

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

Nr. 07-1/1375 din 27.05.2022

Parlamentul Republicii Moldova
Domnului Igor GROSU,
PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Stimate Domnule Președinte,

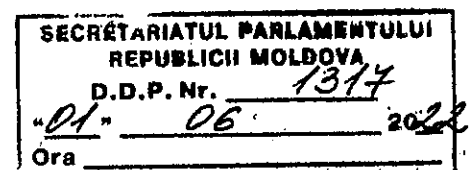
Comisia Națională a Pieței Financiare, în conformitate cu prevederile Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, prezintă Raportul anual 2021.

Anexă, corespunzător textului, pe 61 file.

Cu considerație,

Cornelia COZLOVSKI,
PREȘEDINTE

Direcția generală dezvoltare instituțională și relații externe
Tel.: (022) 859-430

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee. The names are listed in alphabetical order. The addresses are listed in the same order as the names.

2. The second part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee who have been elected to the office of chairman and vice-chairman. The names are listed in alphabetical order. The addresses are listed in the same order as the names.

3. The third part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee who have been elected to the office of secretary and treasurer. The names are listed in alphabetical order. The addresses are listed in the same order as the names.

4. The fourth part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee who have been elected to the office of clerk and recorder. The names are listed in alphabetical order. The addresses are listed in the same order as the names.

5. The fifth part of the document is a list of the names and addresses of the members of the committee who have been elected to the office of auditor and comptroller. The names are listed in alphabetical order. The addresses are listed in the same order as the names.

2021

RAPORT ANUAL

**COMISIA NAȚIONALĂ a
PIEȚEI FINANCIARE**

Raportul prezintă evenimente din anul de gestiune 2021 și reflectă datele la 31 decembrie 2021. Informația statistică și analitică aferentă activității participanților profesioniști ai pieței financiare nebankare poate fi accesată pe pagina web oficială: www.cnpf.md.

Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor sau să apară mici diferențe față de variațiile procentuale indicate în grafice ori tabele. Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor este permisă numai cu indicarea sursei.

Comisia Națională a Pieței Financiare

Adresa: bd. Ștefan cel Mare și Sfint nr. 77, Chișinău, MD 2012

Telefon: +373 22 859 401

E-mail: office@cnpf.md

Web: www.cnpf.md

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

ÎNSCRIERE PROTOCOLARĂ

20 mai 2022

Nr. 20/7

Referitor la aprobarea Raportului anual 2021

În temeiul art. 2 alin. (2) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și pct. 10 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea CNPF (Hotărârea CNPF nr. 49/16/2018),

**Comisia Națională a Pieței Financiare,
cu titlu de Înscriere Protocolară, DECIDE:**

1. Se aprobă Raportul anual 2021 și se prezintă Parlamentului, Președintelui și Guvernului.
2. Direcția generală dezvoltare instituțională și relații externe va asigura plasarea Raportului anual 2021 pe pagina web oficială a autorității de supraveghere (www.cnpf.md).

**Cornelia COZLOVSCHI,
PREȘEDINTE**

CUPRINS

REGLEMENTAREA ȘI SUPRAVEGHEREA SECTORIALĂ.....	5
1. PIAȚA DE CAPITAL.....	5
1.1. DEZVOLTAREA CADRULUI NORMATIV.....	5
1.2. STRUCTURA PIEȚEI ȘI ACTIVITATEA DE LICENȚIERE.....	7
1.3. POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI INDICATORII DE PERFORMANȚĂ.....	8
1.4. ACTIVITATEA DE AUTORIZARE.....	8
1.5. ACTIVITATEA DE MONITORIZARE ȘI CONTROL.....	9
1.6. REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI.....	18
1.7. MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE.....	20
1.8. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PE PIAȚA DE CAPITAL.....	21
2. PIAȚA DE ASIGURĂRI.....	21
2.1. DEZVOLTAREA CADRULUI NORMATIV.....	21
2.2. STRUCTURA PIEȚEI.....	23
2.3. POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI INDICATORII DE PERFORMANȚĂ.....	24
2.4. ACTIVITATEA DE LICENȚIERE/ÎNREGISTRARE/AVIZARE.....	29
2.5. ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL.....	30
2.6. MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE.....	32
2.7. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PE PIAȚA DE ASIGURĂRI.....	33
3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ.....	34
3.1. DEZVOLTAREA CADRULUI NORMATIV.....	34
3.2. STRUCTURA PIEȚEI.....	34
3.3. POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI INDICATORII DE PERFORMANȚĂ.....	34
3.4. ACTIVITATEA DE AUTORIZARE/LICENȚIERE.....	41
3.5. ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL.....	42
3.6. MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE.....	43
3.7. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI ÎN SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ.....	44
4. BIROURILE ISTORIILOR DE CREDIT.....	45
5. PLASAMENTE COLECTIVE.....	45
5.1. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PE SEGMENTUL PLASAMENTELOR COLECTIVE.....	48
6. PROTECȚIA CONSUMATORULUI.....	48
6.1. GESTIONAREA ȘI SOLUȚIONAREA PETIȚIILOR.....	48
6.2. EDUCAȚIA FINANCIARĂ.....	51
6.3. TRANSPARENTĂ ȘI RELAȚIILE CU PUBLICUL.....	51
8. PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI.....	54
9. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF.....	55

9.1. PROCESUL DECIZIONAL.....	55
9.2. RESURSELE UMANE	57
9.3. INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE.....	58
9.4. EXECUȚIA BUGETARĂ	59
9.5. AUDITUL INTERN	60
10. EXECUȚIA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A PIEȚEI FINANCIARE NEBANCARE PE ANII 2018-2022 ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA ACESTEIA	61

REGLEMENTAREA ȘI SUPRAVEGHEREA SECTORIALĂ

1. PIAȚA DE CAPITAL

1.1. DEZVOLTAREA CADRULUI NORMATIV

În perioada de referință, activitatea CNPF a fost direcționată spre consolidarea sistemului de reglementare și supraveghere a sectorului financiar nebanca prin perfecționarea cadrului normativ și armonizarea actelor normative cu acquis-ul comunitar prin elaborarea, modificarea, completarea și aprobarea acestora.

Astfel, activitatea de elaborare a reglementărilor (legilor, regulamentelor, instrucțiunilor, hotărârilor) în vederea creării sau completării cadrului legal pentru desfășurarea în mod corespunzător a activității entităților pieței de capital, reglementate și supravegheate de CNPF, a avut drept puncte de reper principale:

- elaborarea propunerilor legislative de îmbunătățire a cadrului normativ în materia societăților pe acțiuni și guvernantei corporative aliniate la principiile bunelor practici și normele acquis-ului comunitar (proiectul de Lege privind modificarea Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni în vederea transpunerii depline, conform angajamentelor asumate, a Directivei UE 2007/36/CE privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursă, potrivit ultimelor amendări operate la aceasta prin Directiva UE 2017/828);
- promovarea amendamentelor legislative aferente subiectului serviciilor de ținere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare prin continuarea dialogului interinstituțional CNPF-BNM;
- reconfirmarea angajamentului de promovare pe platforma guvernamentală a proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital (număr unic de înregistrare 5/MF/CNPF/2020);
- aducerea în concordanță a cadrului normativ secundar la prevederile Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni, așa cum a fost modificată prin Legea nr. 18/2020 și republicată la 31.12.2020;
- îmbunătățirea, în scop de impulsivitate a creării și diversificării instrumentelor financiare pe piața de capital, a actelor normative în domeniul emiterii și circulației obligațiunilor emise de autoritățile administrației publice locale;
- elaborarea reglementării de consolidare a actelor normative secundare în domeniul circulației valorilor mobiliare, dezvăluirii informației și înregistrării de stat a valorilor mobiliare.

Tabelul nr. 1 Acte normative aprobate și/sau amendate

Nr. ord.	Denumirea legii/actului normativ	Descrierea succintă
1.	Proiectul de Lege cu privire la modificarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital (număr unic 5/MF/CNPF/2020)	Proiectul de lege are drept obiectiv perfecționarea cadrului normativ sectorial, din perspectiva reducerii riscurilor sistemice și majorării nivelului de protecție a investitorilor, diversificării instrumentelor financiare în liberă circulație pe piața de capital, dar și în scop de eliminare a unor norme incerte, interpretabile, constatate în perioada de după punerea în aplicare a Legii nr. 171/2012. Proiectul de lege a fost supus avizării repetate și a fost expedit Ministerului Finanțelor pentru promovare pe platforma guvernamentală.
2.	Proiectul Regulamentului privind modul și condițiile de admitere spre tranzacționare pe piața reglementată sau în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare a valorilor mobiliare de stat cu termen lung de circulație	Proiectul Regulamentului a fost elaborat de CNPF și Ministerul Finanțelor, fiind inițiat ca rezultat al constituirii grupului de lucru pentru realizarea mecanismului de admitere la bursă a obligațiunilor de stat (Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 49/2021). Regulamentul în cauză stabilește modul și condițiile de admitere spre tranzacționare pe piața reglementată sau în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare a

		<p>valorilor mobiliare de stat cu termen lung de circulație, emise de Ministerul Finanțelor.</p> <p>Obiectivul de bază al Regulamentului este revigorarea activității Bursei de Valori, trasat pe agenda Guvernului, CNPF de comun cu Ministerul Finanțelor – în calitate de instituții responsabile. Potrivit Ordinului Ministrului Finanțelor din 05.08.2021, proiectul Regulamentului a fost transmis spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și supus procedurii de consultări publice fiind ulterior aprobat și pus în aplicare.</p>
3.	Hotărârea CNPF nr. 3/7 din 19.01.2021 privind modificarea Regulamentului cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare	Modificările au drept scop simplificarea modului de raportare către CNPF pentru emitenții ale căror valori mobiliare se tranzacționează în afara pieței reglementate și/sau a sistemului multilateral de tranzacționare (MTF), pornind de la premisa recepționării situațiilor financiare ale emitenților din această categorie (cca 1100 societăți) în mod electronic de la Biroul Național de Statistică.
4.	Hotărârea CNPF nr. 23/1 din 27.04.2021 cu privire la aprobarea Regulamentului privind autorizarea reorganizării societății pe acțiuni	În contextul implementării unor noi reglementări și noțiuni prin prisma racordării prevederilor naționale la cerințele actelor UE, implicit în vederea conformării la modificările operate în Legea nr. 1134/1997 prin Legea nr. 18/2020, a apărut necesitatea elaborării și punerii în aplicare a unui nou act normativ departamental, care se referă la procedura de obținere a autorizației de reorganizare a societății pe acțiuni, respectiv, acesta substituind, prin abrogare, actul normativ precedent (Instrucțiunea privind etapele reorganizării societății pe acțiuni, aprobată prin Hotărârea CNPF nr. 43/9 din 03.08.2006). Totodată, actul normativ nou, pus în aplicare, a fost suplimentat cu un șir de anexe în vederea acordării unui suport persoanelor interesate la întocmirea documentelor/proiectelor aferente reorganizării, în funcție de modul de reorganizare.
5.	Hotărârea CNPF nr. 23/2 din 27.04.2021 referitor la aprobarea Ghidului privind reorganizarea societății pe acțiuni.	Complementar Regulamentului privind autorizarea reorganizării societății pe acțiuni a fost aprobat Ghidul privind reorganizarea societății pe acțiuni, acesta oferind recomandări practice, aplicabile în cazul reorganizării societății pe acțiuni.
6.	Hotărârea CNPF nr. 36/6 din 23.06.2021 cu privire la modificarea Instrucțiunii privind modul de înregistrare a obligațiunilor emise de autoritățile administrației publice locale, aprobate prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 18/1/2018	<p>Prin Hotărârea dată au fost operate modificări ce au drept scop stimularea și impulsivarea plasamentelor publice de obligațiuni emise de autoritățile publice locale, precum și facilitarea accesului la respectivele instrumente de către investitori.</p> <p>Modificările au fost condiționate de necesitatea îmbunătățirii și ajustării cadrului normativ aferent emisiilor de obligațiuni municipale, implicit prin înlăturarea neconcordanțelor cu actele normative care nemijlocit reglementează activitatea autorităților publice locale (Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală și Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat), dar și cu ultimele modificări și completări ale Legii nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare.</p>

7.	Hotărârea CNPF nr. 42/8 din 27.07.2021 cu privire la modificarea unor acte normative ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare (Regulamentul nr. 14/5/2016 privind circulația valorilor mobiliare pe piața de capital, Instrucțiunea nr. 13/10/2018 privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare și Regulamentul nr. 7/1/2019 cu privire la dezvăluirea informației de către emitenții de valori mobiliare)	Principalele modificări operate au avut drept scop conformarea cadrului normativ secundar cu ultimele modificări operate la Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni prin Legea nr. 18/2020 și înlăturarea neconcordanțelor cu alte acte normative și/sau cu ultimele modificări ale legislației (Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017, Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, Legea nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare). În partea circulației valorilor mobiliare, au fost propuse completări care determină persoanele juridice, care vând activele sale sub formă de valori mobiliare, să nu admită prejudicierea societății prin stabilirea unor prețuri arbitrare la vânzare, respectiv, potrivit propunerilor vor fi obligate să aplice criteriile prețului echitabil.
----	--	--

1.2. STRUCTURA PIEȚEI ȘI ACTIVITATEA DE LICENȚIERE

Către sfârșitul lui 2021, în Registrul licențelor și autorizațiilor pentru activitate pe piața de capital figurau 29 entități, fiind listate, în diminuare cu o singură entitate, aceleași persoane licențiate/autorizate de către CNPF pentru a desfășura, potrivit Legii nr. 171/2012, activități pe piața de capital.

Astfel, anul 2021 a marcat tendințele anilor precedenți de reducere a numărului entităților licențiate sau autorizate pe piața de capital, fiind înregistrată retragerea de pe piață a unei societăți de investiții – BC „EuroCreditBank” SA, societate căreia, în temeiul Hotărârii CNPF nr. 42/15 din 27.07.2021, i-a fost retrasă licența de societate de investiții în baza cererii depuse benevol.

În perioada de raportare, au fost reperfectate, de asemenea, 3 licențe în domeniul activității pe piața de capital. Respectiv, în 2021, CNPF a examinat cererile și a emis 3 acte individuale ce vizează reperfectarea licențelor la 2 societăți de investiții bancare (Hotărârea CNPF nr. 1/3 din 05.01.2021 referitor la reperfectarea licenței de societate de investiții a Băncii Comerciale "EXIMBANK" SA și Hotărârea CNPF nr. 41/10 din 20.07.2021 referitor la reperfectarea licenței de societate de investiții a "OTP Bank" SA), care au optat pentru excluderea dreptului de a desfășura activitate de custodie a instrumentelor financiare, și 1 societate de investiții nebancaară (Hotărârea CNPF nr. 3/8 din 19.01.2021 referitor la reperfectarea licenței Societății de investiții "VALINVEST" SA), care a optat pentru substituirea categoriei de licență din "C" în "A" în legătură cu reducerea activităților și serviciilor desfășurate.

Tabelul nr. 2 Participanții profesioniști pe piața de capital

Participantul profesionist	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Bursa de Valori a Moldovei (operator de piața reglementată și MTF)	1	1	1
Societăți de registru	8	8	8
Societăți pe acțiuni care dețin autorizație pentru ținerea registrului deținătorilor de valori mobiliare plasate în mod individual	2	1	1
Societăți de investiții	15	15	14
Persoane calificate în domeniul evaluării acțiunilor	5	5	5
TOTAL	31	30	29

1.3. POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI INDICATORII DE PERFORMANȚĂ

În 2021, CNPF a asigurat îndeplinirea de către solicitanți a condițiilor și cerințelor specifice pieței financiare nebankare, precum și verificarea respectării acestora în procesul de desfășurare a activității, punctual, în sectorul pieței de capital, prin prisma următoarelor procese și acte decizionale conexe:

Registrul emitenților de valori mobiliare (REVM)

Înregistrări în
REVM

- acțiuni plasate la înființarea a 1 societăți pe acțiuni
- acțiuni plasate în cadrul a 25 emisiuni suplimentare
- obligațiuni plasate în cadrul a 2 oferte publice de obligațiuni emise de autorități publice locale
- autorizații de reorganizare – 29, inclusiv prin dezmembrare a 6 societăți pe acțiuni și prin transformare a 23 societăți pe acțiuni

Modificări în
REVM

- modificări la capitalul social ca rezultat al reducerii acestuia – 9 societăți pe acțiuni și restructurări a emisiunilor anterioare de valori mobiliare – 10 societăți pe acțiuni
- modificarea denumirii, IDNO și adresei juridice a emitenților de valori mobiliare – 4 societăți pe acțiuni

Radiere din
REVM

- radierea, ca rezultat al lichidării societății pe acțiuni, a valorilor mobiliare ale 126 societăți pe acțiuni, precum și ale altor 23 societăți pe acțiuni ca rezultat al transformării lor în societăți cu răspundere limitată.

Ofertele de preluare aprobate de CNPF:

- aprobate 6 prospecte ale ofertelor de preluare benevolă în valoare de 1,64 mil. lei.
- publicate 7 anunțuri de retragere a acționarilor.

Astfel, ulterior derulării ofertelor de preluare, ofertanții au lansat procedura de retragere a acționarilor în conformitate cu prevederile Legii privind piața de capital.

1.4. ACTIVITATEA DE AUTORIZARE

Autorizări conexe pieței primare de capital

Cu referire la înregistrarea valorilor mobiliare emise de către societățile pe acțiuni și asigurarea ținerii registrului emitenților de valori mobiliare, în anul 2021, aceste competențe s-au valorificat prin emiterea de către Regulator a 88 decizii, care vizau operarea înregistrărilor/modificărilor în REVM.

Tabelul nr. 3 Înregistrări/modificări operate în REVM în 2019-2021

Indicatori	2019	2020	2021
1. Total emisiuni	26	17	28
1.1. Emisiuni plasate la înființare	3	2	1
1.2. Emisiuni suplimentare	23	15	25
1.3. Emisiuni obligațiuni	0	0	2
2. Restructurarea emisiunii	5	1	10
3. Reducerea capitalului social	11	10	9
4. Modificarea datelor de identificare ale emitentului	21	1	4
5. Radierea valorilor mobiliare	99	114	149
TOTAL	162	143	200

Înregistrările operate în REVM în anul 2021, prin retrospectiva ultimilor 3 ani (2019-2021), denotă tendința generală de creștere a numărului de societăți pe acțiuni lichidate/reorganizate, fiind emise, preponderent, acte administrative ce dispun radierea valorilor mobiliare emise de către aceste entități. Important însă a menționa că această creștere este condiționată de activitățile conexe, desfășurate în anul de raportare de către CNPF, în vederea realizării obiectivului setat, ca, în colaborare cu alte instituții

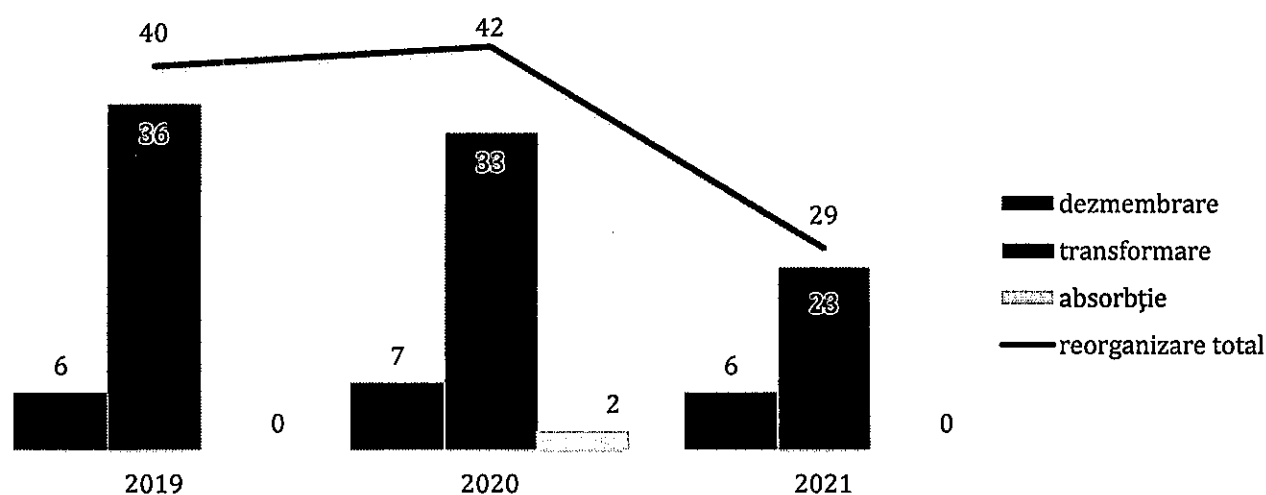
de stat relevante, să se amplifice/asigure procesul de radiere din oficiu a numărului societăților inactive pe piața de capital.

În același timp, pe fundalul măsurilor de conformare la noile exigențe legale în materie de creștere etapizată a mărimii capitalului social minim, necesar de asigurat de către societățile pe acțiuni (Legea nr. 18/2020 privind modificarea și completarea Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni), în anul de raportare s-a marcat creșterea vizibilă a numărului emisiunilor valorilor mobiliare înregistrate în REVM, numărul acestora depășind de 1,6 ori indicatorul prenotat pe întreg anul 2020.

Un eveniment marcant al anului 2021 a fost apariția de noi instrumente financiare pe piața locală de capital. Astfel, în premieră pe segmentul primar al pieței de capital, au fost înregistrate primele obligațiuni emise de autoritățile publice locale (Primăria or. Sîngera și Primăria mun. Ceadâr-Lunga), în valoare totală de 7,5 mil. lei.

Începutul promițător al emisiunilor de obligațiuni emise de autoritățile publice locale denotă interesul sporit al investitorului și capacitatea pieței de a oferi și de a asimila noi instrumente financiare.

Diagrama nr. 1 Autorizări de reorganizare a societății pe acțiuni emise în 2019-2021

Autorizări conexe pieței secundare

În 2021, activitatea de autorizare, conexă pieței secundare, a vizat examinarea cererilor/dosarelor, cu elaborarea documentelor corespunzătoare emiterii de către CNPF a unui număr total de 16 acte administrative individuale.

Tabelul nr. 4 Activitatea de autorizare

Indicatori	2021
Decizii privind admiterea valorilor mobiliare pe piața reglementată	3
Decizii privind cererea de retragere obligatorie	7
Decizii cu privire la aprobarea prospectului ofertei de preluare benevolă/obligatorie	6
TOTAL	16

1.5. ACTIVITATEA DE MONITORIZARE ȘI CONTROL

Monitorizarea persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital

În 2021 monitorizarea activității persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital a vizat realizarea principalelor obiective referitoare la respectarea de către titularii de licență/autorizație a prevederilor legislației, în special a celor ce țin de condițiile de licențiere/autorizare, adecvare a capitalului propriu și a fondului de garanție, aplicarea regulilor interne de activitate, precum și calitatea serviciilor prestate și activităților desfășurate.

Tabelul nr. 5 Numărul rapoartelor

Indicatori	2019	2020	2021
Rapoarte specializate anuale*	2	2	2
Rapoarte trimestriale	790	842	843

Rapoarte lunare	1062	698	657
Rapoarte zilnice	5314	4944	4957
Rapoarte financiare anuale/trimestriale	100	96	96
TOTAL	7268	6582	6555

*ca tipologie de rapoarte prezentate de entitățile supravegheate, în celelalte cazuri datele anuale sunt cuprinse în rapoartele din trimestrul IV.

Rapoartele prezentate de persoanele licențiate și autorizate pe piața de capital oferă o radiografie asupra respectării reglementărilor în vigoare ce țin de profilul entității, organizare și guvernanta, conformitate cu cerințele de reglementare, date financiare și validarea informațiilor. În context, se atestă respectarea per ansamblu, în anul 2021, de către majoritatea participanților a obligațiilor de conformare potrivit normelor legale, inclusiv respectarea cerințelor prudențiale și normelor de conduită pe piață.

Totodată, pe parcursul anului 2021, s-a constatat o abatere de la cerințele privind suficiența capitalului propriu a operatorului de piață, care urmează să se conformeze și să mențină în mod continuu mărimea minimă stabilită potrivit normelor imperative ale legii pentru a facilita funcționarea ordonată a activității, precum și a acoperi posibile riscuri operaționale în condițiile apariției unor situații de stres.

Activitatea de supraveghere de la sediul autorității (supraveghere off-site), inclusiv monitorizarea și controlul cerințelor legale în vigoare aplicabile participanților pieței de capital, are la bază, pe lângă rapoartele specializate și financiare prezentate de participanți, petițiile adresate CNPF, precum și informațiile primite/solicitate în cadrul verificărilor curente a tranzacțiilor cu valori mobiliare.

Supravegherea și monitorizarea tranzacțiilor cu valori mobiliare înregistrate pe piața secundară (în timp real pentru piața reglementată/MTF și din oficiu pentru toate segmentele pieței secundare) presupune analiza datelor de tranzacționare prin prisma indicatorilor de abuz pe piață, cerințelor de tranzacționare față de preț și taxe, cerințelor de raportare și dezvoltare a informației, corectitudinea și completitudinea datelor de tranzacționare.

Tabelul nr. 6 Numărul tranzacțiilor cu valori mobiliare verificate

Indicatori	2019	2020	2021
Tranzacții înregistrate pe piața reglementată/MTF	297	161	139
Tranzacții înregistrate în afara pieței reglementată/MTF	147	79	100
TOTAL	444	240	239

În anul 2021 au fost verificate, în baza documentelor prezentate de intermediarii în tranzacții (societăți de investiții, societăți de registru, depozitarul central unic al valorilor mobiliare) – 227 tranzacții cu valori mobiliare emise de bănci și societăți de asigurare și 12 tranzacții cu valori mobiliare, alte decât bănci și societăți de asigurare. Investigațiile s-au soldat cu elaborarea rapoartelor de analiză privind rezultatele verificărilor, care după caz, au inclus propuneri de măsuri, implicit drept formă de sancțiune, în scopul prevenirii unor potențiale perturbări și/sau efecte negative în activitatea participanților pieței de capital.

Pentru îndeplinirea obiectivelor specifice de control (supraveghere on-site), pe parcursul anului 2021, potrivit planului de control, au fost derulate acțiuni de control complex al activităților desfășurate de 3 societăți de investiții, care presupun verificarea întregii activități, operațiuni, procese, prezența politicilor și regulilor interne de activitate, precum și îndeplinirii tuturor obligațiilor conform legislației aplicabile. Ca urmare a activității de control, pe această dimensiune, s-a constatat conformarea, per ansamblu, la cerințele legale aplicabile societăților de investiții, cu unele mici rezerve aferente respectării regulilor de conduită și de conformitate, gestionării și executării ordinelor clienților, informațiilor/raportărilor oferite clienților, reglementărilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

Monitorizarea emitenților de valori mobiliare

Activitățile de monitorizare a emitenților de valori mobiliare, desfășurate de CNPF, au inclus:

- analiza datelor și informațiilor cuprinse în rapoartele entităților de interes public (EIP) și ale emitenților ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate pe MTF, transmise în condițiile legislației cu plasarea acestora pe pagina web oficială a CNPF;
- analiza datelor și informațiilor cuprinse în rapoartele emitenților, ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate în afara pieței reglementate și/sau MTF transmise în condițiile legislației;

- analiza datelor și informațiilor cuprinse în rapoartele de ordin continuu ale emitenților de valori mobiliare;
- monitorizarea respectării legislației privind piața de capital ca urmare a sesizărilor cu privire la conflictele corporative;
- monitorizarea continuă a societăților lichidate sau reorganizate în SRL prin contrapunerea datelor cu cele din Registrul de stat al unităților de drept, radierea și excluderea valorilor mobiliare din Registrul emitenților de valori mobiliare.

În rezultatul activităților de monitorizare au fost stabilite cazuri de încălcare a legislației în activitatea desfășurată de către emitenții de valori mobiliare, în special în partea ce ține de nerespectarea termenului și modului de dezvăluire a informației și limitarea accesului acționarilor la documentația societății și alte încălcări, ceea ce a condus la aplicarea unor măsuri și sancțiuni contravenționale.

Tabelul nr. 7 Măsuri de monitorizare întreprinse de CNPF

	Numărul SA obligate să dezvăluie public informația în perioada de gestiune	Numărul scrisorilor de atenționare și notificărilor cu privire la corectarea informațiilor cuprinse în rapoartele anuale expediate	Numărul persoanelor cu funcție de răspundere sancționate contravențional pentru încălcarea prevederilor legislației	Sanțiuni contravenționale încasate pentru încălcarea prevederilor legislației, mii lei
2019	1166	1295	5	25,00
2020	847	258	1	2,25
2021	750	130	2	18,00

PIAȚA PRIMARĂ

Dimensiunea pieței primare, măsurată ca valoare a emisiunilor de valori mobiliare, a crescut în 2021 cu 514,06 mil. lei, înregistrând, cumulativ pentru perioada 1992-2021, o valoare de 29,11 mld. lei. La 31.12.2021 în REVM erau înregistrate **2307** societăți pe acțiuni.

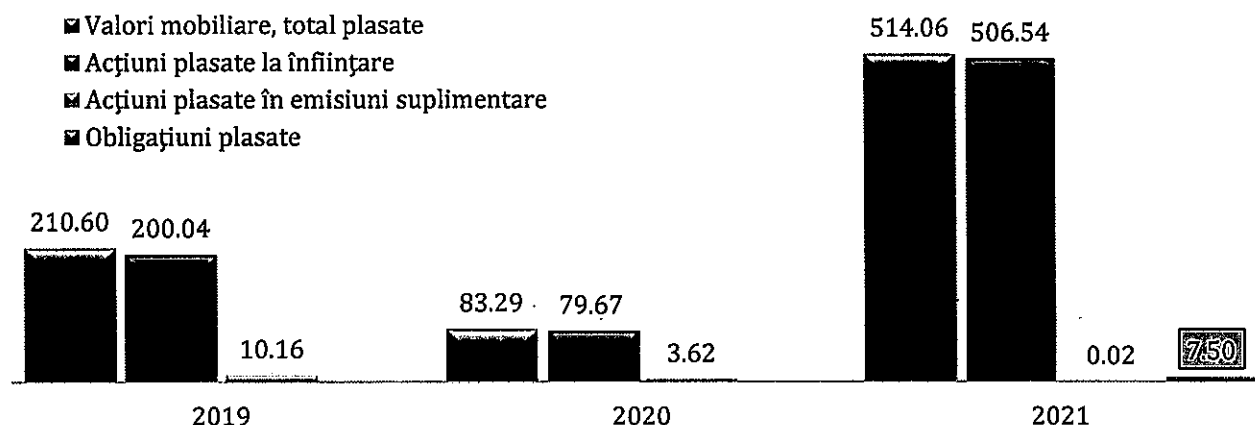
Emisiunile suplimentare de acțiuni, similar anilor precedenți, au vizat, în exclusivitate, modul lor închis de plasare, în timp ce obligațiunile emise de autoritățile publice locale, lansate în premieră în circulație pe piața de capital autohtonă, au fost singurele oferte publice derulate istoric pe piață.

Tabelul nr. 8 Numărul emisiunilor de valori mobiliare înregistrate

Numărul emisiunilor înregistrate	2019	2020	2021
Emisiuni plasate la înființare	3	2	1
Emisiuni suplimentare	23	15	25
Emisiuni de obligațiuni	0	0	2
TOTAL	26	17	28

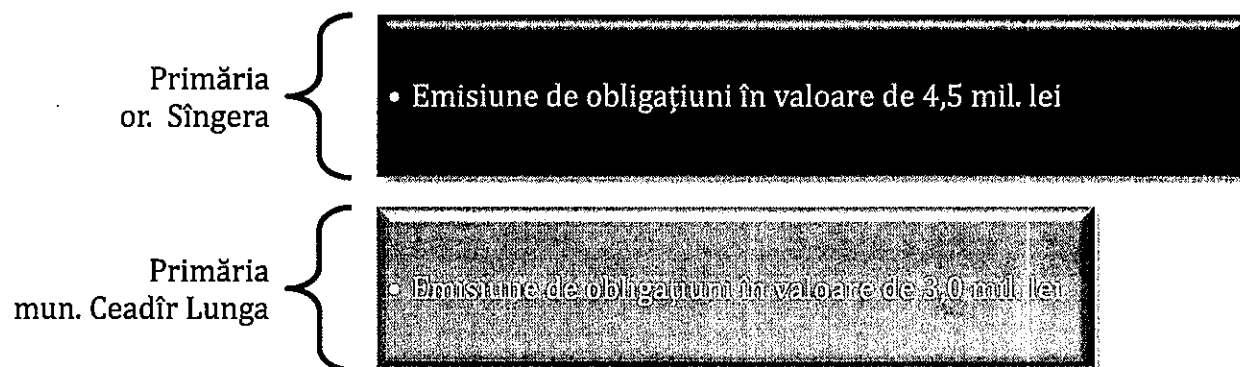
În anul 2021 se atestă un trend ascendent al volumului emisiunilor de valori mobiliare înregistrate în REVM, acest indicator fiind în creștere de mai bine de 2,4 ori comparativ cu anul 2019.

Diagrama nr. 2 Volumul emisiunilor de valori mobiliare (mil.lei)

Fiind încă afectat de repercusiunile crizei pandemice, anul 2021 a înregistrat o creștere substanțială (de 6,2 ori comparativ cu anul 2020) a volumului emisiunilor de valori mobiliare și, comparativ cu anul 2020, acest indicator fiind influențat, cu o pondere de 60% (306,2 mil. lei) din volumul total înregistrat, de către emisiunea suplimentară de acțiuni efectuată la SA „Energocom”, derulată în contextul crizei energetice consemnate în toamna anului trecut, dar și drept efect al măsurilor de conformare întreprinse de către societățile pe acțiuni, în contextul prevederilor legislației privind majorarea etapizată a mărimii minime a capitalului social de la 20 mii lei la cel puțin 120 mii lei, la situația din 01.01.2022.

Diagrama nr. 3 Emisiuni de obligațiuni ale autorităților publice locale înregistrate în 2021

Caracteristicile obligațiunilor (înregistrate la 25.08.2021), emise de Primăria or. Sîngera:

- 2000 obligațiuni de clasa I, valoarea nominală de 1000 lei per obligațiune (volumul total de 2 mil. lei), cu termenul de circulație de 2 ani, cu rata dobânzii fixă de 6,5 % anual, achitată semi-anual;
- 2500 obligațiuni de clasa II, cu valoarea nominală de 1000 lei per obligațiune (volumul total de 2,5 mil. lei), cu termenul de circulație de 3 ani, cu rata dobânzii fixă de 6,7 % anual, achitată semi-anual.

Caracteristicile obligațiunilor (înregistrate la 25.08.2021), emise de Primăria mun. Ceadr Lunga:

- 3 000 obligațiuni de clasa I, cu valoarea nominală de 1000 lei per obligațiune, (volumul total de 3,0 mil. lei), cu termenul de circulație de 3 ani, cu rata dobânzii fixe de 6,6 % anual, achitată trimestrial.

Evaluând activitatea în dinamică a emitenților pe piața de capital, autoritatea, prin prisma obligativității legale privind majorarea graduală, până la 01.01.2024, a mărimii minime a capitalului lor social până la 600 mii lei, pe de o parte, dar și ținând cont de actualele tendințe de aprofundare a crizei financiare globale, pe de altă parte, pentru perioada anilor 2022-2023 vine cu previziuni pentru o creștere moderată a capitalului acționar sumar, atras prin emisii de valori mobiliare.

PIAȚA SECUNDARĂ

Dimensiunea pieței secundare, măsurată ca valoare și ca număr al tranzacțiilor derulate pe piața reglementată, sistemul multilateral de tranzacționare (MTF) și în afara pieței reglementate și MTF, a marcat o majorare.

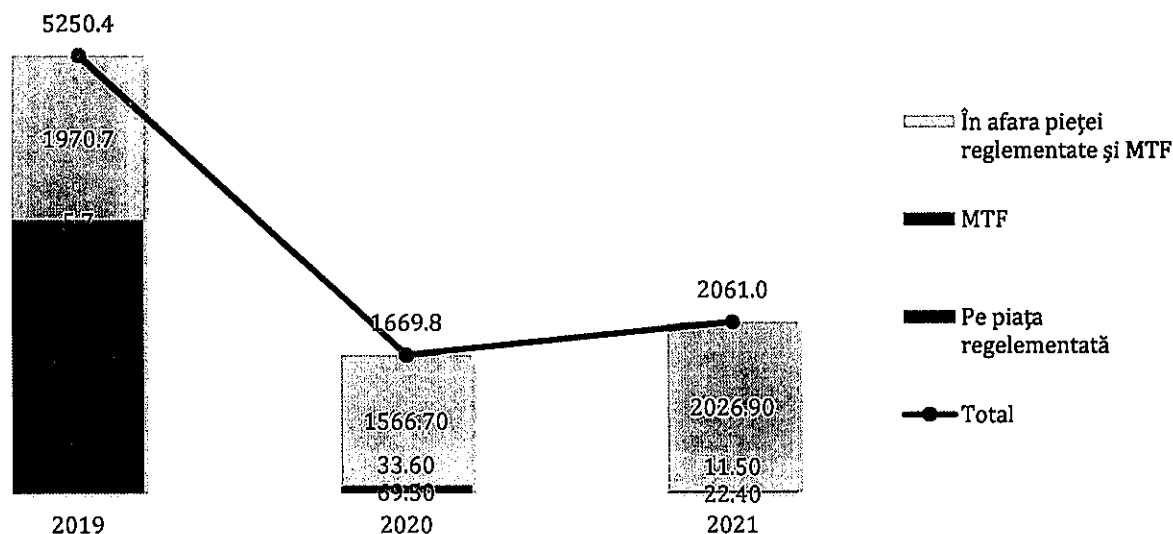
Spectrul de instrumente financiare, disponibile pentru tranzacționare de către potențialii investitori, în anul de raportare, a fost reprezentat predominant de acțiuni, dar și în premieră – de obligațiuni emise de autoritățile publice locale (APL), titluri de credit, care, odată fiind plasate, au fost admise pe platforma MTF a „Bursei de Valori a Moldovei” SA.

Tabelul nr. 9 Numărul tranzacțiilor cu valori mobiliare

Indicatori	2019		2020		2021	
	Numărul tranzacțiilor, unit.	Valoarea tranzacțiilor, mil. lei	Numărul tranzacțiilor, unit.	Valoarea tranzacțiilor, mil. lei	Numărul tranzacțiilor, unit.	Valoarea tranzacțiilor, mil. lei
Piața reglementată	202	3273,9	199	69,5	86	22,5
MTF	46	5,7	94	33,6	84	11,6

În afara pieței reglementate și MTF	5523	1970,7	4522	1566,7	7614	2026,9
TOTAL	5771	5250,4	4815	1669,8	7784	2061,0

Diagrama nr. 4 Volumul tranzacțiilor cu instrumentele financiare (mil.lei)

De remarcat că anul 2019 este unul irelevant ca referință pentru aprecierea evoluției pieței, or aceste creșteri spectaculoase, înregistrate în 2019, nu reprezintă altceva decât efectul unic al finalizării procedurilor legale, demarate în anii precedenți de regulatorii pieței financiare, în contextul măsurilor administrative aplicate în raport cu acționariatul neconform al băncilor și companiilor de asigurare.

Cu toate acestea, mobilizându-se ușor la situația de fapt, jucătorii pieței de capital au manifestat un interes sporit în investirea în instrumentele financiare existente pe piața secundară a pieței de capital din Moldova, fiind determinată cu precădere de fluxul financiar din exterior, redirecționat cu prioritate în sectorul telecomunicațiilor.

Anul de raportare va rămâne remarcabil prin debutul tranzacționării pe platforma MTF al sectorului bursier a unei operațiuni de vânzare-cumpărare a obligațiunilor emise de autoritățile publice locale, modest ca volum, dar ca un important prim pas către o nouă perspectivă de diversificare a investițiilor.

Piața reglementată

La sfârșitul anului 2021, pe platforma pieței reglementate a BVM, erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 15 societăți pe acțiuni, acestea fiind în descreștere cu 3 la număr în raport cu data similară a anului precedent (2020 – 18 entități).

Totodată, ținând cont de numeroasele admiteri/retrageri de pe piața reglementată a societăților pe acțiuni pe parcursul anului, statisticile enunță că pe piața reglementată, per total, în anul 2021 au fost tranzacționate titlurile de capital ale 16 emitenți (25 în anul 2020).

Astfel, pe parcursul anului 2021 pe piața reglementată au fost înregistrate 86 de tranzacții, în volum sumar de 22,47 mil. lei raportat la 1,69 mil. acțiuni, valoarea totală a tranzacțiilor fiind în scădere față de anul 2020 de 3,1 ori, fapt care s-a datorat reducerii considerabile a numărului de operațiuni, de 2,5 ori față de anul 2020, dar și canalizării celor mai valoroase tranzacții către segmentul extrabursier al pieței de capital. Ponderea în PIB a volumului tranzacțiilor a constituit 0,01 la sută¹.

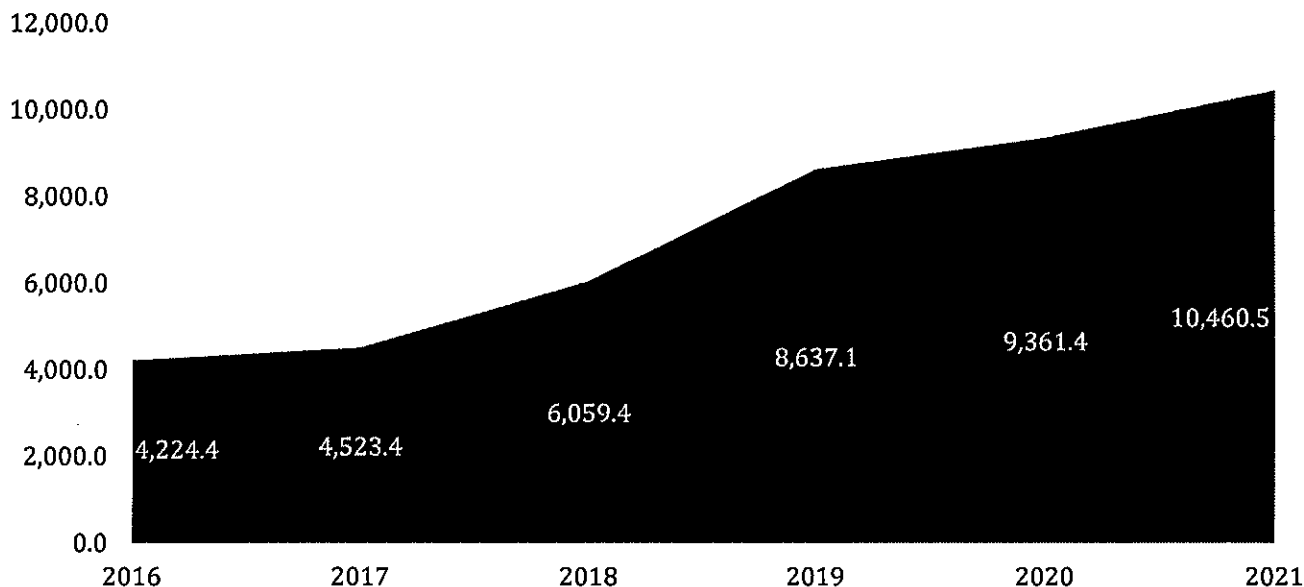
Pe primele 3 locuri din clasamentul celor mai lichide companii ale căror acțiuni au fost tranzacționate pe piața reglementată s-au situat: BC „Moldova-Agroindbank” SA, BC „Moldindconbank” SA și BC „FinComBank” SA, cumulând tranzacții de peste 67 la sută (15,12 mil.lei) din totalul valorii

¹ Potrivit sursei www.statistica.gov.md, la situația din 31.12.2021, PIB a constituit 241 871 mil.lei

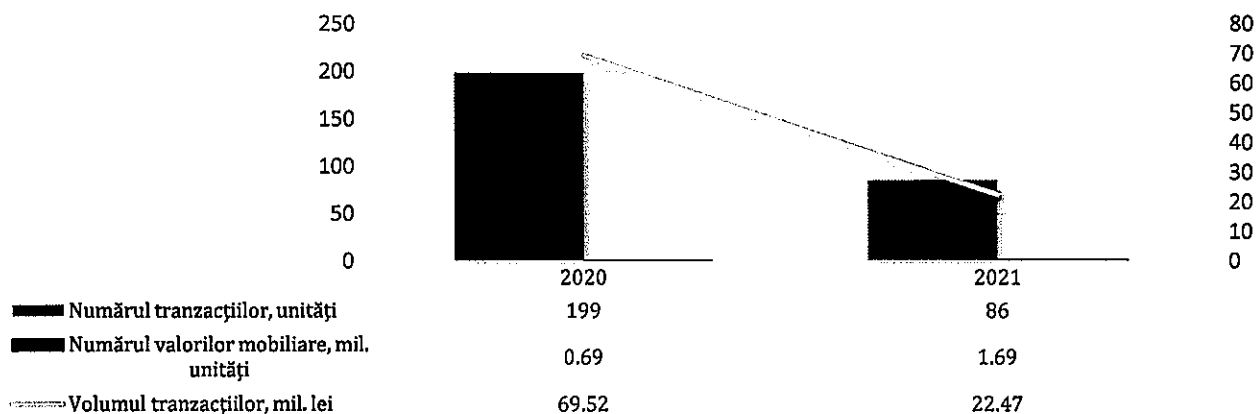
tranzacționate pe piața reglementată, astfel sectorul bancar menținându-și poziția de cel mai atractiv și reprezentativ sector la capitolul lichiditate pe piață.

Capitalizarea bursieră a prezentat o evoluție pozitivă de-a lungul perioadei 2019-2021, înregistrând creșteri de la an la an, pe fondul creșterii în dinamică a prețurilor la valorile mobiliare cotate la BVM.

Diagrama nr. 5 Evoluția capitalizării bursiere, mil. lei

Diagrama nr. 6 Statistica tranzacțiilor derulate pe piața reglementată

Analiza structurii tranzacțiilor înregistrate pe piața reglementată denotă că cel mai semnificativ volum revine tranzacțiilor de vânzare-cumpărare (74,14 la sută), urmate de tranzacțiile rezultate în urma desfășurării licitațiilor organizate de către Agenția Proprietății Publice (21,19 la sută).

Tabelul nr. 10 Structura tranzacțiilor derulate pe piața reglementată

Indicatori	Numărul tranzacțiilor, unități		Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Modificare absolută, mil. lei +/-	Ponderea în total tranzacții pe PR %
	2020	2021	2020	2021		
Vânzare - cumpărare (interactiv)	165	79	45,21	16,66	-28,55	74,14
Oferta de preluare	25	6	1,73	1,05	-0,68	4,67
Licitație cu strigare (pachet unic)	8	0	2,01	0	-2,01	0

Licitații ale Agenției Proprietății Publice	0	1	0	4,76	4,76	21,19
Alte tranzacții (speciale)	1	0	20,57	0	-20,57	0
TOTAL	199	86	69,52	22,47	-47,05	100

În contextul restricțiilor impuse mediului de afaceri într-un an pandemic, se atestă că în anul de raportare s-a organizat doar o singură licitație de către Agenția Proprietății Publice, iar volumul tranzacțiilor derulate în temeiul ofertelor de preluare a înregistrat descreșteri de 39,3 la sută față de anul 2020.

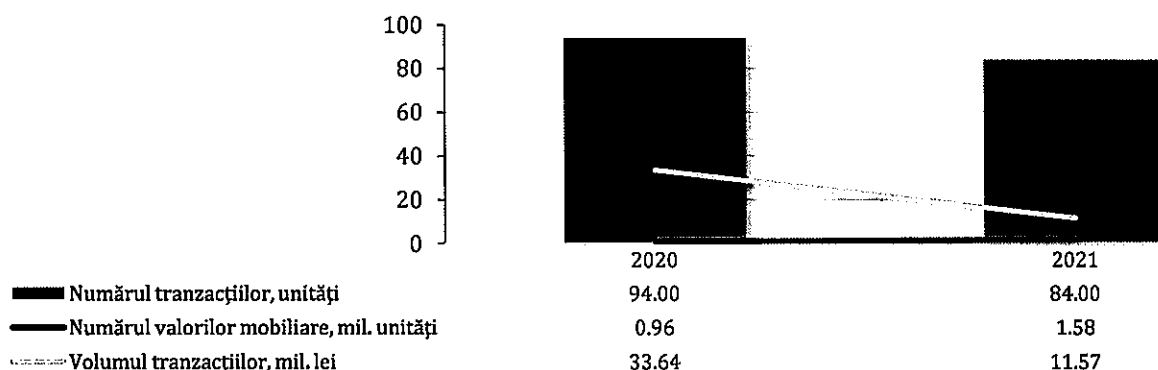
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)

La sfârșitul anului 2021, pe platforma alternativă de tranzacționare MTF, erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 19 societăți pe acțiuni și obligațiunile emise de 2 primării (Primăria or. Sîngera și a mun. Ceadr-Lunga).

În pofida faptului că numărul emitenților în cadrul MTF este puțin mai mare, numărul tranzacțiilor nu depășește cifra înregistrată pe piața reglementată.

Valoarea totală a tranzacțiilor derulate în cadrul MTF a scăzut față de 2020 de 2,9 ori, înregistrând o valoare de 11,57 mil. lei.

Diagrama nr. 7 Statistica tranzacțiilor derulate în cadrul MTF

Tabelul nr. 11 Structura tranzacțiilor derulate în cadrul MTF

Indicatori	Numărul tranzacțiilor, unități			Numărul de valori mobiliare, mil. unități			Volumul tranzacțiilor, mil. lei			
	2020	2021	Modif. absolută, +/-	2020	2021	Modif. absolută, +/-	2020	2021	Modif. absolută, +/-	Ponderea 2021 din total 2021, %
Vânzare - cumpărare acțiuni	81	25	-56	0,82	0,62	-0,2	32,42	8,87	-23,55	76,66
Vânzare - cumpărare obligațiuni	0	1	1	0	0,00001	0,00001	0	0,01	0,01	0,09
Licitație cu strigare (pachet unic)	13	58	45	0,14	0,96	0,82	1,22	2,69	1,47	23,25
TOTAL	94	84	-10	0,96	1,58	0,62	33,64	11,57	-22,07	100

Evaluată din perspectiva dinamismului acestui segment de piață, se atestă interesul scăzut al emitenților și investitorilor pentru valorile mobiliare admise în cadrul acestui sistem. La finele lui 2021, în cadrul MTF, în poziții deschise, figurau doar 2 oferte de vânzare în sumă de 100,3 mii de valori mobiliare emise de 2 emitenți și nici o ofertă de procurare. Totodată, perspectiva platformei MTF oferă speranțe de sporire a interesului cetățenilor în explorarea acestui segment de piață, în contextul în care aici au fost admise spre tranzacționare obligațiunile emise de APL.

Tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate și MTF

Valoarea totală a tranzacțiilor derulate în afara pieței reglementate și MTF (segmentul extrabursier) a crescut față de 2020 de aproximativ 1,3 ori, iar numărul tranzacțiilor s-a mărit de circa 1,7 ori.

Structura tranzacțiilor derulate în afara BVM reliefează faptul că topul este marcat semnificativ de volumul tranzacțiilor de vânzare-cumpărare (88,2 la sută), care, la rândul său, este acoperit în proporție de 93 la sută de preluarea a sută la sută din acțiunile „MMT-Bis” SA, operațiune efectuată de către nerezidentul din Franța în valoare de 1 662,32 mil. lei, ceea ce reprezintă 80,6 la sută din volumul întreg al tranzacțiilor înregistrat pe piața de capital.

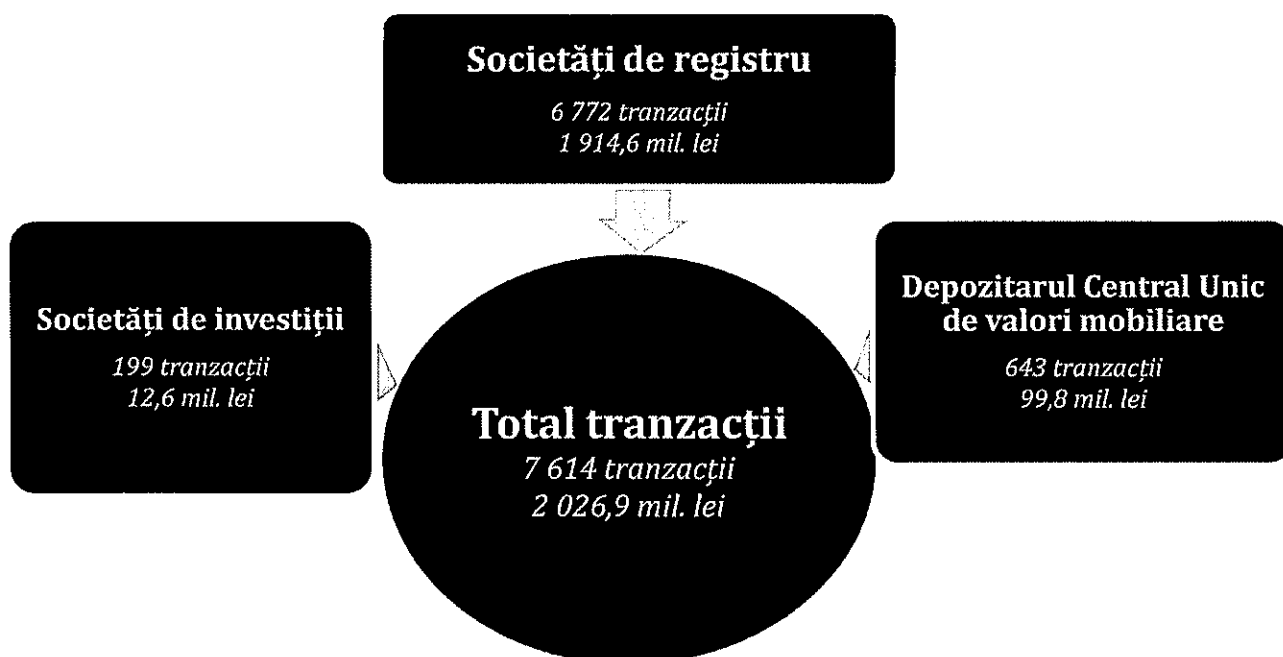
Următoarea pondere reprezentativă în structura tranzacțiilor este asigurată de tranzacțiile de achiziționare a valorilor mobiliare proprii de către emitent în condițiile Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni (6,8 la sută), urmată de tranzacțiile de răscumpărare de către emitent a valorilor mobiliare proprii în condițiile art. 52 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor (3,5 la sută).

Tabelul nr. 12 Structura tranzacțiilor derulate în afara pieței reglementate și MTF

Indicatori	Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Numărul tranzacțiilor	
	2020	2021	2020	2021
Vânzare – cumpărare	1 220	1 787,2	1 291	664
Moșteniri	6,2	11,9	299	363
Donații	4,9	10,7	299	147
Succesiune	0,8	1,8	27	4
Retragerea obligatorie de către acționarul majoritar al valorilor mobiliare deținute de acționarii minoritari în condițiile art. 30 și art. 31 din Legea nr. 171/ 2012	1,8	5,1	2 484	6 399
Achiziționarea valorilor mobiliare proprii de către emitent în condițiile Legii nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni	288,1	138,1	20	19
Răscumpărarea de către emitent a valorilor mobiliare proprii în condițiile art. 52 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor	14,7	70,7	1	3
Alte tranzacții	30,2	1,4	101	15
TOTAL	1 566,7	2 026,9	4 522	7 614

Potrivit datelor raportate către CNPF, tranzacțiile înregistrate în afara pieței reglementate și MTF structurate pe categorii de persoane licențiate/autorizate pe piața de capital, la situația din 31.12.2021, se prezintă în următoarea diagramă.

Diagrama nr. 8 Structura tranzacțiilor în afara pieței reglementate și MTF pe categorii de persoane licențiate/autorizate

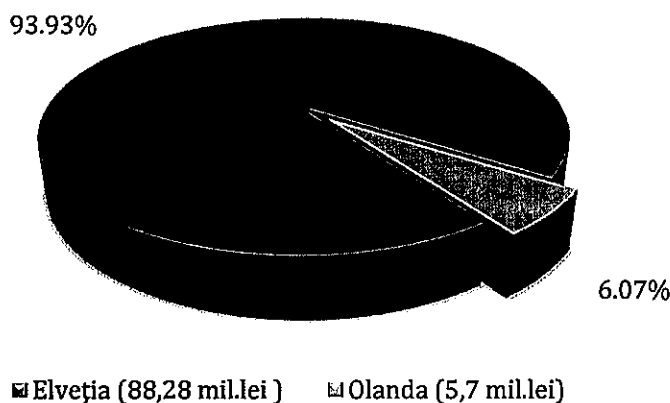
Potrivit datelor statistice aferente numărului și volumului tranzacțiilor înregistrate în anul de raportare, societățile de registru înregistrează o pondere semnificativă de peste 88 la sută din numărul total al tranzacțiilor de pe piața extrabursieră și de peste 94 la sută din volumul total al tranzacțiilor. Astfel, se observă că atenția investitorilor a fost îndreptată spre emitenții de valori mobiliare care circulă în afara bursei de valori, or societățile de registru reprezintă acea verigă de participanți profesioniști care asigură evidența și înregistrarea dreptului de proprietate doar în cazul altor emitenți de valori mobiliare, decât entități de interes public și emitenți admiși pe MTF.

PARTICIPAREA INVESTITORILOR STRĂINI PE PIAȚA DE CAPITAL

Investiții străine pe piața primară

Evaluată din perspectiva atractivității pieței primare de capital pentru investitorii străini, remarcăm că, în anul 2021, investițiile străine directe au cifrat 93,98 mil. lei (în cadrul a 2 emitenți), ceea ce constituie 18,55 la sută din valoarea totală a emisiunilor de acțiuni. Investițiile străine au fost atrase prin intermediul emisiunilor închise de valori mobiliare, partea substanțială a acestora fiind direcționată de către investitorul din Elveția (TAURALP FHARM HOLDING) în SA „FARMACO”, precum și investitorul din Olanda (S-L REAL ESTATE DEVELOPMENT B.V. și COLONNAFIN B.V.) în SA „LEMI INVEST”.

Diagrama nr. 9 Structura investițiilor atrase de către societățile pe acțiuni după originea investitorilor străini

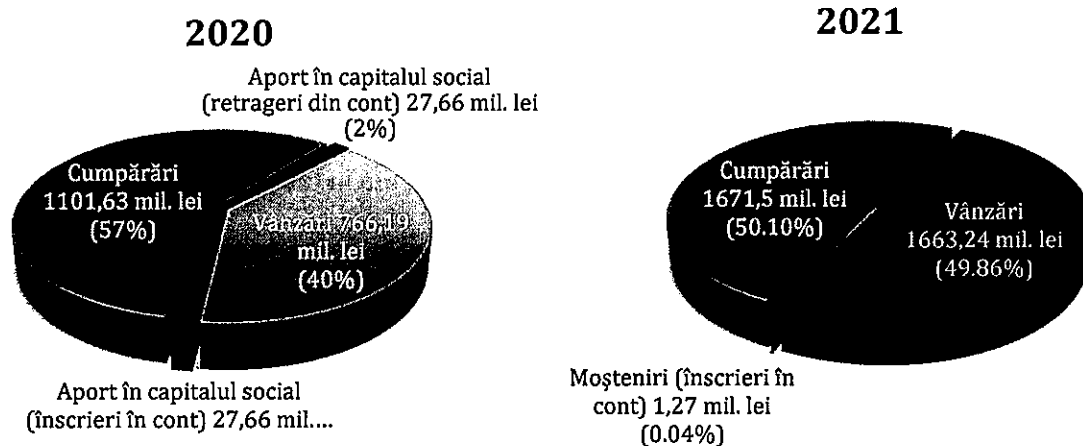

Investițiile străine efectuate în anul 2021 pe piața primară de capital constituie 93,98 mil. lei.

Investiții străine pe piața secundară

Valoarea investițiilor străine atrase prin intermediul pieței secundare în 2021 a cunoscut o creștere cu circa 48,13 la sută comparativ cu nivelul consemnat la finele anului 2020, înregistrând valoarea de 1671,5 mil. lei sau 81,16 la sută din valoarea totală a tranzacțiilor derulate pe piața secundară. După structura tranzacțiilor cu implicarea persoanelor fizice și juridice nerezidente, cea mai semnificativă pondere revine tranzacțiilor de cumpărare, urmată de tranzacțiile de vânzare.

Diagrama nr. 10 Structura tranzacțiilor derulate cu participarea investitorilor străini

Ponderea cea mai înaltă a tranzacțiilor de cumpărare le revine investitorilor din Franța și Bulgaria, iar a tranzacțiilor de vânzare le revine nerezidenților din Olanda.

Tabelul nr. 13 Statistica tranzacțiilor de vânzare și cumpărare efectuate de către nerezidenți în dependență de țara de origine.

2020						2021					
cumpărări			vânzări			cumpărări			vânzări		
Țara	Volumul, mil. lei	Cota în volumul total, %	Țara	Volumul, mil. lei	Cota în volumul total, %	Țara	Volumul, mil. lei	Cota în volumul total, %	Țara	Volumul, mil. lei	Cota în volumul total, %
Austria	892,40	81,01	SUA	529,88	69,16	Franța	1 662,33	99,45	Olanda	1 662,35	99,95
Irlanda	205,73	18,68	Olanda	205,73	26,85	Bulgaria	8,41	0,50	Ucraina	0,42	0,03
Germania	1,68	0,15	Singapore	29,92	3,91	România	0,27	0,02	Rusia	0,23	0,01
Rusia	0,82	0,07	Germania	0,64	0,08	Letonia	0,22	0,01	Cipru	0,21	0,01
Ucraina	0,43	0,04	Elveția	0,01	0,00	Cipru	0,21	0,01	România	0,014	0,00
Cipru	0,40	0,04	Ucraina	0,01	0,00	Austria	0,06	0,00	SUA	0,01	0,00
România	0,17	0,02	Rusia	0,004	0,00	----	----	----	Grecia	0,003	0,00
----	----	----	----	----	----	----	----	----	Elveția	0,001	0,00
	1101,63	100,0		766,19	100,0		1671,50	100,0		1663,24	100,0

Ponderea cea mai înaltă în volumul total de investiții (înscrise în cont), efectuate de către nerezidenți, revine procurării valorilor mobiliare emise de SA „MMT-BIS” cu 99,37 la sută (1662,33 mil. lei), urmată de procurarea acțiunilor emise de BC „Moldindconbank” SA cu 0,43 la sută (7,19 mil. lei), acestea constituind o pondere de 50,04 la sută din totalul tranzacțiilor înregistrate pe piața secundară cu implicarea nerezidenților în anul de raportare.

Totodată, de pe piața acțiunilor s-a retras investitorul din Olanda, ca rezultat a tranzacției de vânzare a pachetului de acțiuni deținut în SA „MMT-BIS”, în valoare de 1662,35 mil. lei (49,83 la sută din volumul total al tranzacțiilor efectuate de către nerezidenți).

1.6. REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI

În conformitate cu prevederile legislației, în anul 2021, au avut obligația să dezvăluie public raportul anual al emitentului:

- 35 emitenți care sunt definiți ca entități de interes public (EIP);
- 37 societăți pe acțiuni ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate în cadrul MTF;
- 775 emitenți ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate în afara pieței reglementate și/sau MTF.

În context menționam că, în urma contrapunerii informației privind emitenții înregistrați în REVM și care au finalizat toate etapele aferente constituirii societății pe acțiuni cu informația prezentată de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, au fost identificate societățile din a treia categorie în materie de raportare, acestea fiind calificate ca fiind active, respectiv, pasibile să prezinte raportul anual ca participant al pieței de capital.

În acest sens, se constată executarea conformă a dezvăluirii informației pentru toate EIP și, cu mici deficiențe, pentru emitenții înregistrați la MTF (nivelul de raportare fiind de 97,3 la sută din totalul emitenților din acest grup). În partea ce ține de societățile ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate în afara pieței reglementate și/sau MTF, procentul societăților care au prezentat raportul anual constituie peste 90 la sută, ceea ce se califică drept performanță într-un an pandemic, supus numeroaselor restricții.

Ca rezultat al examinării rapoartelor anuale ale societăților vizate (recepționate în anul 2021 pentru anul de gestiune 2020), în sensul profitului înregistrat și a dividendelor anunțate, se atestă o diminuare atât a profiturilor, cât și al dividendelor anunțate, precum se prezintă în tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 14 Profitul net și dividendele anunțate de SA

Indicatori	Emitenți care au prezentat rapoarte	Emitenți care au înregistrat profit	Valoarea profitului, mil. lei	SA care au anunțat dividende	Valoarea dividendelor, mil. lei
2019					
EIP - 38	38	31	2754,70	10	391,85

MTF-45	38	22	121,68	6	76,64
Altele-1083	619	340	1900,10	95	2167,98
2020					
EIP-35	35	24	1766,68	9	179,07
MTF-37	36	17	130,93	5	79,36
Altele-775	698	339	1871,03	67	1347,04

Totodată, o sinteză a rezultatelor financiare anuale, structurate după tipologia de emitenți, este dezvăluită public pe pagina web oficială a CNPF (<https://www.cnpf.md/ro/emitenți-devalori-mobiliare-6346.html>).

ACTIVITATEA PERSOANELOR LICENȚIATE ȘI AUTORIZATE PE PIAȚA DE CAPITAL

Bursa de Valori a Moldovei (BVM)

În 2021, BVM a continuat activitatea în temeiul licenței de operator de piață, autorizației de piață reglementată și autorizației de MTF. Numărul membrilor atât ai pieței reglementate, cât și ai MTF la finele anului a cifrat 14 membri.

Tabelul nr. 15 Indicatorii activității BVM, lei

Indicatori	2019	2020	2021
Capital propriu	7 928 860	13 030 752	11 315 364*
Profit (pierdere) net	13 214 939	(1 538 262)	(1 715 388)

*cerința de adecvare a mărimii capitalului propriu nu corespunde normelor imperative ale legii, BVM fiind notificată în vederea conformării normativului la mărimea minimă stabilită de legislația în vigoare.

Societățile de investiții nebancaire și bancare

În 2021, societățile de investiții (8 societăți bancare și 7 societăți nebancaire) au activat în baza licențelor pentru dreptul de a presta servicii și activități de investiții pe piața de capital, iar la finele perioadei de raportare numărul acestora s-a redus cu o unitate având în vedere retragerea benevolă a licenței pentru dreptul de a presta servicii și activități de investiții pe piața de capital eliberată anterior BC „Eurocreditbank” SA.

Tabelul nr. 16 Tranzacții derulate prin intermediul societăților de investiții, mil. lei

Indicatori	2019			2020			2021		
	SI bancare	SI nebancaire	TOTAL	SI bancare	SI nebancaire	TOTAL	SI bancare	SI nebancaire	TOTAL
Piața reglementată									
Nr. tranzacțiilor*	192	212	404	172	226	398	99	73	172
Volumul tranzacțiilor	6 529,30	18,59	6 547,89	53,72	85,32	139,05	36,27	8,67	44,94
MTF									
Nr. tranzacțiilor*	8	84	92	90	98	188	12	156	168
Volumul tranzacțiilor	4,99	6,52	11,51	36,44	30,84	67,28	0,23	22,90	23,13
În afara pieței reglementate și MTF									
Nr. tranzacțiilor	9	265	274	1	287	288	1	198	199
Volumul tranzacțiilor	197,92	31,83	229,75	0,01	4,87	4,88	8,35	4,25	12,60

*Numărul și volumul tranzacțiilor au fost calculate cumulativ, atât din partea vânzătorului, cât și a cumpărătorului

Societățile de registru

Potrivit prevederilor art. 46 din Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, societățile de registru desfășoară activitate de ținere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare, consultanță și servicii privind relațiile corporative până la transmiterea completă a registrelor către Depozitarul Central Unic al valorilor mobiliare.

Tabelul nr. 17 Indicatorii societăților de registru, lei

Indicatori	2019	2020	2021
Capital propriu	12 327 543	11 706 598	10 653 293
Profit (pierdere) net	1 379 604	747 429	(142 273)

Cu toate că indicatorii financiari sunt conformi cerințelor prudențiale pentru activitatea desfășurată de către 8 societăți de registru, cu excepția unei singure societăți, a cărei gen de activitate profesionistă este în proces de lichidare (SR „Registru-Ind” SA), aceștia denotă, în perioada 2019-2021, un trend descendent, marcat de schimbările de infrastructură care s-au produs pe piața de capital.

Astfel, deși printre sarcinile primordiale ale CNPF, prestabilite pentru 2021, a fost supravegherea (monitorizarea/verificarea) procesului de transmitere etapizată către DCU, în condițiile Legii nr. 234/2016, a registrelor deținătorilor de valori mobiliare, trebuie de remarcat că, în anul de raportare, acest proces a fost efectiv suspendat, or proiectele de Programe de transmitere a registrelor către DCU, inițiate de către CNPF, nu au fost susținute de către BNM/DCU în contextul dialogului demarat, încă spre sfârșitul anului 2019, privind revizuirea conceptului de trecere integrală a valorilor mobiliare corporative către DCU la trecerea parțială a unui număr limitat de valori mobiliare corporative, care corespund anumitor criterii, relevante tranzacționării acestora pe o piață reglementată.

1.7. MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE

În perioada de gestiune, CNPF și-a continuat consecvent activitatea integrată în vederea realizării obiectivelor setate, aplicând, cu precădere, măsuri de informare, ghidare, prevenire și, mai puțin, de sancționare, având ca scop susținerea entităților supravegheate în dezvoltarea afacerilor sale, într-un mediu deteriorat de efectele crizei.

Tabelul nr. 18 Măsuri de prevenire și corective pe piața primară de capital

Indicatori	2020	2021
Informare	28	13
Atenționare	238	130
Sanționare	2	3

Deși anul 2021 nu a fost unul dinamic prin prisma activităților desfășurate de către entitățile supravegheate pe piața secundară de capital, în cazurile de neconformare identificate în activitatea acestora, Regulatorul a intervenit cu măsuri/acțiuni adecvate, coraportate la impact, inclusiv:

Tabelul nr. 19 Măsuri de prevenire și corective pe piața secundară de capital

Indicatori	2020	2021
Informare	13	4
Atenționare	13	49
Sanționare	3	1

În urma acțiunilor de control au fost formulate recomandări pentru optimizarea unor procese, mecanisme interne ale entităților, precum și prescrieri de conformare a activității potrivit celor consemnate în actele de control. Totodată, implementarea măsurilor dispuse de CNPF au fost atent monitorizate până la conformarea integrală de către entitățile controlate.

1.8. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PE PIAȚA DE CAPITAL

Reducerea semnificativă a numărului de societăți pe acțiuni, pe parcursul ultimilor 5 ani - de la 2888 la situația din 31.12.2017, la 2307 la situația din 31.12.2021, care doresc să-și mențină statutul de emitenți de valori mobiliare.

Numărul înfîm de noi emisiuni de constituire necesită întreprinderea măsurilor de neamînat pentru a îmbunătăți indicatorii cantitativi și calitativi atât a pieței primare, cât și a celei secundare

Transferul registrelor acționarilor celor mai viabile societăți pe acțiuni către Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare, 194 la număr, fortificarea poziției Depozitarului Central ca element cheie al pieței financiare, generează necesitatea reabordării/regândirii perspectivelor de dezvoltare a pieței de capital. Subiectul transferului registrelor, a categoriilor de valori mobiliare și, nu în ultimul rînd, a supravegherii Depozitarului Central a fost unul mult disputat de autoritățile de resort: BNM și CNPF

Vulnerabilitățile semnificative ale pieței de capital: finalizarea procesului de concentrare a pachetelor de acțiuni în proprietatea unei singure sau a unui grup de persoane, lipsa interesului deținătorilor majoritari de a-și dilua cota prin inițierea ofertelor publice de valori mobiliare, spectrul redus de instrumente pe piața de capital, comportamentul reticent al acționarilor Bursei de Valori de a consolida capacitatea operatorului de piață/de sistem

Creșterea credibilității și a interesului investițional prin promovarea politicilor macroeconomice durabile, utilizând pârghiile fiscale și suportul din partea statului sub forma regimului facilitat acordat instrumentarului pieței de capital, emiterea și tranzacționarea obligațiunilor în valută, întreprinderea acțiunilor pentru asigurarea admiterii spre tranzacționare pe platforma bursieră a valorilor mobiliare de stat - mesaj de susținere și catalizator al dezvoltării pieței de capital

2. PIAȚA DE ASIGURĂRI

2.1. DEZVOLTAREA CADRULUI NORMATIV

Sectorul de asigurări din Republica Moldova s-a confruntat cu o serie de vulnerabilități pe parcursul ultimilor ani legate inclusiv de gestionarea efectelor crizei generate de pandemia COVID-19. În urma unui proces complex de elaborare (cu implicarea experților Băncii Mondiale) și consultare cu participanții profesioniști ai pieței și asociațiile profesionale, CNPF a promovat două proiecte de lege care vor contribui la implementarea unor noi standarde în ceea ce privește soliditatea financiară și governanța corporativă a societăților de asigurare sau reasigurare și la reglementarea/resetarea pieței asigurării obligatorii de răspundere civilă auto (RCA). Prevederile din aceste acte normative sunt aliniate cu Directivele europene în domeniu și preiau practici validate de experiența mai multor state membre ale UE. Propunerea CNPF aferentă cadrului primar în domeniul de asigurări pe parcursul anului 2021 s-a aflat pe platforma parlamentară (proiectul înregistrat în Parlament cu nr. 438/2020, votat în lectura I), iar proiectul aferent RCA – în gestiunea Ministerului Finanțelor, instituția care are drept de inițiativă legislativă pentru domeniile reglementate și supravegheate de CNPF.

Tabelul nr. 20 Acte normative aprobate și/sau amendate

Nr. ord.	Denumirea legii/actului normativ	Descrierea succintă
1.	Proiectul de Lege privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (proiectul înregistrat în Parlament cu nr. 438/2020, votat în lectura I).	Prin proiect se transpune parțial Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Pilonul II și III) și se marchează tranziția către implementarea mecanismului european de funcționare și supraveghere Solvabilitate II. Prin încurajarea bunei guvernante și a managementului riscurilor, Solvabilitate II va spori protecția consumatorilor de produse de asigurare. Proiectul vizează activitatea societăților de asigurare și/sau reasigurare, intermediarilor în asigurări, precum și atribuțiile autorității aferente supravegherii bazate pe riscuri și exercitării controlului asupra activității acestor entități.
2.	Proiectul de Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse de vehicule (nr. 304/MF/CNPF/2020)	Proiectul de Lege transpune parțial dispozițiile Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi. Asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto (asigurarea RCA) are o valență specifică pentru cetățeni, implicit pentru deținătorii (persoane fizice și juridice) de transport auto – în calitate de asigurați sau victime ale unui accident. În același timp, acest gen de asigurări obligatorii reprezintă o dimensiune preponderentă pentru societățile de asigurare, dată fiind portofoliul semnificativ de contracte încheiate/asumate.
3.	Hotărârea nr. 9/1 din 16.02.2021 privind modificarea Hotărârii nr. 37/14/2019 cu privire la procedurile aferente constatării amiabile de accident	Normele incluse în actul normativ s-au completat cu prevederi aferente aplicării procedurii de constatare amiabilă în cazul deținerii certificatului de asigurare "Carte Verde" (în cazul autovehiculului aflat în proprietatea sau utilizarea unei persoane asigurate în străinătate). Totodată, a fost revăzut/actualizat cuantumul daunei materiale ne semnificative (majorat până la 15,0 mii lei) calculat ca dauna medie, reieșind din valorile indicatorilor înregistrați de companiile de asigurări și BNAA.
4.	Hotărârea nr. 16/6 din 16.03.2021 privind modificarea Hotărârii CNPF nr. 20/5/2008	Amendamentul a vizat modificarea formei și conținutului certificatului de asigurare "Carte Verde" în conformitate cu modelul aprobat de către Consiliul Birourilor, având la bază retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană.
5.	Hotărârea nr. 21/2 din 13.04.2021 privind modificarea Hotărârii nr. 57/13/2018 cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto	Modificările urmăresc ajustarea formulelor de calcul actuariale a primei de bază, în special celor aferente primei pure (P_p) și daunei medii estimate ($\overline{D}$) și componentelor incluse în calculul acestora. Amendarea are reflecția în asigurarea unui nivel suficient al primei de asigurare RCA necesar pentru acoperirea despăgubirilor de asigurare plătite persoanelor terțe păgubite în accidente de vehicule.

6.	Hotărârea nr. 28/3 din 18.05.2021 privind modificarea Hotărârii nr. 22/3/2015 cu privire la aprobarea Regulamentului privind aplicarea sistemului bonus-malus la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule	Redefinirea aplicării sistemului „bonus-malus” ca sistem de reducere și majorare a primei de asigurare obligatorie RCA internă în funcție de istoricul daunelor persoanelor indicate în contractul de asigurare, inclusiv istoricul daunelor persoanelor care anterior nu au deținut acoperire de asigurare și pentru care s-au achitat despăgubiri din Fondul de protecție a victimelor străzii gestionat de BNAA.
7.	Hotărârile nr. 28/4 din 18.05.2021 și nr. 40/3 din 13.07.2021 privind modificarea Hotărârii nr. 25/2/2019 cu privire la modul de prezentare, avizare și aplicare a calculelor actuariale ale primelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto	Amendamentele au avut drept scop extinderea termenului pentru procesul de liberalizare a primelor de asigurare obligatorie RCA internă, prin adaptarea programului de liberalizare graduală la condițiile crizei pandemice. Totodată, în baza informației statistice la nivelul pieței de asigurări RCA pentru ultimii 5 ani, autoritatea de supraveghere a calculat și a aprobat cuantumul primei de referință.

Deși, cadrul normativ aferent pieței de asigurări a trecut prin mai multe amendamente, CNPF a identificat anumite măsuri legislative necesare a fi realizate pentru continuitatea acțiunilor de armonizare a cadrului de reglementare și întărirea funcțiilor de supraveghere, în special ce țin de:

- modul de calcul al coeficientului de lichiditate, modalitatea de determinare a activelor lichide și a obligațiilor devenite scadente pentru calculul lichidității asigurătorului;
- aspecte aferente procedurilor de includere/suspendare/eliminare a entităților de audit în/din lista entităților eligibile, criteriilor de eligibilitate a entității de audit, stabilite pentru efectuarea auditului în domeniul asigurărilor;
- gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare;
- ajustarea modului de calcul a primei de bază la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto.

Implementarea obiectivelor propuse va contribui la amendarea bazei normative necesare pentru menținerea echilibrului și stabilității pieței de asigurări având în vedere prioritățile de bază: protecția consumatorului de servicii și dezvoltarea durabilă a pieței.

2.2. STRUCTURA PIEȚEI

La data de 31.12.2021 licențe/autorizări pentru a desfășura activitate profesionistă pe piața de asigurări dețineau 119 entități, înregistrându-se o creștere cu 6 entități (3 brokeri licențiați și 3 agenți de asigurare autorizați) pe parcursul anului.

Tabelul nr. 21 Numărul entităților licențiate pe piața de asigurări

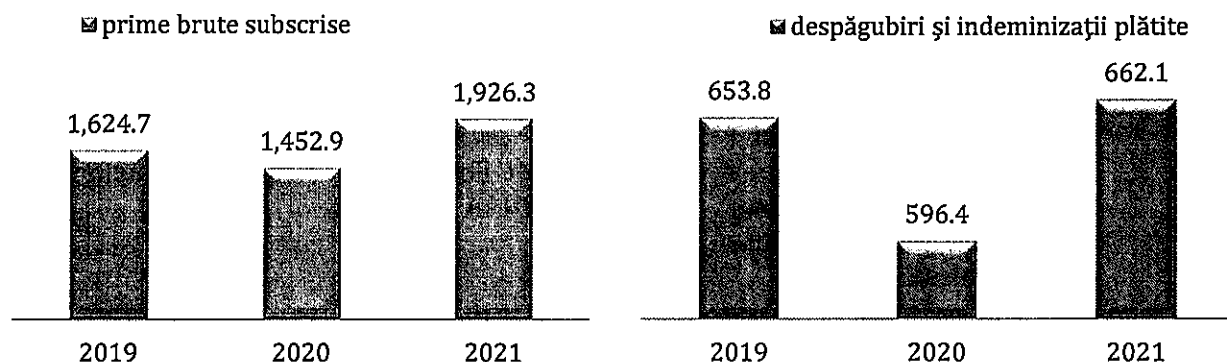
Indicatori	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Societăți de asigurare	13	11	11
Brokeri de asigurare și/sau reasigurare	52	41	44
Agenți de asigurare	28	61	64
TOTAL	93	113	119

În 2021 piața de asigurări a consemnat o evoluție ascendentă a principalului indicator – prime brute subscrise, care a înregistrat o valoare totală de 1 926,3 mil. lei. Măsurată în termeni nominali valoarea primelor brute s-a majorat cu 32,59% comparativ cu anul precedent.

Pe parcursul anului, societățile de asigurare au plătit despăgubiri și indemnizații de asigurare în valoare totală de 662,1 mil. lei, înregistrând o creștere nominală cu 11,02% comparativ cu nivelul anului precedent.

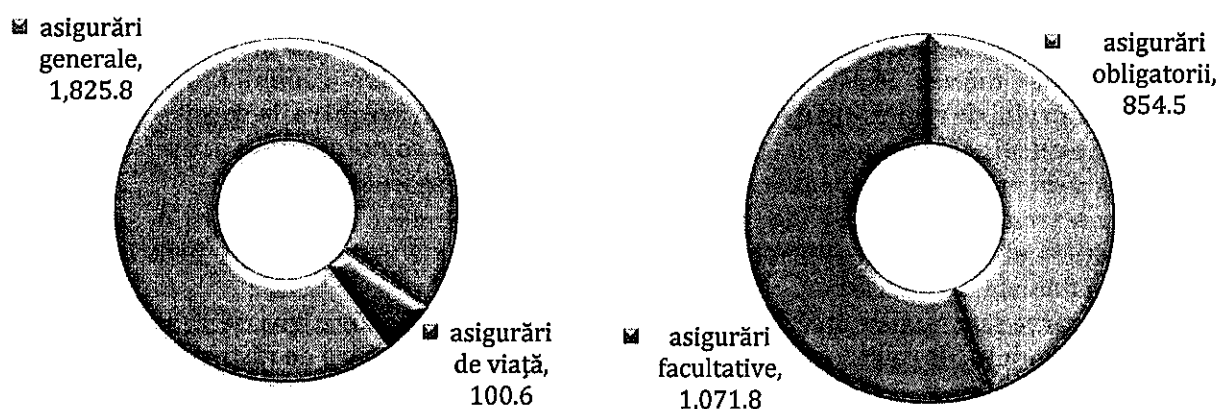
Raportul despăgubirilor de asigurare față de primele subscrise a constituit 34,37%, înregistrând o diminuare cu circa 6,68 puncte procentuale comparativ cu nivelul din 2020.

Diagrama nr. 11 Evoluția primelor brute subscrise și despăgubirilor și indemnizațiilor plătite, mil. lei

Cu referire la structura sa, similar anului precedent, piața a rămas orientată spre asigurări generale, care a constituit 94,78% (93,05%, 2020) din volumul total al primelor brute subscrise. Asigurările de viață au reprezentat 5,22% (6,95%, 2020) din volumul total al primelor brute subscrise. În 2021, asigurările obligatorii au reprezentat 44,36%, iar asigurările facultative au acoperit 55,64% din volumul primelor brute subscrise pe piața de asigurări.

Diagrama nr. 12 Structura pieței de asigurări, mil. lei

2.3. POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI INDICATORII DE PERFORMANȚĂ

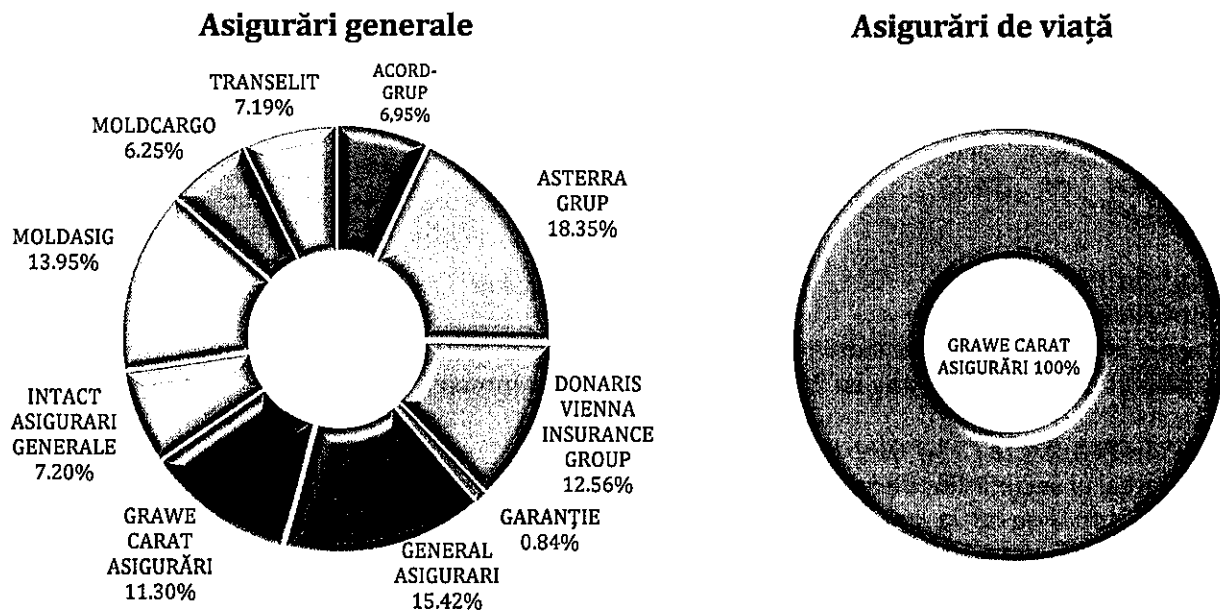
Tabelul nr. 22 Structura primelor brute subscrise și despăgubirilor și indemnizațiilor plătite

Indicatori	2020				2021			
	Prime		Despăgubiri		Prime		Despăgubiri	
	Volum mil. lei	Pondere %	Volum mil. lei	Pondere %	Volum, mil. lei	Pondere, %	Volum, mil. lei	Pondere, %
Asigurări de răspundere civilă	737,3	50,75	271,8	45,58	992,3	51,51	332,8	50,26
Asigurări de bunuri	520,9	35,85	270,0	45,27	680,4	35,32	257,6	38,91
Asigurări de persoane	190,7	13,12	54,5	9,15	253,6	13,17	71,7	10,83
Prime încasate prin reasigurare	4,0	0,27	0,0	0,0	0,02	0,00	0,0	0,0

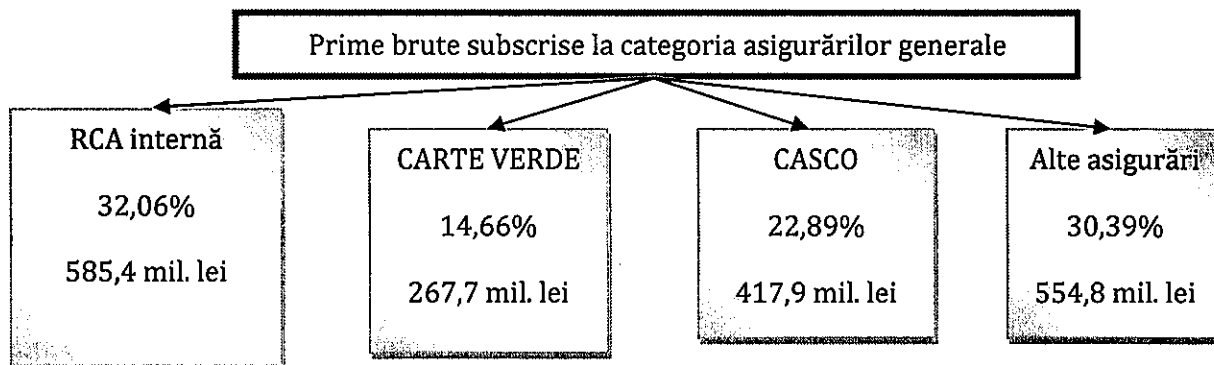
Ponderea volumului primelor brute subscrise din asigurările de răspundere civilă s-a majorat nesemnificativ cu 0,76 puncte procentuale, asigurările de persoane - cu 0,05 puncte procentuale, pe când cea din asigurările de bunuri au înregistrat o diminuare cu 0,53 puncte procentuale comparativ cu anul precedent și primele încasate din reasigurări cu 0,27 puncte procentuale.

În 2021, au fost emise 2 011 476 polițe de asigurare în baza contractelor încheiate cu persoane fizice și juridice, fiind în creștere cu 735 144 polițe comparativ cu 2020. Din numărul total de polițe, pentru asigurări generale au fost eliberate 2 009 638 polițe, iar pentru asigurări de viață – 1 838 polițe. 5 societăți de asigurare au subscris 1 407,5 mil. lei (cca 73,07%) din volumul total de prime (1 926,3 mil. lei).

Diagrama nr. 13 Repartizarea primelor brute subscrise per societăți, %

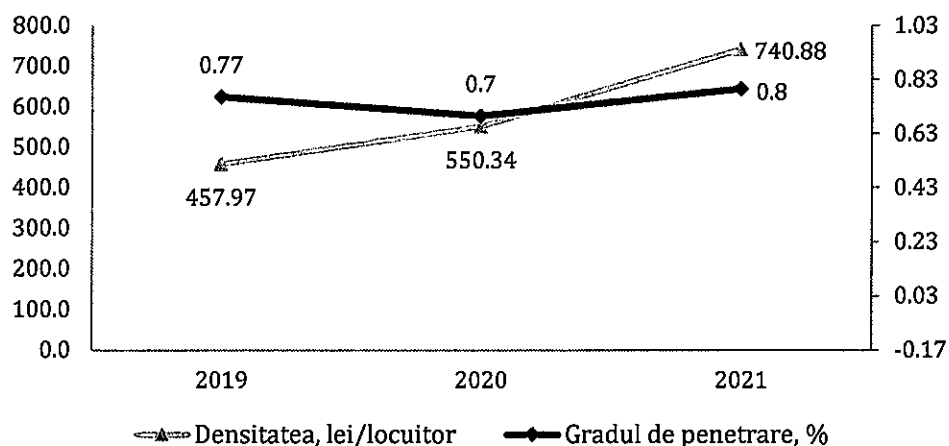
Dintre toate clasele de asigurări generale, asigurările auto au deținut supremația în portofoliul consolidat al pieței de asigurări – 69,61% din primele brute subscrise (1 271,0 mil. lei).

Valoarea cumulativă a despăgubirilor de asigurare plătite pentru asigurările de răspundere civilă auto (RCA internă și Carte Verde) și asigurările de vehicule terestre (CASCO)) a constituit 553,3 mil. lei sau 88,12% din totalul despăgubirilor plătite pe asigurările generale (627,9 mil. lei).

Densitatea primei de asigurare pe cap de locuitor este un indicator care exprimă scara de utilizare a produselor de asigurare de către populație. În 2021, prima pe cap de locuitor era de 740,88 lei/locuitor, în creștere cu 190,54 lei comparativ cu anul precedent.

Diagrama nr. 14 Evoluția gradului de penetrare și densității asigurărilor

Gradul de penetrare a asigurărilor, exprimat

ca raport între primele brute subscrise și PIB, a înregistrat nivelul de 0,8 la sută, fapt ce atestă o creștere a acestui indicator comparativ cu 2020 cu 0,1 puncte procentuale.

ACTIVITATEA SOCIETĂȚILOR DE ASIGURARE

Activul total al societăților de asigurare a continuat să se majoreze pe parcursul anului 2021 comparativ cu 2020, situându-se la data de referință la un nivel de circa 3 629,0 mil. lei, fiind reprezentat preponderent la categoria asigurări generale în cuantum de 74,55%.

Tabelul nr. 23 Indicatori principali privind activitatea societăților de asigurare

Indicatori		2019 mil. lei	2020 mil. lei	2021 mil. lei	2020/2021 %
Active	totale	3 097,5	3 173,9	3 629,0	+14,34
	asigurări generale	2 345,3	2 339,2	2 705,6	+15,66
	asigurări de viață	752,2	834,7	923,4	+10,63
Active nete	Totale	1 128,7	1 118,0	1 185,7	+6,06
	asigurări generale	982,1	958,2	1 004,9	+4,87
	asigurări de viață	146,6	159,8	180,8	+13,14
Rezerve tehnice	Totale	1 659,8	1 766,9	2 079,6	+17,70
	asigurări generale	1 079,6	1 115,7	1 361,5	+22,03
	asigurări de viață	580,2	651,2	718,1	+10,27
Capitalul social		497,4	490,4	421,5	-14,05
Profit net (pierderi)		(14,8)	87,3	90,2	+3,32

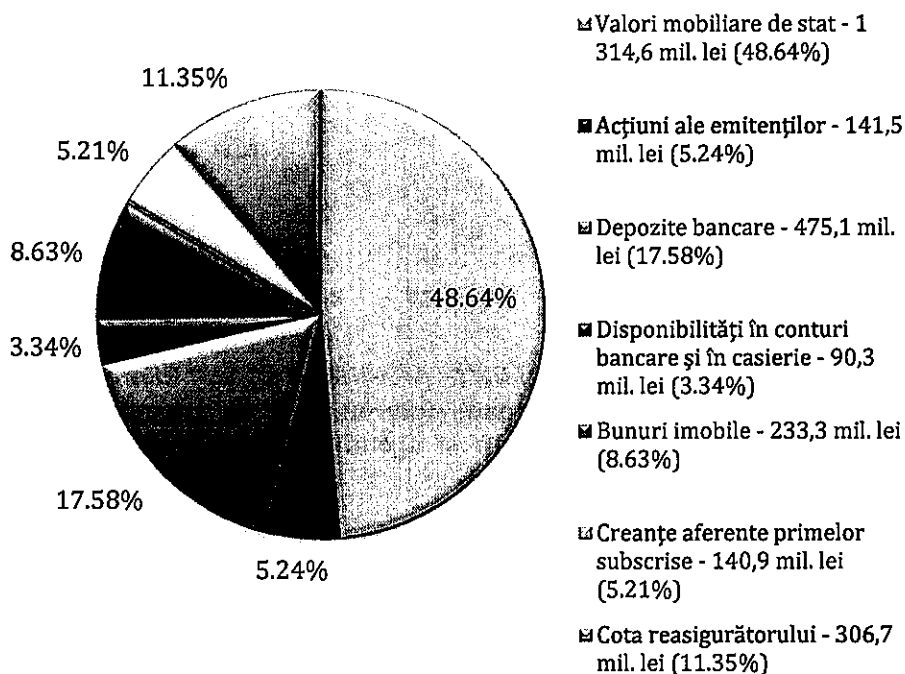
Participațiile calificate în capitalul social al asigurătorilor autohtoni deținute de persoane nerezidente au constituit la finele anului de referință 107,64 mil. lei. Cota deținută de persoanele nerezidente în totalul capitalului social al societăților de asigurare reprezintă 25,6%.

Tabelul nr. 24 Lista societăților de asigurare cu capital străin

Societăți de asigurare	Țara de origine a investitorului străin	Capitalul social, mil. lei	Capitalul străin în capitalul social, mil. lei	Cota parte a capitalului străin în capitalul social, %
„DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP” S.A.	Austria	50,69	50,68	99,99
„GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A.	Austria	57,38	56,96	99,26
TOTAL	-	108,07	107,64	-

Conform normelor în vigoare aferente modului de garantare a solvabilității, asiguratorii sunt obligați să acopere cu active admise rezervele de asigurare și marja de solvabilitate minimă. Astfel, activele admise să reprezinte Fondul asiguraților trebuie să corespundă principiilor de diversitate, rambursabilitate, rentabilitate și lichiditate. Categoriile de active admise să acopere Fondul asiguraților se prezintă în diagrama ce urmează.

Diagrama nr. 15. Structura activelor admise în Fondul asiguraților

Reasigurarea ca instrument de transfer al riscurilor unei societăți de asigurare către o societate de reasigurare, conduce la îmbunătățirea situației financiare a cedentului prin reducerea riscurilor tehnice, diversifică și omogenizează portofoliul de asigurări și creează capacitate suplimentară de asigurare.

Valoarea totală a primelor cedate în reasigurare în 2021 a constituit 406,8 mil. lei, înregistrând o creștere nominală de 97,7 mil. lei față de 2020.

Tabelul nr. 25 Indicatori principali privind activitatea de reasigurare, mil. lei

Indicatori	2019			2020			2021		
	Asigurări generale	Asigurări de viață	TOTAL	Asigurări generale	Asigurări de viață	TOTAL	Asigurări generale	Asigurări de viață	TOTAL
Prime cedate în reasigurare	337,80	4,40	342,20	304,80	4,30	309,10	402,70	4,10	406,80
Prime încasate pe riscurile primite în reasigurare	0,90	0	0,90	4,00	0	4,00	0,02	0	0,02
Pondere primelor cedate în reasigurare în prime brute subscrise (%)	20,79	0,27	21,06	20,97	0,30	21,27	20,90	0,21	21,12

În 2021 - 5 societăți de asigurare au desfășurat activitate în domeniul asigurării subvenționate a riscurilor de producție în agricultură. Astfel, au fost emise 849 polițe de asigurare subvenționată a riscurilor de producție în agricultură cu suma asigurată de 893,9 mil. lei. Valoarea cumulativă a primelor brute subscrise a constituit 67,5 mil. lei, înregistrând o majorare cu 52,0 mil. lei față de valoarea înregistrată în 2020. Despăgubirile de asigurare au însumat 16,9 mil. lei, consemnând o descreștere cu 9,6 mil. lei față de anul precedent.

Majorarea primelor subscrise de cca 4 ori a avut loc în contextul intrării în vigoare a Legii privind asigurarea subvenționată în agricultură (nr. 183/2020), care prevede posibilitatea achitării primelor de asigurare în tranșe și majorarea primei subvenționate de stat de la 50% la 70%.

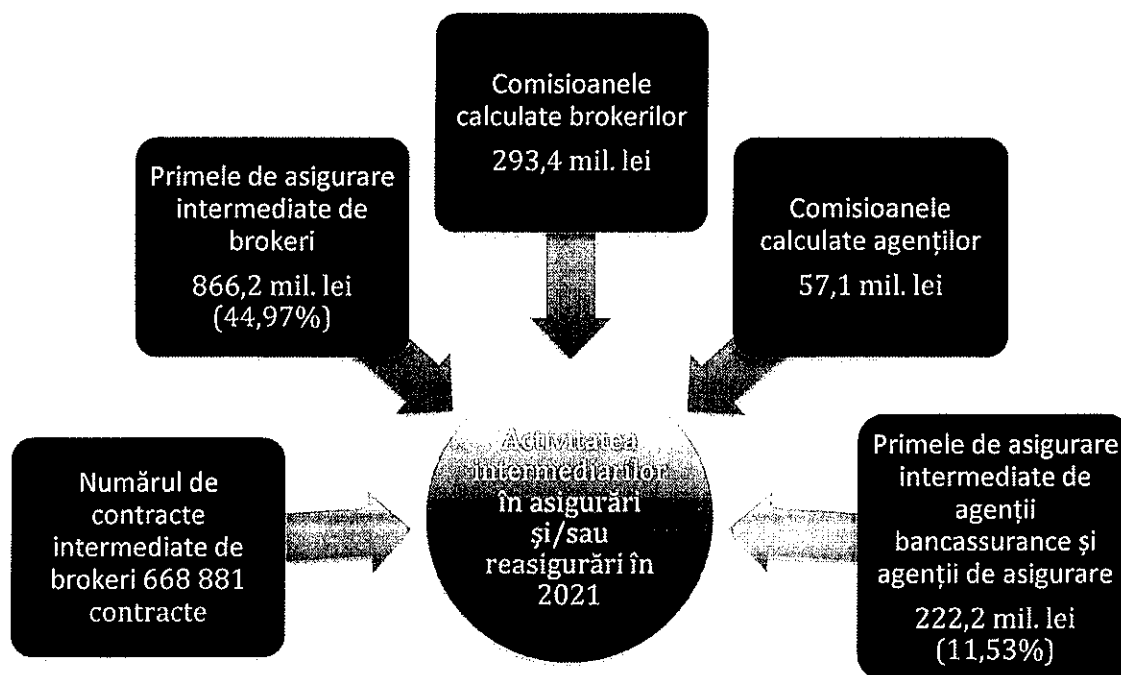
Tabelul nr. 26 Prime brute subscrise și despăgubiri achitate pentru asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură, pe obiecte de asigurare, mil. lei

Obiecte asigurate	Nr. polițe eliberate	Prima brută subscrisă, mil. lei	Inclusiv achitată de, mil. lei		Pondere în totalul încasărilor, %	Nr. dosare achitate	Suma despăgubirii achitate, mil. lei	Pondere în totalul despăgubirilor, %
			Producător agricol	Stat				
Recolta	198	52,10	15,70	35,00	77,19%	26	14,50	88,07%
Plantații	27	3,700	1,20	2,60	5,55%	0	0	0%
Animale	624	11,70	3,40	7,50	17,26%	139	2,00	11,93%
TOTAL	849	67,50	20,30	45,10	100,00%	165	16,50	100%

ACTIVITATEA INTERMEDIARILOR ÎN ASIGURĂRI ȘI/SAU REASIGURĂRI

În condițiile legislației în vigoare, intermediarii în asigurări sunt brokerii de asigurare și/sau reasigurare, agenții de asigurare și agenții bancassurance. Conform rapoartelor specializate ale acestora, s-au consemnat următoarele:

Diagrama nr. 16 Indicatorii de activitate a intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări

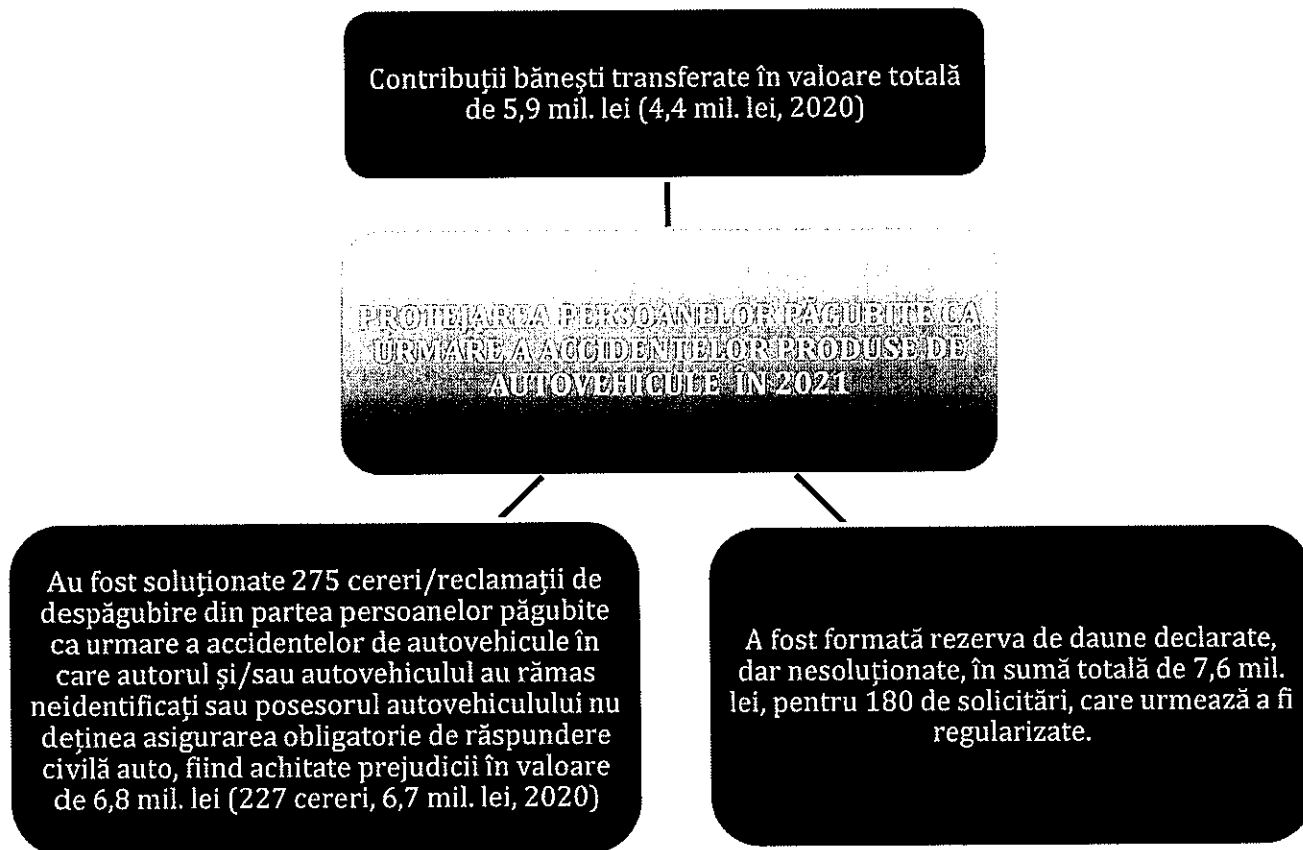
Primele de asigurare intermediare de brokeri au crescut față de 2020 cu 263,6 mil. lei, înregistrând o creștere a ponderii în totalul primelor brute subscrise cu 3,49%. Comisioanele calculate brokerilor au crescut față de 2020 cu 102,0 mil. lei, înregistrând o creștere de 53,2%. Acest lucru se datorează în mare parte creșterii față de 2020 a numărului de contracte intermediare de brokeri cu 274 919 unități ce reprezintă o creștere a acestui indicator cu circa 69,8%. Primele de asigurare intermediare de agenții bancassurance și agenții de asigurare au crescut față de 2020 în valori absolute cu 37,5 mil. lei, pe când ponderea acestora în totalul primelor brute subscrise s-a diminuat de la 12,11% până la 11,08%. Totodată, comisioanele calculate agenților de asigurare au crescut față de 2020 cu 9,0 mil. lei, înregistrând o creștere de circa 16,2%.

FONDUL DE PROTECȚIE A VICTIMELOR STRĂZII ȘI FONDUL DE COMPENSARE

▪ Fondul de protecție a victimelor străzii funcționează în condițiile Legii cu privire la asigurarea de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (Legea nr. 414/2006) și are drept scop protejarea persoanelor păgubite ca urmare a accidentelor produse de autovehicule ai căror posesori nu

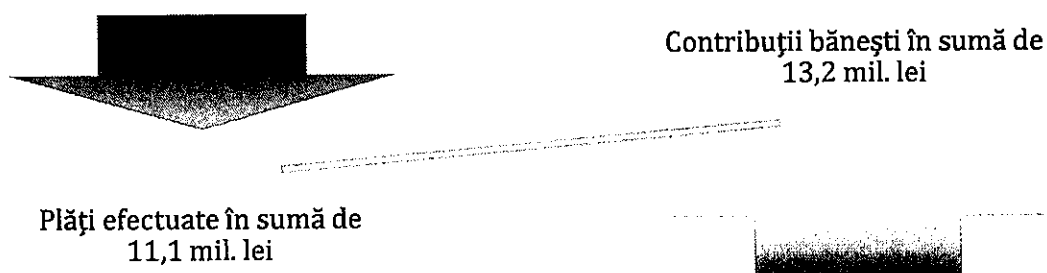
au respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, precum și de autovehicule neidentificate și/sau obținute pe cale ilicită.

Diagrama nr. 17 Fondul de protecție a victimelor străzii

- Fondului de compensare este administrat de Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule în strictă conformitate cu Regulamentul general al Consiliului Birourilor.

Diagrama nr. 18 Fondul de compensare

Plățile efectuate în 2021 au crescut cu 3,0 mil. lei față de 2020, iar contribuțiile bănești au crescut în 2021 cu 3,5 mil. lei față de 2020. În cele din urmă, în comparație cu 2020, se atestă o creștere mai rapidă a contribuțiilor față de plățile efectuate ce se apreciază pozitiv pentru existența acestui fond. Totodată, a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate în suma totală de 9,3 mil. lei pentru 133 de solicitări, care urmează a fi regularizate.

2.4. ACTIVITATEA DE LICENȚIERE/ÎNREGISTRARE/AVIZARE

Conform datelor Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase, Registrului agenților de asigurare și agenților bancassurance în cadrul activității de autorizare în domeniul asigurărilor au fost operate următoarele:

Licențe și avize

Societăți de asigurare

- 1 licență suspendată pentru toate clasele și retrasă pentru RCA externă, Clasa 10 (CA „MOLDOVA-ASTROVAZ” SA)
- 1 licență reperfectată
- 61 note-raport privind operarea modificărilor și completărilor în Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor
- 40 avize (înregistrări de stat, aprobarea membrilor organului executiv, consiliului, comisiei de cenzori, majorare/micșorarea participăției calificate etc.)

Licențe

Brokerei de asigurare și/sau reasigurare

- 3 licențe acordate (BAR „VS BROKER GROUP” SRL, BAR „GENOVA ASIGURĂRI” SRL, BAR „ELSE ASSISTANCE” SRL)
- 2 licențe reperfectate
- 10 note-raport privind operarea modificărilor și completărilor în Registrul participanților profesioniști pe piața asigurărilor
- 8 avize privind aprobarea numirii persoanelor cu funcție de răspundere

Agenți de asigurare

- 3 entități înregistrate în Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance
- 1 entitate suspendată din Registrul agenților de asigurare și agenților bancassurance

Tabelul nr. 27 Atestarea specialiștilor

Indicatori	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare în 2019	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2019	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare în 2020	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2020	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare în 2021	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2021
Specialiști atestați în domeniul asigurărilor	33	362	27	389	21	410

2.5. ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața de asigurări a inclus realizarea activităților referitoare la verificarea respectării legalității și regularității, mai cu seamă în partea ce ține de:

- modul de formare și menținere a rezervelor tehnice de asigurare potrivit activității desfășurate;
- modul de calcul și raportare a marjelor de solvabilitate și coeficientului de lichiditate;
- respectarea cerințelor privind categoriile de active admise să reprezinte rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate;
- insuficiența activelor eligibile pentru a acoperi, ținând cont de limitele de dispersie stabilite, rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă;
- respectarea propriilor reglementări privind cheltuielile de achiziție, în partea ce ține de calcularea/achitarea comisionului sau a altor retribuții pentru contractele de asigurare încheiate;
- respectarea termenelor de raportare, corectitudinea reflectării indicatorilor în rapoartele specializate;
- respectarea desfășurării activității asigurătorilor conform condițiilor de licențiere.

În anul 2021, CNPF a efectuat pentru prima dată un exercițiu de evaluare a rezilienței pieței de asigurări pe perioada anilor 2016-2020, consolidat per piață în baza activității a 10 asigurători licențiați, cât și individual per asigurători. Evaluarea propriu zisă s-a axat pe principalele elemente, în special primele brute subscrise, despăgubirile achitate, gradul de penetrare, densitatea asigurărilor, reasigurarea, profitul, indicatorii privind rentabilitatea capitalului propriu (ROE) și a activelor (ROA),

activele eligibile, limitele de concentrare și diversificare a categoriilor de active (determinate în baza Coeficientului Gini-Struck) rezervele tehnice, indicatorii de apreciere a nivelului rezervelor tehnice în raport cu primele brute subscrise, daunele achitate, activele nete, capacitatea de plată a daunelor etc. De asemenea, au fost efectuate analize de sensibilitate a ratei de solvabilitate a asigurătorilor, potrivit unor scenarii de impact aferent diminuării activelor eligibile și majorării rezervelor tehnice.

Concluzionând asupra evaluării, se relevă că societățile de asigurări, în perioada anilor 2016–2020, au revizuit categoriile de active, alocând mai multe resurse financiare în active eligibile (valori mobiliare de stat, depozite) admise să reprezinte rezervele tehnice și marja de solvabilitate minimă, au menținut rezervele tehnice pe asigurări generale comparativ cu expunerile la risc în concordanță la cele mai bune practici, confirmate prin rezultatele testelor de adecvare a rezervelor per piață, indicatorii de solvabilitate la majoritatea asigurătorilor fiind peste limita cerinței normative de 100%.

În contextul sporirii cerințelor de prudență și siguranței financiare, având în vedere recomandările partenerilor strategici de dezvoltare referitor la evaluarea solvabilității asigurătorilor și estimarea actuarială a obligațiilor aferente certificatelor „Carte Verde”, luând act de decizia Adunării Generale Extraordinare a Membrilor Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din 28.12.2020, CNPF a dispus Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule contractarea entității de audit desemnate - cu renume și experiență internațională - pentru efectuarea unei evaluări a solvabilității, rezervelor tehnice și activelor asigurătorilor la situația din 31.12.2020.

Evaluarea solvabilității, rezervelor tehnice și activelor asigurătorilor a fost efectuată de către o entitate de audit cu experiență internațională, care s-a soldat cu un set de recomandări expuse în raportul de evaluare final, ce urmează a fi implementate de către CNPF.

Supravegherea continuă a activității participanților profesioniști la piața de asigurări se efectuează prin monitorizarea performanței lor pe baza analizei rapoartelor și situațiilor financiare specializate, precum și prin efectuarea controalelor.

Supravegherea din oficiu (off-site) a participanților profesioniști la piața de asigurări

Procesul de supraveghere din oficiu s-a bazat pe recepționarea, generalizarea și analiza rapoartelor specializate ale participanților profesioniști ai pieței de asigurări.

Tabelul nr. 28 Numărul rapoartelor prezentate și analizate

Indicatori	2019	2020	2021
Societăți de asigurări	1 071	1 210	1 087
Situații financiare și rapoarte specializate	611	774	709
Raport lunar privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto internă și externă	324	324	288
Rapoarte aferente statisticii financiare și monetare prezentate către FMI	136	112	90
Intermediarii în asigurări	1 252	1 049	1 237
Rapoarte specializate și situații financiare			
Actuarii	13	12	12
Rapoarte actuariale aferente anului anterior			
Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule	8	8	8
TOTAL	2 344	2 279	2 344
Analize din oficiu	22	41	27

Ca rezultat al monitorizării activității participanților pieței, în baza situațiilor financiare și a rapoartelor specializate prezentate, s-au efectuat 27 analize din oficiu privind:

- indicatorii prudențiali și financiari ai societăților de asigurări;
- situația financiară a acționarilor semnificativi;
- supravegherea specială a societăților fără licență;
- evoluția pieței RCA și Carte Verde;

- rezultatele testelor de adecvare a rezervelor tehnice și formarea rezervelor adiționale;
- concluziile din rapoartele actuariale, rapoartele de audit a situațiilor financiare și în scop de supraveghere.

În cadrul analizelor din oficiu s-au constatat unele neconcordanțe ce țin de:

- reflectarea datelor în rapoartele specializate prezentate;
- nerespectarea nivelului capitalului propriu/activelor nete ai unor acționari semnificativi ai asiguraților;
- respectarea prescripțiilor emise în adresa societăților sub supraveghere specială;
- insuficiența unor rezerve tehnice calculate de unele societăți de asigurare urmare a testelor de adecvare;
- deficit de active eligibile și diversificarea insuficientă a activelor cu concentrare sporită în active cu probabilitate mică de valorificare în termeni proximi în mijloace bănești;
- insuficiența de active lichide în raport cu rezervele tehnice;
- admiterea creanțelor la produsele de asigurare obligatorii;
- nerespectarea standardelor internaționale de raportare financiară referitor la deprecierea unor active, necrearea provizioanelor de depreciere;
- cedarea în reasigurare a riscurilor per clase neprevăzute în programele de reasigurare.

Controlul participanților profesioniști la piața de asigurări

În 2021, CNPF a efectuat 3 controale tematice în domeniul asigurărilor.

Tabelul nr. 29 Numărul controalelor efectuate

Indicatori	2019	2020	2021
Numărul controalelor complexe	-	-	-
Numărul controalelor tematice	17	8	3
Numărul deciziilor/ordonanțelor aprobate	16	6*	1**

* - 1 decizie aprobată urmare a finalizării controlului tematic inițiat la sfârșitul lui 2019;

** - 2 decizii au fost aprobate în anul 2022 urmare a efectuării controalelor în anul 2021

2.6. MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE

În cadrul supravegherii din oficiu a participanților profesioniști la piața asigurărilor, au fost aprobate măsuri prudențiale materializate în emiterea a:

- 8 decizii privind remedierea și lichidarea deficitului de active admise să acopere rezervele tehnice și marja de solvabilitate, respectarea cadrului normativ utilizarea Contului de garantare RCA, prezentarea rapoartelor de audit în scop de supraveghere etc.;
- 6 decizii privind cererile prealabile înaintate de un asiguraător;
- 20 atenționări privind neconcordanțele constatate.

Tabelul nr. 30 Măsuri de supraveghere din oficiu (off-site) întreprinse de CNPF

	Măsuri întreprinse privind situația financiară (administrare specială /redresare financiară/remediere financiară/supraveghere specială)	Numărul deciziilor cu privire la aplicarea sancțiunilor contravenționale	Numărul atenționărilor remise privind conformarea cerințelor de raportare
2019	7	31	15
2020	4	28	40
2021	0	5	20

În cadrul activităților de control a participanților profesioniști la piața asigurărilor, au fost aprobate decizii:

- 3 decizii privind evaluarea prudențială a activelor financiare și formarea provizionului de depreciere a creanțelor cu termen de achitare întârziat; retragerea licenței unui asiguraător pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă; suspendarea operațiunilor bancare la conturile curente și de depozit.

De menționat, faptul că în cazul depunerii/retragerii licențelor de activitate asupra societăților respective, potrivit cadrului normativ aferent, continuă să fie exercitată supravegherea specială până la onorarea tuturor obligațiilor de plată asumate în baza contractelor de asigurare (temei: art. 26 alin. (8) și art. 26¹ din Legea nr. 407/2006 cu privire la asigurări). Pe parcursul anului 2021, supravegherea specială s-a exercitat în cazul a 3 societăți.

Astfel, în anul 2021, societățile fără licență raportează total active în sumă de cca 469,8 mil. lei, continuând să își onoreze obligațiile asumate pe contractele de asigurare, au achitat despăgubiri și indemnizații în cuantum 7,1 mil. lei, iar la situația din 31.12.2021, au raportat rezerve tehnice în mărime de 136,7 mil. lei, inclusiv rezerve matematice 54,8 mil. lei. Se relevă, că toate decontările aferente plăților se efectuează cu avizul CNPF.

Tabelul nr. 31 Măsurile de supraveghere întreprinse de CNPF în urma controalelor

Perioada	Numărul prescripțiilor/atenționărilor cu privire la respectarea legislației	Materiale remise spre examinare organelor de ocrotire a normelor de drept	Suspendarea/anularea operațiunilor la conturile de decontare/depozit	Sanțiuni aplicate și încasate la bugetul de stat (mii lei)
2019	14	1	1	284,80*
2020	8	2	1	27,00
2021	2	2	1	*

* - au fost aplicate sancțiuni sub formă de avertisment (2-2019 și 1-2021)

2.7. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PE PIAȚA DE ASIGURĂRI

Sectorul de asigurări rămâne a fi dominat de asigurările obligatorii de răspundere civilă auto, în virtutea unui grad de educație financiară jos cuplat cu o încredere scăzută din partea societății pentru aceste servicii

Conformarea graduală a societăților de asigurări la cerința de capital minim și gradul de diversificare a activelor admise la acoperirea rezervelor tehnice și cerinței de capital minim, în contextul asigurării implementării Legii nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, într-o piață ce oferă oportunități investiționale limitate

Crearea instrumentelor de garantare a onorării obligațiilor de plată în domeniul asigurărilor în cazuri de rezoluțiune/insolvabilitate a societăților de asigurări - **Fondul de rezoluțiune în asigurări, Fondul național de garantare în asigurări**

Liberalizarea parțială a tarifelor la asigurările obligatorii de răspundere civilă auto (RCA) în scopul neadmiterii unui dezechilibru al pieței asigurărilor și a protejării drepturilor consumatorilor

Actualizarea Sistemului informațional RCA-data

3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

3.1. DEZVOLTAREA CADRULUI NORMATIV

Tabelul nr. 32 Acte normative aprobate și/sau amendate

Denumirea legii/actului normativ	Descrierea succintă
Hotărârea nr. 11/5/2021 privind modificarea Hotărârii CNPF nr. 8/15/2009 cu privire la aprobarea unor regulamente (M.O. nr. 78-81 din 19.03.2021 art. 309).	<p>În contextul obligării (Legea nr. 23/2020 pentru modificarea unor acte normative) birourilor istoriilor de credit să efectueze schimb reciproc de informații aferente istoriilor de credit, a fost modificat Regulamentul cu privire la modul de prezentare a informațiilor la biroul istoriilor de credit și de eliberare a raportului de credit (Anexa nr. 2 la Hotărârea CNPF nr. 8/15/2009).</p> <p>Prin amendamente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sunt stabilite condițiile (inclusiv de plată) și modul de prezentare a informației aferente istoriilor de credit (prezentarea raportului de credit) de la un birou al istoriilor de credit către alte birouri. Astfel, birourile istoriilor de credit vor oferi raportul de credit la solicitarea înaintată de un alt birou (conținutul căreia a fost stabilit) în baza demersului utilizatorului/subiectului istoriei de credit; - sunt stabilite obligațiile și sarcinile care trebuie executate de birouri în cadrul schimbului reciproc de informații care se referă la: asigurarea din cont propriu a condițiilor tehnice pentru interconectarea cu sistemele informaționale ale altor birouri, asigurarea cerințelor de securitate informațională etc. - sunt operate modificări la modelul consimțământului subiectului istoriei de credit – persoană fizică.

3.2. STRUCTURA PIETEI

La 31.12.2021, autorizații/licențe pentru a desfășura activitate profesionistă pe piața de creditare nebanclară dețineau 390 de entități, înregistrându-se o reducere cu 5 entități pe parcursul anului.

Tabelul nr. 33 Numărul entităților de creditare nebanclară

Indicatori	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Organizații de creditare nebanclară	166(165*)	166(154*)	163(143*)
Asociații de economii și împrumut	237	228	226
Asociații de economii și împrumut centrale	1	1	1
TOTAL	404	395	390

*OCN care au dreptul de a desfășura activitatea de creditare nebanclară

Creditarea nebanclară, efectuată prin intermediul organizațiilor de creditare nebanclară, a reprezentat 91,2% (90,94%, 2020) din volumul total al creditelor oferite pe piața financiară nebanclară.

3.3. POZIȚIA FINANCIARĂ ȘI INDICATORII DE PERFORMANȚĂ

Valoarea activelor totale deținute de întreg sectorul de creditare nebanclară (asociațiile de economii și împrumut – AEI și organizațiile de creditare nebanclară – OCN) a crescut pe parcursul anului 2021, menținând trendul pozitiv înregistrat în ultimii ani. La 31 decembrie 2021, activele sectorului au constituit 13,557.08 mil. lei, înregistrând un ritm anual de creștere de 15,74%. Ponderea stocului de credite acordate de către sector în PIB a înregistrat o descreștere cu 0,15 p.p., atingând valoarea de 5,14 la sută. Conform datelor Biroului Național de Statistică, 53,31% din populația economic activă a beneficiat de împrumuturile sectorului de creditare nebanclară, acestea înregistrând o descreștere cu 4,13 puncte procentuale comparativ cu 2020.

Eficiența utilizării activelor și capitalului propriu de către entitățile sectorului de creditare nebancaară a rezultat cu o rată de rentabilitate de circa 7,15%, respectiv, 20,51%, în creștere cu 2,76 puncte procentuale, respectiv, cu 16,12 puncte procentuale comparativ cu 2020. Interdependența sectoarelor financiare de creditare determinate de efectele finanțării co-sectoriale accentuează importanța monitorizării riscului de contagiune financiară. În această ordine de idei, reținem că presupusa expunere a băncilor în raport cu entitățile de creditare nebancaară se cifrează la 3,22 la sută din stocul total al creditelor bancare, ceea ce reprezintă o cotă infimă, impactul (în materie de stabilitate financiară) fiind unul nesemnificativ.

Diagrama nr. 19. Evoluția activelor și împrumuturilor acordate, mil. lei

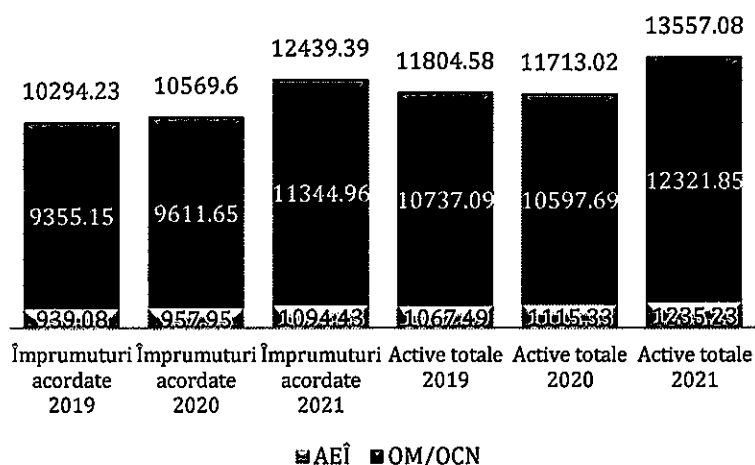
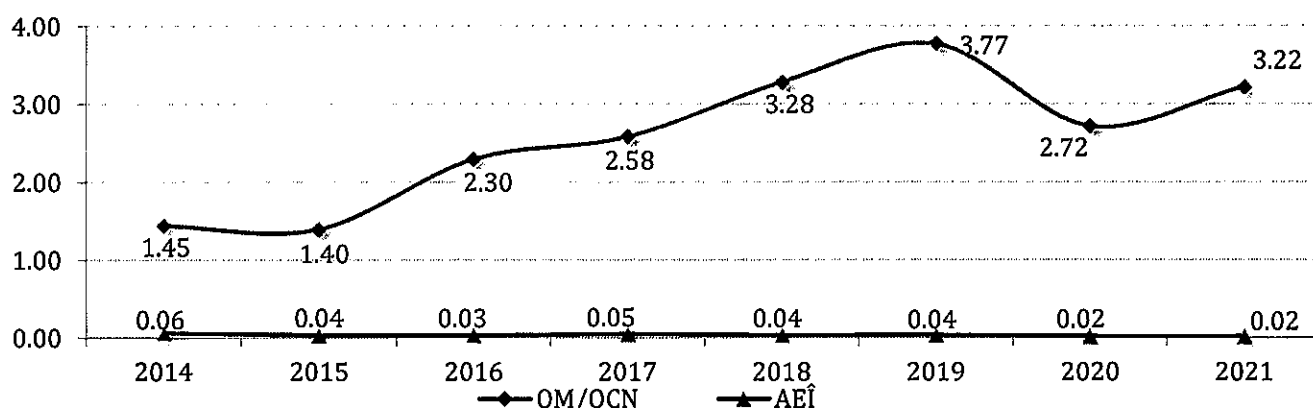

Diagrama nr. 20 Rata de contagiune sectorială financiară. Credite primite de OM/OCN și AEI de la bănci/Portofoliul creditelor acordate de bănci, %

Astfel, potrivit analizelor din oficiu, circa 24,87 la sută din toate sursele atrase de sectorul OCN aparțin creditelor primite de la băncile locale sau 15,71 la sută raportate la portofoliul de împrumuturi. Spre comparație, expunerea băncilor față de domeniul AEI este minimă – de până la 0,1 la sută, consemnând un trend mult mai temperat.

Tabelul nr. 34 Indicatorii activității de creditare nebancaară

Indicatori	2019			2020			2021		
	AEI	OCN	TOTAL	AEI	OCN	TOTAL	AEI	OCN	TOTAL
Nr. beneficiarilor de împrumuturi (persoane)	40 650	496 700	537 350	35 345	462 821	498 166	33 702	430 966	464 668
Rata de penetrare (%)	4,42	54,03	58,45	4,08	53,36	57,44	3,87	49,45	53,31
Rentabilitatea activelor (%)	4,56	9,30	8,87	3,36	4,50	4,39	3,18	7,55	7,15
Rentabilitatea capitalului propriu (%)	14,72	29,12	27,85	10,22	12,43	12,23	9,69	21,53	20,51
Profit net (mil. lei)	48,69	998,63	1 047,32	37,45	476,38	513,83	39,29	929,85	969,14

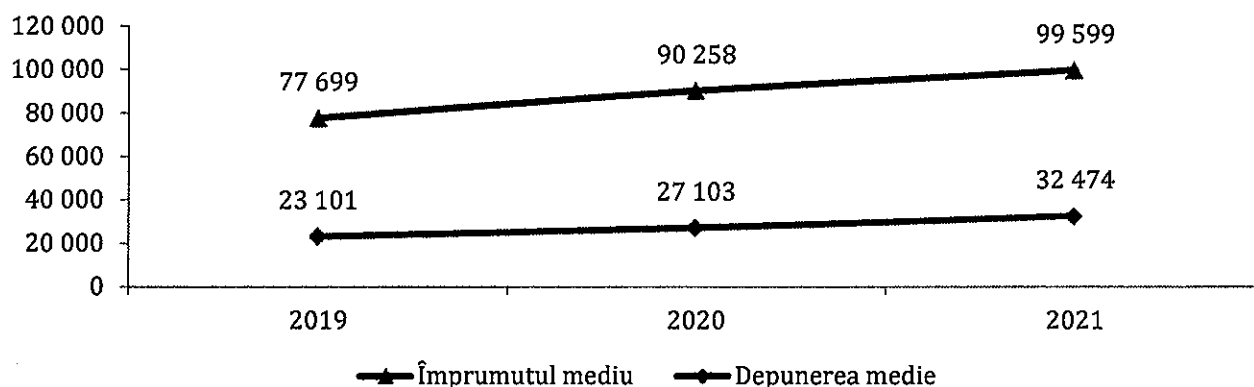
ACTIVITATEA ASOCIAȚIILOR DE ECONOMII ȘI ÎMPRUMUT

În 2021, noi membri ai AEÎ au devenit 1 941 persoane, înregistrând un total de 137 225 membri. În pofida creșterii numărului membrilor AEÎ, numărul beneficiarilor de împrumuturi s-a diminuat cu 4,65%, iar numărul depunătorilor de economii cu 0,27%.

Tabelul nr. 35 Evoluția nr. membrilor AEÎ, beneficiarilor de împrumuturi și depunătorilor de economii

Indicatori	2019			2020			2021		
	Licență A	Licență B	Total	Licență A	Licență B	Total	Licență A	Licență B	Total
Nr. membrilor	50 703	84 809	135 512	48 660	86 624	135 284	47 833	89 392	137 225
Nr. beneficiarilor	11 231	29 419	40 650	9 290	26 055	35 345	7 843	25 859	33 702
Nr. depunătorilor	-	7 702	7 702	-	7 095	7 095	-	7 076	7 076

Din punct de vedere al evoluției valorii medii a împrumutului ce revine unui membru beneficiar de împrumut și a valorii medii a economiilor atrase sub formă de depuneri, se observă un trend ascendent al acestor indicatori, consemnând în 2021 valoarea de 32 474 lei și, respectiv, 99 599 lei.

Diagrama nr. 21 Evoluția valorii medii a împrumuturilor și depunerilor de economii, lei

Potrivit rezultatelor reflectate în situațiile financiare, evoluția înregistrată în dezvoltarea sistemului AEÎ se caracterizează prin următorii indicatori generali de activitate.

Tabelul nr. 36 Indicatori generali privind activitatea AEÎ

Indicatori	2019	2020	2021	2021	
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	Ponderea AEÎ cu licență de categoria A (%)	Ponderea AEÎ cu licență de categoria B (%)
Active totale	1067,49	1115,33	1 235,23	10,37	89,63
Capital propriu	330,81	366,58	405,69	20,74	79,26
Împrumuturi acordate	939,08	957,95	1 094,43	10,29	89,71
Depuneri de economii	598,44	640,38	704,76	-	100,00
Credite bancare și împrumuturi primite	115,64	75,57	92,50	42,39	57,61
Profit net (pierderi)	48,69	37,45	39,29	3,57	96,43

Valoarea totală a activelor a crescut în 2021 cu circa 10,75% comparativ cu nivelul consemnat la finele lui 2020. Majorarea activelor se datorează majorării împrumuturilor acordate cu 14,25%. Ponderea maximă în structura activelor AEÎ revine împrumuturilor acordate, acestea constituind 88,6% din valoarea totală a activelor.

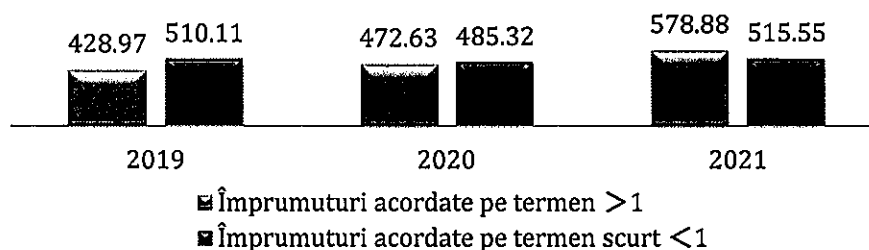
Tabelul nr. 37 Structura activelor AEÎ în 2021, mil. lei

Indicatori	AEÎ cu licență de categoria A (%)	AEÎ cu licență de categoria B (%)
Numerar în casierie, conturi curente, inclusiv și alte elemente de numerar	10,31	3,41

Investiții financiare, inclusiv:	1,32	8,31
- Fondul de lichidități	0,00	8,08
- Valori mobiliare de stat	0,69	0,09
- Alte investiții financiare	0,63	0,14
Împrumuturi acordate	87,88	88,69
Creanțe aferente dobânzilor	1,26	2,06
Provizioane pentru împrumuturi acordate și dobânzi aferente	-4,83	-7,34
Imobilizări corporale și necorporale	1,48	2,69
Alte active	2,58	2,17
TOTAL	100	100

Cu referire la structura portofoliului de împrumuturi al AEÎ, împrumuturile cu scadență de până la 1 an au constituit 47,11% din volumul total al împrumuturilor acordate.

Diagrama nr. 22 Scadența împrumuturilor acordate de către AEÎ, mil. lei

Potrivit clasificării împrumuturilor acordate de către AEÎ pe direcții de utilizare, cea mai semnificativă parte a împrumuturilor s-a acordat pentru consum – 386,73 mil. lei, urmată de împrumuturile acordate pentru procurarea sau construcția imobilelor – 325,69 mil. lei și împrumuturile acordate în domeniul agriculturii – 259,46 mil. lei.

În structura portofoliului de împrumuturi acordate al AEÎ, împrumuturile pentru care se respectă condițiile contractuale (standarde) reprezintă 91,13%. Rata împrumuturilor expirate a constituit 7,15%, situându-se sub nivelul maxim stabilit de WOCCU cu 2,85 puncte procentuale.

Tabelul nr. 38 Structura portofoliului de împrumuturi acordate de către AEÎ

Categorie	Împrumuturi acordate (total, mil. lei)		2021/2020 (%)	2021 (%)	
	2020	2021		AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B
Standard	859,12	997,38	116,09	10,66	89,34
Supravegheat	26,36	18,82	71,41	7,90	92,10
Substandard	13,46	13,12	97,50	3,57	96,43
Dubios	15,41	12,85	83,37	4,83	95,17
Compromis	43,60	52,25	119,84	6,99	93,01
Total	957,95	1 094,43	114,25	10,29	89,71

Analizând structura depunerilor de economii după termenul de scadență, se constată că AEÎ tind să accepte depuneri de economii pe termen scurt de până la 1 an, situație determinată de necesitatea asigurării echilibrului scadențelor în raport cu împrumuturile acordate.

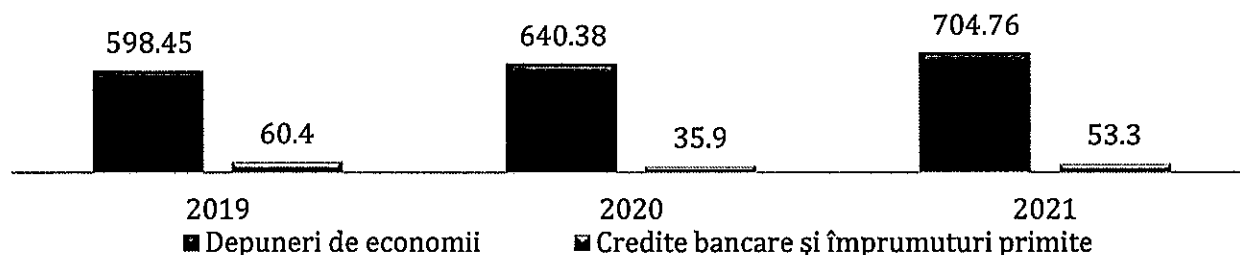
Tabelul nr. 39 Structura depunerilor de economii după termenul de scadență

Termenul de scadență	2019	2020	2021	Ponderea (%)	
	(mil. lei)	(mil. lei)	(mil. lei)	2020	2021
Până la 1 lună	24,68	35,85	33,49	5,60	4,75
De la 1 lună până la 3 luni	42,08	47,70	49,72	7,45	7,05

De la 3 luni până la 1 an	279,66	273.56	323.08	42.72	45.84
De la 1 an până la 3 ani	212,96	242.93	254.28	37.94	36.08
De la 3 ani până la 5 ani	31,77	30.94	35.17	4.83	4.99
Peste 5 ani	7,28	9.41	9.03	1.47	1.28
Total	598,43	640.38	704.76	100	100

Rata de finanțare a împrumuturilor acordate din depunerile de economii atrase de AEÎ care dețin licență de categoria B este de 71,78%, consemnând o descreștere cu 4,05 puncte procentuale comparativ cu 2020.

Diagrama nr. 23 Volumul depunerilor de economii, creditelor bancare și împrumuturilor primite de AEÎ cu licență de categoria B, mil. lei

PEARLS reprezintă un set de indicatori financiari, elaborat de către Consiliul Mondial al Uniunilor de Credit (WOCCU)², în scopul evaluării indicatorilor privind structura financiară eficientă, calitatea activelor, lichiditatea și ratele de creștere, stabilind reguli fixe și comparabile pentru instituțiile financiare. PEARLS este un sistem de monitorizare, care poate oferi îndrumări de management în cadrul AEÎ și, totodată, este un instrument de supraveghere pentru reglementator. Cei mai importanți indicatori, parte componentă a PEARLS, sunt prezenți în actele normative naționale, respectarea acestora fiind obligatorie. Evaluarea indicatorilor în conformitate cu modelul PEARLS se prezintă în tabelul ce urmează.

Tabelul nr. 40 Analiza PEARLS

Indicatori PEARLS	2020 (%)		2021 (%)		Nivel / interval recomandat (%)
	AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B	AEÎ cu licență de categoria A	AEÎ cu licență de categoria B	
Valoarea netă a portofoliului de împrumut/ Total active	84.33	78.96	83.05	81.35	70-80
Împrumuturi cu termen expirat/ Total portofoliu de împrumut	3.67	8.09	4.21	7.48	≤ 5
Provizioane pentru pierderi la împrumuturi compromise/ Valoarea împrumuturilor compromise	100	100	100	100	100
Investiții lichide/ Total active	9.13	14.32	11.63	11.73	≤ 20
Investiții în Fondul depunerilor de economii/ Depuneri de economii	X	10.32	X	10.42	≥ 10
Investiții nefinanciare/ Total active	5.73	5.09	4.06	4.86	tendința 0%
Depuneri de economii/ Total active	X	64.94	X	63.66	70-80
Credite bancare și împrumuturi primite/	30.68	3.64	30.61	4.81	0-5

² https://www.woccu.org/documents/PEARLS_techguide

Total active					
Rezerva instituțională/ Total active	63.71	28.69	65.26	29.01	≥ 10
Total cheltuieli administrative/ Total active	18.53	10.44	19.00	10.96	5

Diminuarea raportului dintre valoarea netă a portofoliului de împrumuturi și valoarea totală a activelor se datorează atât majorării (2021 comparativ cu 2020) ponderii provizioanelor constituite pentru pierderi la împrumuturi în valoarea totală a împrumuturilor acordate, comparativ cu mărirea înregistrată în 2020, cât și creșterii într-un ritm mai mic a portofoliului de împrumuturi. Ponderea împrumuturilor cu termen expirat în 2021 a depășit nivelul maxim recomandat de 5 la sută, în cazul AEÎ de categoria B, totodată, înregistrându-se o descreștere de 0,61 p.p. comparativ cu situația din 31.12.2020.

Mărirea surselor de finanțare ale AEÎ cu licență de categoria B din contul depunerilor de economii, în 2021 n-a atins nivelul minim recomandat de WOCCU (70–80 la sută), cota raportului dintre valoarea depunerilor de economii și activele totale fiind de 63,66 la sută, în descreștere cu 1,28 p.p. comparativ cu 2020. Totodată, se observă tendința de diminuare de 0,07 p.p. a raportului dintre credite bancare/împrumuturi primite la total active în cazul AEÎ care dețin licență de categoria A, cât și o creștere de 1,17 p.p. în cazul AEÎ care dețin licență de categoria B comparativ cu situația din 31.12.2020.

Raportul dintre valoarea rezervei instituționale (capitalul instituțional) și valoarea totală a activelor (2021) a înregistrat valori mult mai mari decât limita minimă recomandată de 10,0 la sută. În acest context, se constată tendința AEÎ de a constitui rezerve suplimentare pentru acoperirea potențialelor pierderi operaționale, investiționale, financiare sau excepționale, astfel diminuând riscul de insolvabilitate.

ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR DE CREDITARE NEBANCARĂ

Valoarea totală a activelor OCN a crescut în 2021 cu circa 16,27% comparativ cu nivelul înregistrat la finele 2020, consemnând valoarea de 12.321,85 mil. lei (conform situațiilor financiare prezentate de 159 OCN).

Tabelul nr. 41 Indicatori generali privind activitatea organizațiilor de creditare nebanară

Indicatori	2019	2020	2021	2021/2020 (+,-)	2021/2020 (%)
Numărul de organizații (unități)	166 (165*)	166 (154*)	163 (143*)	-3 (-11*)	98,19 (92,86*)
Capitalul propriu (mil. lei)	3429,22	3833,15	4319,45	+486,30	112,69
Total active (mil. lei)	10737,09	10597,69	12321,85	+1.724,16	116,27
Credite nebancale și leasing financiar acordate (mil. lei)	9355,15	9611,65	11344,96	+1.733,31	118,03
- Persoanelor fizice	7681,61	7854,27	9144,18	+1.289,91	116,42
- Persoanelor juridice	1673,55	1757,38	2200,78	+443,40	125,23
Credite bancare și împrumuturi primite (mil. lei)	6147,29	5940,43	7167,48	+1.227,05	120,66
Profitul net (mil. lei)	998,63	476,38	929,85	+453,47	195,19
Rentabilitatea activelor (%)	9,30	4,50	7,55	+3,05	167,78

*OCN care au dreptul de a desfășura activitatea de creditare nebanară

O analiză a indicatorilor generali privind activitatea OCN arată că în 2021 a continuat dinamica pozitivă a acestor indicatori. Majorarea creditelor nebancale și leasingului financiar cu 18,03% este datorată relansării activității economice post-pandemie a sectorului OCN, creștere inclusiv condiționată de majorarea creditelor bancare și împrumuturilor primite cu 20,66%.

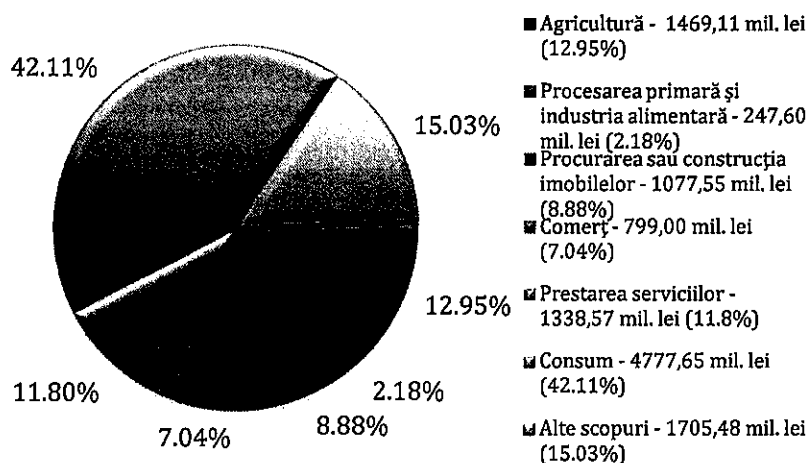
Tabelul nr. 42 Garantarea creditelor nebancaare și leasingului financiar acordate pe termene de scadență, %

Indicatori	2019		2020		2021	
	Termen scurt	Termen lung	Termen scurt	Termen lung	Termen scurt	Termen lung
Structura creditelor nebancaare și leasingului financiar acordate						
Garantate	28,75	70,34	34,19	71,31	26,40	69,71
Negarantate	71,25	29,66	65,81	28,69	73,60	30,29
Scadența creditelor nebancaare și leasingului financiar acordate	26,71	73,29	27,80	72,20	26,19	73,81

Analizând datele din tabel se constată că, similar anului precedent, OCN continuă aplicarea unei politici de asigurare a riscurilor de nerambursare a creditelor acordate pe măsura creșterii termenului de scadență a acestora.

Poziția dominantă în structura portofoliului de credite nebancaare și leasing financiar acordate revine persoanelor fizice, cu un volum de 9144,18 mil. lei sau 80,60%, din care 53,13% constituie credite garantate și 46,87% – negarantate. La 31.12.2021, creditele nebancaare și leasingul financiar acordate persoanelor juridice au înregistrat valoarea de 2200,78 mil. lei, acestea la rândul său fiind divizate în credite garantate în valoare de 1764,07 mil. lei (80,16%) și negarantate – 436,71 mil. lei (19,84%). Sectorul OCN prezintă un grad sporit de concentrare a pieței, astfel, 15 entități de creditare nebancaară dețin 79,89% din volumul total al activelor pieței.

Diagrama nr. 24 Clasificarea împrumuturilor acordate pe direcții de utilizare

Domeniul de utilizare a creditelor nebancaare acordate de OCN sunt dispersate preponderent pe principalele domenii ale economiei naționale.

Ponderea maximă a creditelor nebancaare acordate în 2021 (42,11%) o dețin creditele acordate pentru consum, acestea înregistrând o descreștere cu 2,24 puncte procentuale față de 2020. Creditele nebancaare acordate pentru procurarea sau construcția imobilelor au constituit 8,88%, cu 1,06 puncte procentuale mai puțin comparativ cu 2020, iar cele destinate agriculturii – 12,95%, în creștere 0,42 puncte procentuale

față de 2020. Semnificativ este faptul că 7,04% dintre împrumuturi au fost acordate pentru comerț, mai cu seamă întreprinderilor micro, mici și mijlocii. De asemenea, circa 15,03% din împrumuturi au fost clasificate de OCN în categoria "Alte scopuri", în condițiile lipsei monitorizării de către entități a destinației acordării acestora.

Tabelul nr. 43 Structura portofoliului de credite nebancaare și leasing financiar acordate de OCN

Categorie	Credite și leasing financiar acordate (total, mil. lei)		2021/2020 (%)
	2020	2021	
Standard	5.695,95	5.947,13	104,41
Supravegheat	2.564,72	3.912,04	152,53
Substandard	609,99	687,00	112,62
Dubios	324,50	256,86	79,16
Compromis	416,48	541,93	130,12

TOTAL	9.611,65	11.344,96	118,03
--------------	-----------------	------------------	---------------

În structura portofoliului de credite nebancaire și leasing financiar acordate de OCN, la finele anului 2021, rata creditelor neperformante (mai mari de 90 zile) a constituit 13,1%, media pe parcursul anului fiind de 13,9%. A se nota că indicatorul respectiv prezentat în rapoartele financiare de către OCN nu reflectă pe deplin valoarea reală a stării de expirare a creditelor, context în care OCN utilizează masiv mecanismul de transmitere către persoane terțe a dreptului de încasare a creanțelor aferente contractului de credit, fiind astfel diminuată rata creditelor neperformante reflectată în rapoarte. În acest sens, prin legea de modificare a unor acte normative (nr. 93/2022) a fost limitată posibilitatea transmiterii unei persoane terțe a dreptului de încasare a unei creanțe. Transmiterea acestui drept este posibilă doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.

3.4. ACTIVITATEA DE AUTORIZARE/LICENȚIERE

Organizațiile de creditare nebancaară

În anul 2021 a avut loc continuarea procesului de aliniere a organizațiilor de creditare nebancaară la prevederile Legii nr. 1/2018 (cu modificările ulterioare), dar și a cadrului normativ secundar (Regulamentul cu privire la modul de avizare și înregistrare a organizațiilor de creditare nebancaară în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate și Regulamentul cu privire la transparența structurii de proprietate a organizației de creditare nebancaară, aprobate prin Hotărârea CNPF nr. 41/4/2018).

Ca rezultat, în perioada de raportare (2021), CNPF a eliberat:

- 3 avize pentru înregistrarea de stat în vederea constituirii OCN;
- 3 avize pentru înregistrarea de stat privind lichidarea OCN;

De asemenea, au fost supuse procedurii de notificare și înregistrare în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate 8 OCN, la alte 8 OCN a fost suspendată activitatea, cu efectuarea mențiunilor respective în Registru, iar 11 OCN au fost radiate din Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate, după cum urmează:

- 9 OCN la cererea lor ca rezultat al modificării și completării actelor de constituire prin excluderea activităților de creditare nebancaară;
- 2 OCN ca rezultat al lichidării.

Tabelul nr. 44 Înregistrări în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate

Perioada	Numărul OCN înregistrate în Registru	Numărul OCN radiate din Registru	Numărul OCN cu activitatea suspendată	Numărul OCN în drept să desfășoare activități de creditare nebancaară
2019	167	1	1	165
2020	13	13	11	154
2021	8	11	8	143

La situația din 31.12.2021, Registrul conținea 143 OCN în drept să desfășoare activități de creditare nebancaară, fiind în descreștere comparativ cu sfârșitul anului precedent. Această reducere vine ca rezultat al controalelor efectuate privind conformarea/respectarea de către OCN a următoarelor cerințe/restricții impuse de Legea nr. 1/2018 și anume:

- majorarea cerinței minime a capitalului social (la 01.01.2021, urma a fi de cel puțin 1000 000 lei);
- sursele atrase de la public, calificarea împrumutului subordonat și criteriile ce urmau a fi îndeplinite, obligativitatea deținerii și menținerii capitalului reglementat;
- asigurarea deținerii paginii web oficiale și publicării regulamentelor interne stabilite la art. 5 alin. (4) din Legea nr. 1/2018, precum și asigurarea aplicabilității unui instrument destinat rezolvării ecuațiilor în vederea determinării costului total al creditului nebancaar/leasingului financiar.

În context, imposibilitatea conformării OCN la cerințele menționate a impus factorii decizionali din cadrul OCN de a lua decizii de radiere a entităților în cauză din Registrul (11 OCN) și/sau de suspendare a activității (8 OCN).

O activitate consistentă a CNPF o constituie și actualizarea permanentă a informației conținute în Registrul. Acesta este constituit și structurat pe mai multe compartimente, incluzând datele de identificare a OCN, administratorii, deținătorii, inclusiv beneficiarii efectivi etc. În 2021, Regulatorul a gestionat 198 cereri privind actualizarea datelor din Registrul. Partea publică a Registrului este disponibilă spre consultare pe pagina web a CNPF.

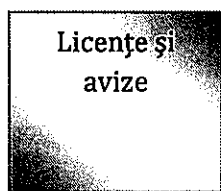
Asociații de economii și împrumut

La 31.12.2021, licențe pentru desfășurarea activității profesionale dețineau 227 asociații de economii și împrumut, menținându-se tendința anilor precedenți de reducere nesemnificativă a numărului asociațiilor.

Tabelul nr. 45 Numărul asociațiilor de economii și împrumut licențiate

Indicatori	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria A	173	164	162
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria B	64	64	64
Asociații centrale	1	1	1
TOTAL	238	229	227

Conform datelor Registrului licențelor și autorizațiilor eliberate, în cadrul activității de autorizare a AEÎ au fost operate următoarele modificări:

- 6 licențe reperfectate la AEÎ de categoria A și B;
- 2 licențe retrase la AEÎ de categoria A;
- Instituirea, pe un termen de 1 an, a administrării speciale în cadrul la 1 AEÎ de categoria B;
- 32 avize pentru înregistrarea, înscrierea și radierea în/din Registrul de stat al persoanelor juridice;
- 35 confirmări în funcție de administratori la AEÎ de categoria B;

Tabelul nr. 46 Atestarea specialiștilor

Indicatori	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de atestare în 2021	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de atestare la 31.12.2021
Specialiști atestați în domeniul asociațiilor de economii și împrumut	13	1481

3.5. ACTIVITATEA DE SUPRAVEGHERE ȘI CONTROL

În 2021, monitorizarea activității sectorului de creditare nebancaară a avut drept obiectiv asigurarea conformării entităților la prevederile cadrului legal în domeniu, precum și asigurarea prevenirii abuzurilor și fraudelor în raporturile dintre entități și beneficiarii de servicii.

Supravegherea AEÎ și OCN a fost efectuată prin monitorizarea performanței lor pe baza analizei situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, cu o atenție specială asupra respectării indicatorilor prudențiali, precum și prin efectuarea controalelor.

Tabelul nr. 47 Numărul rapoartelor prezentate

Indicatori	2019		2020		2021	
	AEÎ	OCN	AEÎ	OCN	AEÎ	OCN
Situații financiare anuale	234	160	229	160	228	166
Rapoarte specifice trimestriale	736	491	700	505	680	479
Rapoarte specifice lunare	512	-	512	-	512	-
Total	1482	651	1441	665	1420	645

În procesul de examinare a rapoartelor prezentate de AEÎ și OCN, acolo unde au fost identificate riscuri, CNPF, în scopul de a evalua conformitatea cu cadrul legal, a inițiat și realizat 7 controale.

Tabelul nr. 48 Numărul controalelor efectuate

Indicatori	2019		2020		2021	
	AEÎ	OCN	AEÎ	OCN	AEÎ	OCN
Numărul controalelor complexe	12	-	-	-	-	-
Numărul controalelor tematice	1	-	-	1	3*	4**
Numărul deciziilor aprobate	12	-	1	1	2	3

* În cadrul a 2 controale planificate a fost verificată respectarea de către 63 AEÎ de categoria B a prevederilor Normelor de prudență financiară (Hotărârea CNPF nr. 17/8/2008), iar 1 control neplanificat a fost efectuat la 1 AEÎ de categoria B în scopul verificării aspectelor expuse în sesizările Inspectoratului de Poliție Bălți și Cabinetului Avocatului „Bargan Alexandru”;

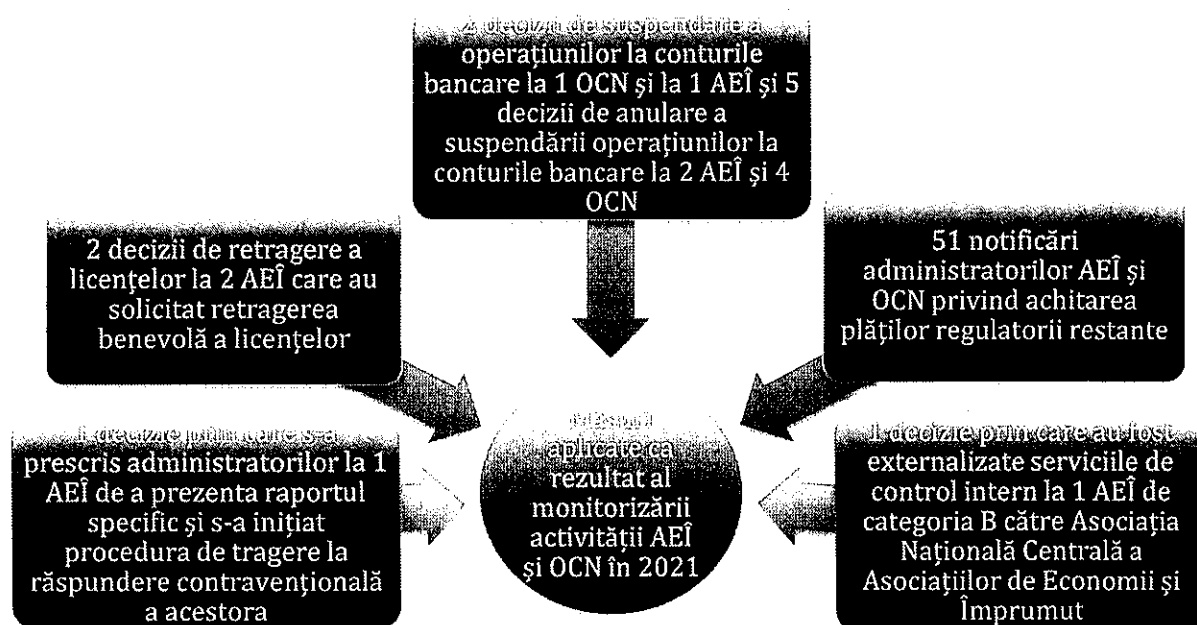
** În cadrul a 3 controale planificate a fost verificată respectarea de către toate OCN (145) înregistrate în Registrul organizațiilor de creditare nebancaară autorizate a cerințelor privind mărimea minimă a capitalului social, art. 5 alin (10) din Legea nr. 1/2018 și art. 3, art. 9 alin. (1) lit. a) și art. 17 alin. (4) din Legea nr. 1/2018, iar 1 control neplanificat a fost efectuat la 1 OCN în scopul verificării chestiunilor expuse în sesizarea Procuraturii Generale a RM.

Activitățile de supraveghere au stabilit abateri în activitatea entităților supravegheate de la prevederile legislației, inclusiv nerespectarea normelor de prudență financiară, cerinței de capital, de dezvăluire a informației, modului de desfășurare a adunărilor generale ale membrilor AEÎ și de desemnare a administratorilor, cerințelor de raportare financiară și alte încălcări ce au condus la aplicarea unui șir de măsuri și sancțiuni contravenționale.

3.6. MĂSURI CORECTIVE ȘI ADMINISTRATIVE

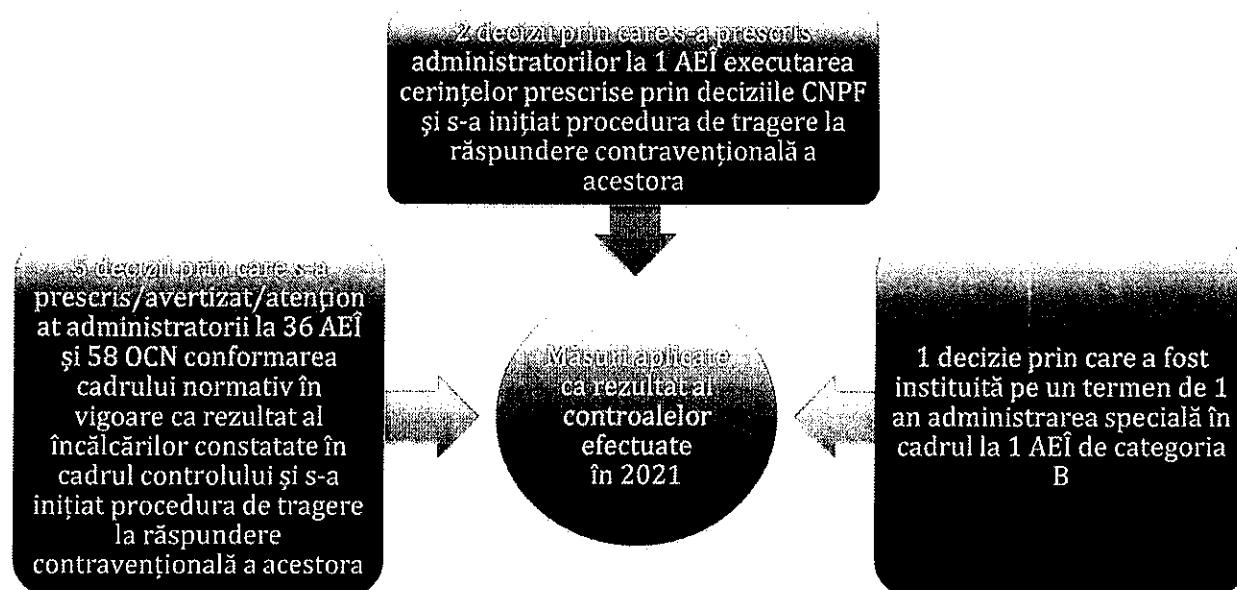
Ca rezultat al monitorizării activității AEÎ și OCN (2021), în baza analizei situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, cu o atenție deosebită asupra respectării indicatorilor prudențiali, precum și ca urmare a neprezentării de către acestea a situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, precum și neexecutării cerințelor cadrului normativ și Ordonanțelor CNPF, au fost aplicate un șir de măsuri reprezentate în următoarea diagramă:

Diagrama nr. 25 Măsuri aplicate ca rezultat al monitorizării activității

Totodată, ca rezultat al controalelor efectuate, prin decizii au fost stabilite anumite măsuri corective și administrative, după cum urmează:

Diagrama nr. 26 Măsuri aplicate ca rezultat al controalelor efectuate

3.7. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI ÎN SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

Creșterea sporită a creditării nebancale cu 18% pe parcursul lui 2021, în condițiile lipsei unui mecanism unic și prudent de evaluare a capacității de plată a consumatorului, generează un risc proeminent de supraîmpovărare a populației care se materializează prin nerambursarea creditelor contractate de către consumatori. În vederea atenuării riscului dat, CNPF a inițiat elaborarea actului normativ privind creditarea responsabilă, care are drept scop stabilirea unor cerințe față de modul de acordare a creditului nebancale și/sau leasing financiar destinate persoanelor fizice consumatori, inclusiv privind condițiile și modul de evaluare a capacității clientului persoană fizică de rambursare a creditului nebancale și/sau leasingului financiar.

Nivelul redus al culturii de intermediere financiară în convergență cu gradul scăzut al educației financiare a populației - consumatori de servicii de creditare, induce un risc major de comportament abuziv din partea creditorilor. Adicional, creditorii nebancale utilizează masiv mecanismul de transmitere către persoane terțe a dreptului de încasare a creanțelor aferente contractului de credit față de consumatori. În acest sens, se relevă necesitatea dezvoltării și implementării instrumentelor în vederea limitării posibilității creditorilor de a urmări abuziv bunurile debitorului (persoană fizică).

Pe segmentul asociațiilor de economii și împrumut, se cuantifică deficitul de măsuri adecvate de protecție a depunătorilor de economii în cazul insolvenței asociațiilor, care ca efect poate periclita activitatea întregului sistem. În vederea diminuării riscului dat, CNPF, de comun cu instituțiile interesate, a inițiat elaborarea unui act legislativ care reglementează instituirea și funcționarea unei Scheme comune de garantare a depozitelor pentru bănci și asociațiile de economii și împrumut, având ca scop protejarea intereselor deponenților și contribuția la stabilitatea sistemului financiar.

În condițiile obligării raportării tuturor OCN la birourile istoriilor de credit, precum și evaluării bonității consumatorilor prin verificarea istoriilor de credit a debitorilor, inclusiv și în cadrul schimbului de informații între birouri, se relevă riscul de suprapunere a informațiilor obținute de la diferite birouri aferente aceluiași contract de credit pentru un debitor. Cumularea nestructurată a informațiilor aferente istoriilor de credit poate genera riscul de evaluare incorectă a gradului de îndatorare a consumatorilor, care urmează a fi atenuat prin amendarea actelor normative aferente activității birourilor istoriilor de credit.

4. BIROURILE ISTORIILOR DE CREDIT

La situația din 31.12.2021, licențe pentru activitatea de prestare a serviciilor de formare, prelucrare și păstrare a istoriilor de credit, precum și de prezentare a rapoartelor de credit și de prestare a serviciilor aferente dețin 4 birouri ale istoriilor de credit.

Total participanți la schimbul informațional (entități ce au încheiate contracte cu cel puțin un birou al istoriilor de credit în calitate de surse/utilizatori a istoriilor de credit) sunt 11 bănci comerciale, 158 organizații de creditare nebancaară, 38 asociații de economii și împrumut și o asociație națională centrală de economii și împrumut, 5 persoane juridice prestatoare de servicii de telecomunicații.

Tabelul nr. 49 Indicatori generali privind activitatea birourilor istoriilor de credit

Indicatori		2019	2020	2021	
Numărul contractelor de credit raportate de către sursele formării istoriilor de credit		2 007 630	3 342 978	5 069 964	
Numărul istoriilor de credit conținute în baza de date	Persoane fizice	1 308 402	1 233 442*	1 575 604	
	Persoane juridice	21 524	28 264	31 156	
Numărul rapoartelor de credit prezentate	Utilizatorilor istoriilor de credit	care conține informație	2 353 937	4 427 010	7 548 753
		care nu conține informație	1 842 216	2 866 989	4 889 562
	Subiecților istoriilor de credit	care conține informație	2 160	2 942	4 985
		care nu conține informație	2 225	2 845	3 887

* Notă: micșorarea se datorează radierii istoriilor de credit din bazele de date ale birourilor, precum și corectării erorilor anilor precedenți

În perioada de raportare (2021) a continuat dinamica pozitivă a indicatorilor ce caracterizează activitatea birourilor istoriilor de credit. Astfel, în raport cu anul 2020, numărul contractelor de credit raportate la birourile istoriilor de credit a crescut cu 1,72 mil. unități, această creștere se datorează faptului că, începând cu finele lunii martie 2021, au intrat în vigoare prevederile legislative care obligă organizațiile de creditare nebancaară să raporteze cel puțin unui birou al istoriilor de credit, iar birourile să efectueze schimb reciproc de informații, în scopul oferirii creditorilor a informației complete referitoare la istoria de credit a potențialului debitor.

Informația obținută de la birourile istoriilor de credit servește o măsură suplimentară de asigurare împotriva riscurilor de creditare, permițându-i creditorului să evalueze mai bine capacitatea de plată a solicitantului, ceea ce în final facilitează accesul la finanțare a persoanelor fizice și juridice. În acest sens, cel mai relevant indicator este numărul rapoartelor de credit prezentate de birourile istoriilor de credit utilizatorilor istoriilor de credit, care denotă o creștere pe parcursul anului 2021 în raport cu anul precedent, cu cca 5,14 mil. rapoarte.

5. PLASAMENTE COLECTIVE

Activitatea de creație legislativă în domeniul organismelor de plasament colectiv și fondurilor de pensii facultative a vizat elaborarea și promovarea următoarelor reglementări:

Tabelul nr. 50 Acte normative aprobate și/sau amendate

Nr.	Denumirea legii/actului normativ	Descrierea succintă
1.	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 704/MF/CNPF/2020).	Proiectul de lege este elaborat în vederea executării prevederilor art. 46 alin. (2) din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative și are drept scop racordarea unui șir de acte normative cu referință la activitatea participanților pe piața de capital prin includerea în domeniul reglementat și a normelor ce vizează organismele de plasament colectiv alternative și societățile de administrare a investițiilor. Proiectul de lege este în proces de examinare pe platforma guvernamentală.
2.	Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (număr unic 179/MF/CNPF/2021).	Proiectul de lege este elaborat în vederea executării prevederilor art. 63 alin. (3) din Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative și are ca scop racordarea unui șir de acte normative cu referință la fondurile nestatale de pensii prin substituirea/includerea în domeniul reglementat a normelor ce vizează fondurile de pensii facultative și administratorii acestora. Proiectul de lege este în proces de examinare pe platforma guvernamentală.
3.	Proiectul de Hotărâre a CNPF cu privire la modificarea unor acte normative (ÎP nr. 32/3/2021)	Proiectul a fost elaborat în vederea executării prevederilor art. 46 alin. (3) din Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative și are ca scop aducerea cadrului normativ secundar în concordanță cu Legea vizată. Prin proiect sunt operate amendamente la: - Regulamentul privind reorganizarea și dizolvarea organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și societăților de administrare fiduciară a investițiilor (Hotărârea nr. 1/11/2015), prin care a fost extinsă procedura și lista de documente necesare pentru eliberarea avizelor respective de către CNPF în cazul reorganizării/dizolvării OPCA și societăților de administrare a investițiilor (SAI). Proiectul stabilește procedura de reorganizare și dizolvare a organismelor de plasament colectiv în funcție de forma de organizare a acestora: fond de investiții fără personalitate juridică, societate pe acțiuni sau societate în comandită și detaliază modul și procedura de reorganizare/dizolvare a OPC înființate ca fonduri de investiții, în alte cazuri fiind efectuate referințe la actele normative vizate.

		<p>- Regulamentul privind modul de ținere a registrului deținătorilor de unități de fond (Hotărârea nr. 10/19/2015) prin care sunt stabilite reguli privind obligațiile care trebuie respectate în cadrul ținerii registrului, efectuarea înscrierilor în registru, modul de transmitere a registrului etc.</p> <p>Modificările operate la Regulament se vor aplica persoanei care ține registrul: depozitarul fondului în cazul OPCVM înființate ca fonduri de investiții, societatea de administrare a investițiilor (SAI) sau depozitarul fondului în cazul OPCA înființate ca fonduri de investiții.</p>
4.	Proiectul de Regulament privind avizarea constituirii fondului de pensii facultative (ÎP nr. 48/15/2021)	<p>Proiectul stabilește cerințele față de forma și conținutul, precum și modul de întocmire și modificare a actelor conexe constituirii unui fond de pensii facultative, de rând cu reglementarea procedurii, condițiilor de autorizare și documentele necesare a fi depuse la CNPF în scop de avizare prealabilă a constituirii fondurilor de pensii facultative.</p> <p>Proiectul de regulament a fost expediat spre avizare autorităților și instituțiilor interesate și supus procedurii de consultări publice.</p>

Având în vedere că Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative și Legea nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative stabilesc cerințe de bază pentru activitatea acestor entități, sunt necesare reglementări detaliate, speciale referitoare la operatorii acestor piețe, prevăzute într-un șir de acte normative departamentale, care sunt la etapa de elaborare/promovare, inclusiv: 5 proiecte de modificare a actelor normative în domeniul organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare și societăților de administrare fiduciară a investițiilor și 4 proiecte de regulamente noi aferente sectorului fondurilor de pensii facultative.

În 2021, atenția CNPF a fost focalizată asupra executării de către administratorii fiduciar ai Companiilor Fiduciare în proces de lichidare (CF „BV-Fiduciar Invest” SA, CF „Econ-Renaștere” și „Compania Fiduciară a Feroviarilor” SA) a cerințelor actelor normative aplicabile, în materie de lichidare, scopul urmărit fiind de a nu admite acțiuni de tergiversare a procesului de expunere spre vânzare a activelor deținute în numele clienților, dar și asigurarea înstrăinării acestora la cel mai bun preț oferit de piață, precum și, simultan, întreprinderea acțiunilor pentru restabilirea și confirmarea în instanța de judecată a informației din registrele clienților deținătorului nominal.

În contextul celor consemnate, ca rezultat al prezentării de către comisiile de lichidare a genului de activitate profesionistă a actelor de evaluare/reevaluare, în care era stabilit prețul de vânzare a valorilor mobiliare/părților sociale, CNPF a aprobat 15 decizii privind reactualizarea/reaprobarea prețurilor la activele expuse spre vânzare. Astfel, din momentul expunerii la vânzare a activelor aflate în administrare fiduciară (aprilie 2019) și până la 31.12.2021, au fost înstrăinate 163 pachete de acțiuni/părți sociale în valoare totală de 9,47 mil. lei.

Totodată, în 2021 au fost eliberate 23 acorduri prelabile în scopul investirii/reinvestirii mijloacelor bănești în valori mobiliare de stat, în valoare totală de 21,7 mil. lei.

În același timp, prin prisma cerințelor impuse administratorilor fiduciar de a prezenta rapoarte trimestriale specifice, precum și de a informa privind măsurile întreprinse în vederea încetării activității de administrare fiduciară, pe parcursul anului 2021 au fost recepționate și analizate 15 rapoarte, CNPF monitorizând în mod continuu situația financiară a acestor entități.

5.1. VULNERABILITĂȚI ȘI PROVOCĂRI PE SEGMENTUL PLASAMENTELOR COLECTIVE

Reformarea sistemului de asigurări sociale prin dezvoltarea unui sistem multi-pilon funcțional și sustenabil, astfel încât să se impulsioneze apariția entităților ce fac parte din pilonul 3 privat redistributiv facultativ - fondurile de pensii facultative, oferindu-se posibilitatea tuturor doritorilor de a contribui suplimentar în sistemul de asigurări sociale private în vederea asigurării unei pensii sporite și a reduce povara asupra bugetului asigurărilor sociale obligatorii. Realizarea măsurilor pentru apariția fondurilor de pensii facultative fără prezența pilonului 2 public sau/și privat cumulativ obligatoriu sunt acțiuni ineficiente și fără randament

Nivelul foarte redus de cunoaștere a beneficiilor investiției în instrumente financiare emise de fonduri de pensii facultative/organisme de plasament colectiv alternative determină necesitatea desfășurării unei campanii de educație financiară, ceea ce ar asigura dezvoltarea culturii investiționale printr-un grad mai înalt al incluziunii financiare a cetățenilor, în vederea sporirii nivelului de securitate socială, previzibilitate și confort pentru populație, cu efecte directe asupra veniturilor și calității vieții

6. PROTECȚIA CONSUMATORULUI

6.1. GESTIONAREA ȘI SOLUȚIONAREA PETIȚIILOR

Protecția consumatorilor – într-un sens vast – cuprinde trei laturi complementare. Prima este dată de legi și reglementări care asigură protejarea consumatorilor împotriva practicilor comerciale incorecte și promovarea bunelor practici comerciale. A doua latură este constituită dintr-un mecanism eficient de implementare a legilor și reglementărilor, inclusiv aspecte juridice, iar a treia latură pune accent pe informarea și educarea consumatorilor.

În acest sens, activitatea CNPF este focusată pe monitorizarea constantă a practicilor de piață, protejarea drepturilor consumatorilor de servicii și produse financiare nebancale împotriva practicilor incorecte și frauduloase, prin urmărirea respectării prevederilor legale și prin educarea și promovarea încrederii în serviciile, produsele și instrumentele financiare specifice pieței.

În perioada de raportare, activitatea de instrumentare și soluționare a petițiilor aferente celor 3 sectoare de activitate (piața de asigurări, piața de capital și sectorul de creditare nebancaară) se structurează astfel:

Tabelul nr. 51 Numărul petițiilor înregistrate

Indicatori	Total petiții în 2020	% din Total în 2020	Total petiții în 2021	% din Total în 2021	% petiții 2020 față de 2021
Petiții de la beneficiarii serviciilor de asigurare	115	31,25	129	28,17	+12,18
Petiții în domeniul pieței de capital	132	35,87	213	46,51	+61,36
Petiții de la beneficiarii serviciilor din sectorul de creditare nebancaară și AEI	121	32,88	116	25,33	- 4,13
TOTAL	368	100	458	100	+24,46

Piața asigurărilor

În 2021, au fost înregistrate în mod unic pe petent, analizate și soluționate 129 de petiții transmise de asigurați/păgubiți, în creștere cu 12,18 la sută față de 2020. Totodată, petenților le-au fost oferite 33 de consultații verbale în incinta CNPF și 41 prin telefon.

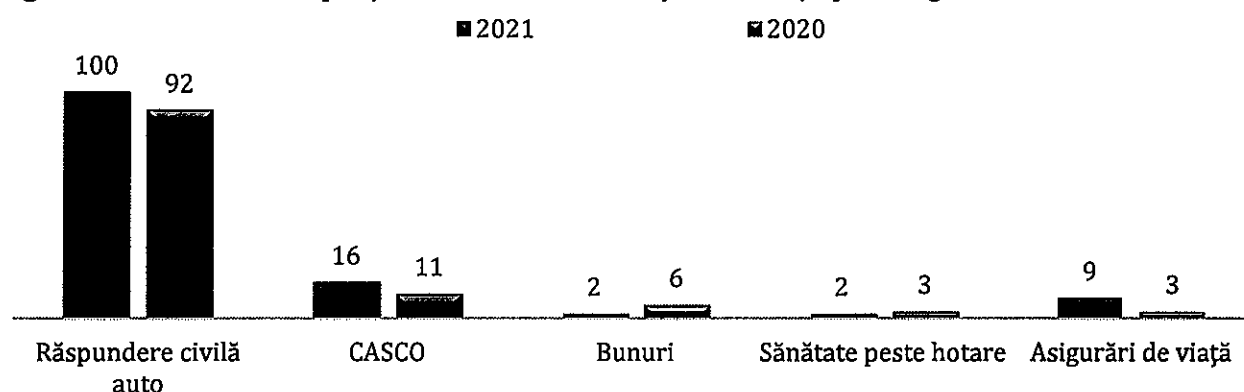
Tabelul nr. 52 Ponderea petițiilor după subiectele abordate

Subiectele petițiilor	Numărul petițiilor	Ponderea din total reclamate, %
- dezacord cu suma despăgubirii de asigurare	33	25,60
- tergiversarea achitării despăgubirii de asigurare	26	20,10

- neachitarea despăgubirii de asigurare	22	17,00
- refuz în achitarea despăgubirii de asigurare	21	16,40
- neachitarea pensiei suplimentare	10	7,70
- alte chestiuni abordate	17	13,20

Aspectul cel mai des reclamat de către petenți în 2021 a fost dezacordul cu suma despăgubirii de asigurare (33 cazuri sau 25,6 la sută) urmat de tergiversarea achitării despăgubirii de asigurare (26 cazuri sau 20,1 la sută), neachitarea despăgubirii de asigurare (22 cazuri sau 17 la sută din total) și, respectiv, refuzul în achitarea despăgubirii de asigurare (21 cazuri sau 16,4 la sută) etc.

Diagrama nr. 27 Numărul petițiilor examinate în funcție de clasă/tip de asigurare, 2020-2021

În funcție de clasă/tip de asigurare, preponderența o dețin petițiile din categoria asigurărilor generale, inclusiv asigurările RCA (100 petiții sau 77,5 la sută) și asigurarea facultativă CASCO (16 petiții sau 12,4 la sută).

În scopul îmbunătățirii mecanismelor de protecție a consumatorilor, Regulatorul a identificat soluții pentru remedierea deficiențelor în activitatea de soluționare a petițiilor pe piața asigurărilor:

- îmbunătățirea modului de soluționare/răspuns la petițiile înregistrate la CNPF, precum și a modului de interacțiune cu consumatorii;
- înăsprirea măsurilor aferente nerespectării de către asigurători a prevederilor cadrului normativ;
- informarea consumatorilor asupra principalelor drepturi și obligații pe care le dețin prin emiterea de mesaje educaționale, ghiduri și alte materiale educative destinate acestora.

Piața de capital

În perioada de raportare, activitatea de protecție a investitorilor/consumatorilor s-a axat, în principal, pe soluționarea temeinică și în termeni legali a petițiilor/sesizărilor, care au vizat diverse aspecte, inclusiv pretense încălcări ale prevederilor legale de către entitățile pieței. Astfel, pe sectorul conexe pieței de capital au fost înregistrate, per ansamblu, 213 petiții, în creștere cu 61,36 la sută comparativ cu 2020. Din punct de vedere al provenienței petițiilor înregistrate pe piața de capital, 80,28 la sută au fost transmise de către petiționari în nume propriu, restul fiind transmise prin intermediul altor entități.

Tabelul nr. 53 Ponderea petițiilor în funcție de proveniența acestora

Nr. crt.	Proveniența petițiilor	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	Transmise de către petiționari în nume propriu	171	80,28
2	Readresate de alte autorități conform competenței	17	7,98
3	Parvenite de la reprezentanții legali ai petiționarilor (avocați, reprezentanți prin procură, notari etc.)	25	11,74
	TOTAL	213	100

Repartiția petițiilor pe tipuri de entități reclamate arată că întâietatea în totalul petițiilor o dețin cele remise de către persoane fizice/persoane juridice, altele decât emitenți sau participanți profesioniști

(59,62 la sută), participanții profesioniști ai pieței de capital (22,07 la sută) și emitenții (18,31 la sută), situație ce se desprinde din tabelul de mai jos.

Tabelul nr. 54 Ponderea petițiilor în funcție de tipurile entităților reclamate

Nr. crt.	Tipuri de entități reclamate	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	Emitenți	39	18,31
2	Participanți profesioniști pe piața de capital	47	22,07
3	Persoane fizice/persoane juridice, altele decât emitenți sau participanți profesioniști	127	59,62
	TOTAL	213	100

În ceea ce privește tipurile de operațiuni reclamate (subiectul reclamațiilor) de către petiționari, cele mai multe petiții s-au referit la aplicarea prevederilor actelor normative (14,08 la sută), urmate de petițiile referitoare la verificarea deținerii de acțiuni/plata dividendelor și respectarea drepturilor acționarilor (22,05 la sută), precum și chestiuni conexe convocării și desfășurării AGA și dezvăluirii informațiilor de către emitenții de valori mobiliare (14,55 la sută).

Tabelul nr. 55 Ponderea petițiilor în funcție de tipurile de operațiuni reclamate (subiectul reclamației)

Nr. crt.	Tipuri de operațiuni reclamate	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	Aplicarea prevederilor actelor normative	30	14,08
2	Verificare dețineri de acțiuni/ plata dividendelor	25	11,74
3	Respectarea drepturilor acționarilor	22	10,33
4	Investiții în acțiuni contra bonuri patrimoniale	9	4,22
5	Dezvăluirea informației de către participanții pieței de capital	14	6,57
6	Înregistrarea tranzacțiilor pe piața secundară	12	5,63
	Tranzacții de proporții	9	4,23
7	Procedura de retragere obligatorie	6	2,82
8	Convocare și desfășurare AGA	17	7,98
9	Răscumpărarea/achiziționarea acțiunilor deținute	5	2,35
10	Serviciile participanților profesioniști pe piața de capital	7	3,29
11	Diverse	57	26,76
	TOTAL	213	100

Sectorul de creditare nebanară

În cadrul activității de instrumentare și soluționare a petițiilor în sectorul de creditare nebanară, au fost recepționate 116 petiții aferente sectorului de creditare nebanară, în descreștere cu 4,13 la sută față de 2020.

Tabelul nr. 56 Ponderea petițiilor în funcție de entitățile reclamate

Nr. crt.	Tipuri de entități reclamate	Număr petiții înregistrate	Ponderea în numărul total al petițiilor (%)
1	OCN	83	71,6
2	AEÎ	24	20,7
3	Altele (inclusiv solicitarea informației privind aplicarea prevederilor actelor normative)	9	7,8
	TOTAL	116	100

Tabelul nr. 57 Ponderea petițiilor în funcție de subiecte

Subiectele petițiilor	Număr petiții	Ponderea în total reclamate, %
verificarea calculului privind datoria restantă	60	51,7
dezacord față de calculul penalităților/ penalități exagerate/ penalități abuzive/penalități neîntemeiate/anulare penalități	24	20,7
explicarea condițiilor contractuale	5	4,3
aplicarea prevederilor actelor normative	5	4,3
rambursarea depunerilor de economii în cazul la 3 AEÎ	13	11,2
alte chestiuni abordate	9	7,8

Un obiectiv primordial al CNPF îl constituie aprobarea și punerea în aplicare a noului Regulament cu privire la creditarea responsabilă, care în mod prioritar stabilește limitări asupra gradului de îndatorare a fiecărui consumator în funcție de veniturile constatate și totalitatea obligațiilor (datoriilor) deja înregistrate, interzicând OCN-urilor furnizarea de credite persoanelor care nu dețin venituri suficiente pentru rambursarea acestora.

6.2. EDUCAȚIA FINANCIARĂ

Pandemia COVID-19, care a continuat și în anul 2021, a dictat transferarea tuturor activităților de educație financiară, planificate de către autoritate, pe platforme online. În toată această perioadă, CNPF a încurajat și participanții profesioniști ai pieței financiare nebancale să organizeze și să desfășoare, în regim virtual, activitățile de promovare a educației financiare. Astfel, în cadrul Săptămânii Internaționale de Educație Financiară (Global Money Week 2021), autoritatea de supraveghere a pus la dispoziția publicului, în format online, o serie de note informative și infografice, care au reflectat produsele și serviciile oferite pe piața financiară nebancale, precum: creditul de consum, leasing-ul financiar, asigurarea auto, tipurile de polițe de asigurare auto, constatul amiabil etc. De asemenea, prin intermediul paginii de Facebook și Youtube, CNPF a informat despre activitățile derulate, inclusiv măsurile destinate creșterii nivelului de educație și de protecție a consumatorilor de servicii și produse financiare nebancale, implicit spoturile de educare financiară privind creditarea nebancale și constatul amiabil aplicat la asigurările de tip RCA.

Din șirul acțiunilor de educare financiară întreprinse de autoritate mai fac parte: elaborarea și plasarea pe pagina oficială web a CNPF a aplicațiilor pentru verificarea online a calculului primei de asigurare pentru asigurările de tip RCA și Carte Verde cu mediatizarea a două infografice la acest subiect; crearea și plasarea pe pagina oficială web a CNPF a unei prezentări destinată copiilor despre piața financiară nebancale; desfășurarea unei instruirii de educație financiară destinată elevilor liceului „Litterarum”; participarea responsabililor din cadrul CNPF la conferințe de presă axate pe protecția consumatorilor, prevenirea și combaterea spălării banilor; plasarea infograficelor („Ce trebuie să știm despre obligațiunile municipale”; „Ce este o asigurare de sănătate? ”; „De ce ai nevoie de o asigurare când pleci în călătorie?”; „De ce să îți asiguri locuința”; „Asigurarea privată de sănătate” etc.), distribuirea unui mesaj video din partea vicepreședintelui CNPF, Vitalie Lemne, adresat consumatorilor și potențialilor beneficiari de împrumuturi nebancale, prin care aceștia au fost îndemnați să citească cu mare atenție și responsabilitate contractele de creditare nebancale etc.

În perioada de referință, CNPF s-a implicat în derularea campaniei naționale de educație financiară "Află totul despre asigurări", organizată de Asociația Pentru Promovarea Asigurărilor din România, în parteneriat cu Biroul Național al Asigurătorilor Auto din Moldova și mediatizată de XPRIMM. Astfel, în perioada aprilie – iunie 2021, pe pagina de Facebook a autorității, timp de zece săptămâni, au fost publicate 45 de mesaje informative despre produsele de asigurare (concepte de bază, RCA, Carte Verde, CASCO, polițele de locuințe, călătorie și sănătate) și 7 video-uri animate de educație financiară.

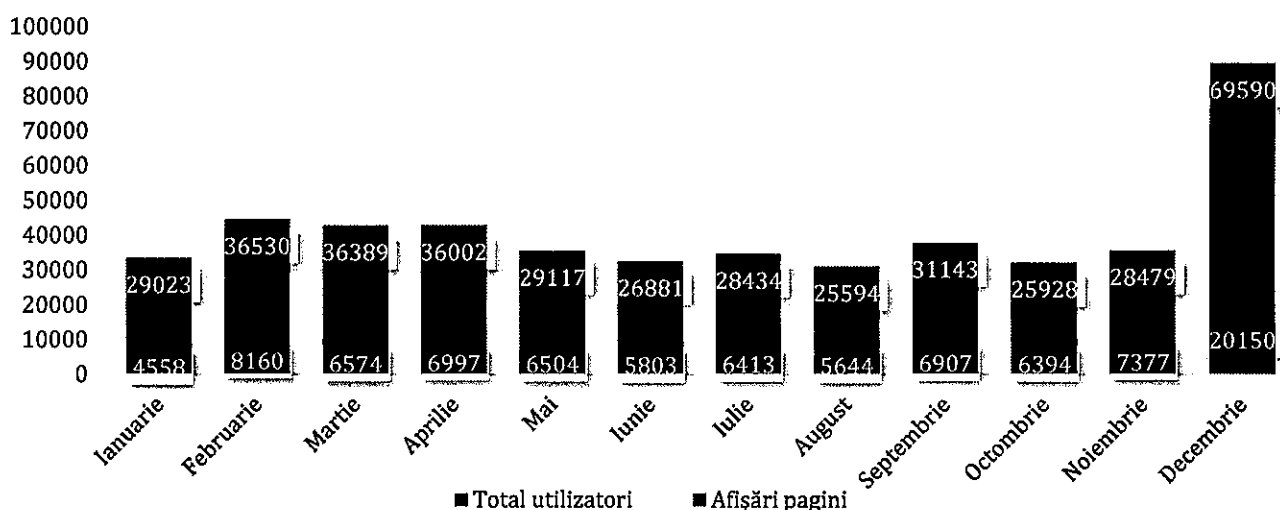
6.3 TRANSPARENȚĂ ȘI RELAȚIILE CU PUBLICUL

CNPF a menținut comunicarea deschisă, transparentă și directă cu mass-media, pagina web oficială www.cnpf.md, fiind una din cele mai importante surse de informare. De rând cu aceasta, paginile de social media (Facebook și Youtube) au avut o însemnătate aparte, mai ales în contextul pandemiei și mobilității reduse, prin intermediul cărora au fost transmise publicului larg informații sub formă de comunicate de presă, declarații, interviuri în presa scrisă și audio-vizuală. Totodată, din toamna anului 2021 CNPF și-a extins activitatea de comunicare social media și a creat o pagină pe LinkedIn, lărgindu-și astfel canalele de informare despre activitățile curente, inițiativele lansate și acțiunile derulate, inclusiv campaniile dedicate educației financiare și protecției consumatorului. În total, în perioada

menționată pe social media (Facebook și LinkedIn) au fost înregistrate 165 de postări, care au inclus infografice, comunicate de presă cu trimitere către site-ul autorității, decizii ale CNPF, știri scurte cu imagini, statistici despre activitatea entităților supravegheate, articole din presă și reportaje video cu participarea reprezentanților CNPF, note informative etc.

În perioada de raportare, au fost elaborate și difuzate 56 de comunicate de presă, inclusiv 36 referitoare la deciziile aprobate în cadrul ședințelor Consiliului de Administrație, prin intermediul cărora la dispoziția publicului au fost puse informații ce vizează activitatea instituției, date referitoare la evoluția pe cele trei piețe supravegheate de autoritate, precum și evenimentele de pe piața financiară nebancaară, toate fiind expediate presei și publicate în ziarul Capital Market. De asemenea, în perioada analizată, responsabilii din cadrul CNPF au participat la emisiuni televizate și au oferit declarații video pentru: Jurnal TV, TVR Moldova, TV8, Pro TV, Xprimm, Canal 2, Agora.md, Primul în Moldova ș.a. În aceeași perioadă, au fost oferite răspunsuri la solicitări de informații, parvenite de la: portalul englez openDemocracy.net, Logos press, Infotag, Infomarket, Moldstreet.com, Unimedia, Bani.md, NewsMaker etc. Concomitent, au fost identificate 215 materiale publicate în presă, în care a fost menționată CNPF.

Diagrama nr. 28 Dinamica accesării paginii web oficiale a CNPF

7. COOPERAREA INTERINSTITUȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

COOPERAREA INTERINSTITUȚIONALĂ

În perioada de referință, CNPF a colaborat activ cu instituțiile din administrația publică centrală și autoritățile responsabile de reglementarea și supravegherea sectoarelor pieței financiare pentru a asigura facilitarea dialogului și promovarea unui schimb permanent și eficient de informații pentru realizarea unei coordonări mai bune între instituții în cazul unor acțiuni concertate de promovare a intereselor economice și financiare ale statului. În paralel cu activitatea curentă, CNPF a derulat activități de coordonare și colaborare cu Parlamentul RM, Guvernul, Procuratura Generală, Agenția Servicii Publice, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor etc.

În vederea facilitării dialogului între autoritățile publice, comunitatea donatorilor și reprezentanții mediului de afaceri, precum și pentru susținerea dezvoltării unui mediu antreprenorial transparent și favorabil investițiilor, CNPF s-a implicat activ în activitățile Consiliului economic pe lângă Prim-ministru, participând la ședințele plenare și cele ale grupurilor de lucru. O atenție sporită a fost acordată pachetului de propuneri legislative ce țin de digitizarea economiei, inclusiv Foi de parcurs pentru impulsivarea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic; acțiunilor întreprinse de autorități aferente pilotării metodologiei inovatoare pentru măsurarea impactului economic al diasporei dincolo de remitențe; identificarea principalelor impacturi și soluțiilor imediate în contextul crizei din regiune.

În vederea realizării eficiente a atribuțiilor specifice de reglementare și supraveghere conferite de lege-cadru, CNPF a menținut și a dezvoltat relații de colaborare cu autoritățile publice responsabile de sectorul economic și financiar, precum Banca Națională a Moldovei, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei etc.

În calitate de membru al Comitetului Național de Stabilitate Financiară, CNPF a participat la ședințele ordinare și extraordinare ale Comitetului, în cadrul cărora au fost prezentate și dezbătute evoluțiile pe piața de asigurări și în sectorul de creditare nebancaară, fiind realizat schimbul de informații privind supravegherea fiecărei componente a sectorului financiar și analiza indicatorii de stabilitate financiară în scopul identificării eventualelor efecte de contagiune și adoptării măsurilor coordonate necesare pentru asigurarea și menținerea stabilității financiare.

COOPERAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE ȘI CU AUTORITĂȚILE SIMILARE DIN ALTE STATE

CNPF a continuat dialogul și interacțiunea cu partenerii de dezvoltare, mai cu seamă cu Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Comisia Europeană, beneficiind de asistență consultativă în domeniul consolidării capacităților de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebancaare și a înregistrat progrese continue în promovarea reformelor inițiate în anii precedenți. Astfel, cu suportul și recomandările experților BM și FMI, CNPF a elaborat și a dezvoltat cadrul normativ aferent asigurărilor și sectorului de creditare nebancaară, conformat tuturor rigorilor internaționale, menit să reseteze și să consolideze piața financiară nebancaară din R. Moldova.

În cadrul Proiectului de asistență tehnică „Suport pentru implementarea Misiunii Înălților Consilieri ai Uniunii Europene 2019-2021”, CNPF a avut o colaborare eficientă cu Consilierul de rang înalt al UE și experții Delegației UE în R. Moldova în procesul de promovare și implementare a reformelor pe piața financiară nebancaară și de realizare a angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere RM-UE.

În octombrie 2021 a fost lansat proiectul Twinning „Consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionării riscului în sectorul financiar din Republica Moldova” finanțat de Uniunea Europeană. Proiectul respectiv va consolida capacitățile instituționale și operaționale ale BNM și CNPF, va alinia unele din funcțiile și operațiunile acestora la reglementările UE și la standardele internaționale, va sprijini eforturile autorităților de a dezvolta și reforma în continuare sectorul financiar, conform celor mai bune practici, contribuind astfel la implementarea eficientă a Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Aceste obiective vor fi realizate ca urmare a unei strânse cooperări cu un consorțiu format din: Banca Națională a României, în calitate de partener senior al proiectului, Banca Centrală a Regatului Țărilor de Jos (De Nederlandsche Bank) și Banca Centrală a Lituaniei (Lietuvos bankas), în calitate de parteneri juniori, în colaborare cu Autoritatea de Supraveghere Financiară din România și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor din România.

În cadrul activităților de colaborare cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), CNPF a participat de comun cu alte instituții la următoarele activități:

- Evaluarea Republicii Moldova de către Forumul Global al OCDE privind implementarea standardului internațional pentru schimbul de informații la solicitare, care vizează cadrul de reglementare privind transparența și schimbul de informații în scopuri fiscale, precum și implementarea practică a acestuia;
- Evaluarea Republicii Moldova în cadrul programului subregional de evaluare inter pares „Planul de acțiuni anticorupție de la Istanbul” al Rețelei Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală (ACN), din cadrul OCDE;
- Evaluarea Strategiilor Naționale de Educație Financiară și participarea în cadrul grupului de lucru privind elaborarea Strategiei Naționale de Educație Financiară;
- Completarea chestionarelor de evaluare și participarea la activități aferente incluziunii și educației financiare și protecției consumatorului de produse și servicii financiare.

COOPERAREA CU AUTORITĂȚILE CSI

Consiliul conducătorilor organelor de stat de reglementare a piețelor valorilor mobiliare

Prin organizarea întrunirilor anuale se creează o platformă de discuții și de schimb de experiență în domeniul dezvoltării și supravegherii pieței de capital în vederea facilitării și punerii în circulație a instrumentelor financiare pentru dezvoltarea acestei piețe.

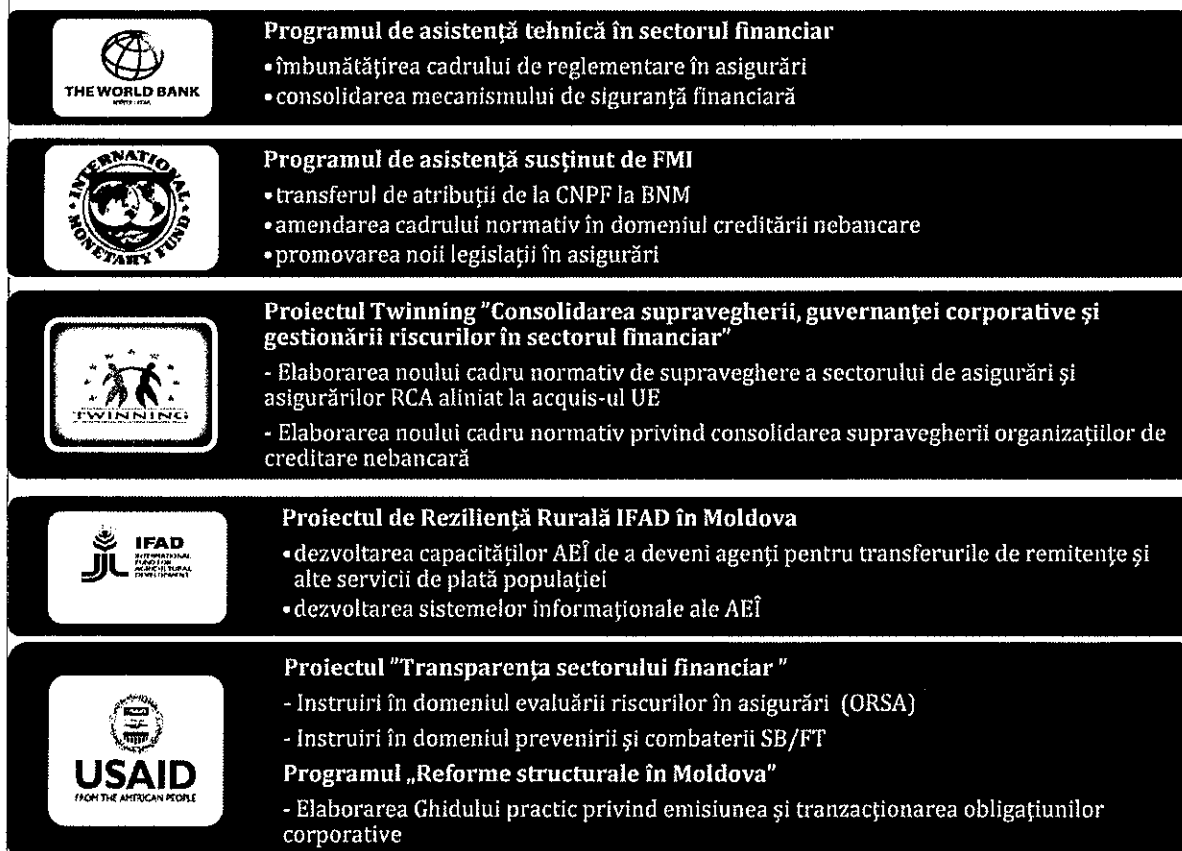
Consiliul coordonator interstatal al conducătorilor autorităților de supraveghere a asigurărilor

În cadrul colaborării și schimbului de informații pe platforma Consiliului, CNPF a contribuit la elaborarea și prezentarea diverselor studii și analize privind evoluția pieței asigurărilor și a împărtășit experiența Republicii Moldova privind armonizarea legislației în domeniul asigurărilor la Directivele UE și preluarea bunelor practici europene în domeniul reglementării și supravegherii sectorului de asigurări.

PROIECTE DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ

În 2021, cu suportul partenerilor de dezvoltare, CNPF a beneficiat și a implementat următoarele proiecte de asistență externă tehnică și financiară:

Diagrama nr. 29 Proiecte de asistență tehnică

8. PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

O bază globală și solidă pentru înțelegerea amenințărilor, vulnerabilităților și riscurilor o constituie Raportul național de evaluare a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului. În acest context, pe parcursul anului 2021, CNPF a fost implicată plenar în identificarea, evaluarea și analiza riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului în domeniile de competență. În acest sens, au fost întreprinse mai multe acțiuni, cum ar fi:

- elaborarea unui chestionar și remiterea acestuia pentru completare participanților profesioniști la piața financiară nebancale;
- colectarea și analiza datelor prezentate;
- elaborarea unei analize, în dependență de riscurile identificate, atât la nivel sectorial, cât și per entitate supravegheată – cu identificarea factorilor de risc și vulnerabilităților aferente;
- desfășurarea reuniunilor cu participanții pieței financiare nebancale și reprezentanții Serviciului Prevenire și Combatere a Spălării Banilor.

În cadrul procesului sus-menționat, a fost stabilit un nivel relativ redus de familiarizare a angajaților organizațiilor de creditare nebancale ce vizează domeniul de prevenire și combatere a spălării banilor, fapt care duce la aplicarea deficitară a regulilor de cunoaștere a clientului, colectarea limitată a

informațiilor de identificare a clienților, fără a exista o clasificare a acestora potrivit riscurilor asociate. Astfel, CNPF, la moment, se află în proces activ de instruire/informare a tuturor participanților profesioniști la piața financiară nebanară privind cerințele în domeniu și aplicarea acestora prin prisma factorilor de risc identificați la nivel de entitate.

Supravegherea este elementul central al unui cadru aferent prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului eficace. În consecință, colaborarea între CNPF și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor a fost în special axată atât pe componentele de supraveghere ce derivă din cerința de majorare a capitalului social a organizațiilor de creditare nebanară, cât și în contextul monitorizării remedierii deficiențelor constatate de auditul în scop de supraveghere, respectiv, a revizuirii abordării de raportare/verificare a tranzacțiilor de către companiile de asigurare.

În mod corespunzător, pe parcursul anului 2021, în rezultatul unei cooperări eficiente între autorități, au fost verificate sursele mijloacelor financiare utilizate pentru majorarea capitalului social a 59 de organizații de creditare nebanară, prin prisma existenței/lipsei suspiciunilor pertinente cu privire la spălarea banilor și finanțarea terorismului.

În altă ordine de idei, slăbiciunile și vulnerabilitățile sectoriale ale pieței financiare nebanare aferente domeniului vizat, au determinat autoritatea de supraveghere să își direcționeze activitatea spre:

Diagrama nr. 30 Activități în domeniul prevenirii și combaterii SB/FT

creșterea sistematică a conștientizării obligațiilor impuse de legislație, inclusiv privind identificarea și analiza riscului asociat clienților entităților raportoare din domeniul financiar nebanar

PRIORITĂȚI

sporirea calității politicilor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțare a terorismului, per ansamblu

fortificarea procesului intern în domeniu, inclusiv prin alocarea suplimentară a resurselor umane, tehnice și materiale, la un nivel proporțional cu gradul de risc, complexitatea și amploarea activităților entității raportoare

9. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF

9.1. PROCESUL DECIZIONAL

În vederea realizării atribuțiilor conferite de legea-cadru, Consiliul de Administrație, în cadrul a 51 de ședințe (36 de ședințe ordinare și 15 ședințe extraordinare), a emis 456 de decizii atât sub formă de acte normative, cât și sub forma actelor cu caracter individual (47 de Înscrieri Protocolare, 375 de Hotărâri și 34 de Ordonanțe).

Tabel nr. 58 Structura deciziilor aprobate de către CA al CNPF

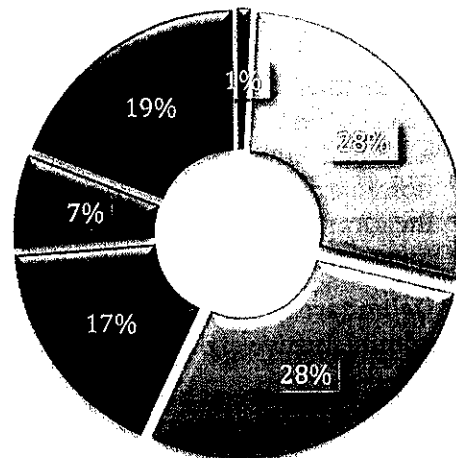
Indicatori	2019	2020	2021
Numărul ședințelor Consiliului de Administrație	62	63	51
Numărul Hotărârilor aprobate	492	461	375
Numărul Ordonanțelor aprobate	94	77	34
Numărul Înscrierilor Protocolare aprobate	102	98	47

În scopul promovării proiectelor de acte normative care vizează activitatea CNPF, în cadrul ședințelor CA, au fost examinate și aprobate 386 de decizii, dintre care 149 în domeniul pieței de capital, 118 – pieței de asigurări și 117 – creditare nebanară. În vederea organizării și funcționării Regulatorului, Consiliul de Administrație a examinat și aprobat 72 de decizii.

Diagrama nr. 34 Structura pe funcții

29,2 la sută (26) salariați au deținut funcții de conducere, iar 70,8 la sută (63) – funcții executorii de profil.

- Consiliul de administrație
- Management sectorial
- Specialiști principali, specialiști superiori, specialiști
- Inspectori principali, inspectori superiori, inspectori
- Juriști principali, juriști superiori, juriști
- Alte funcții

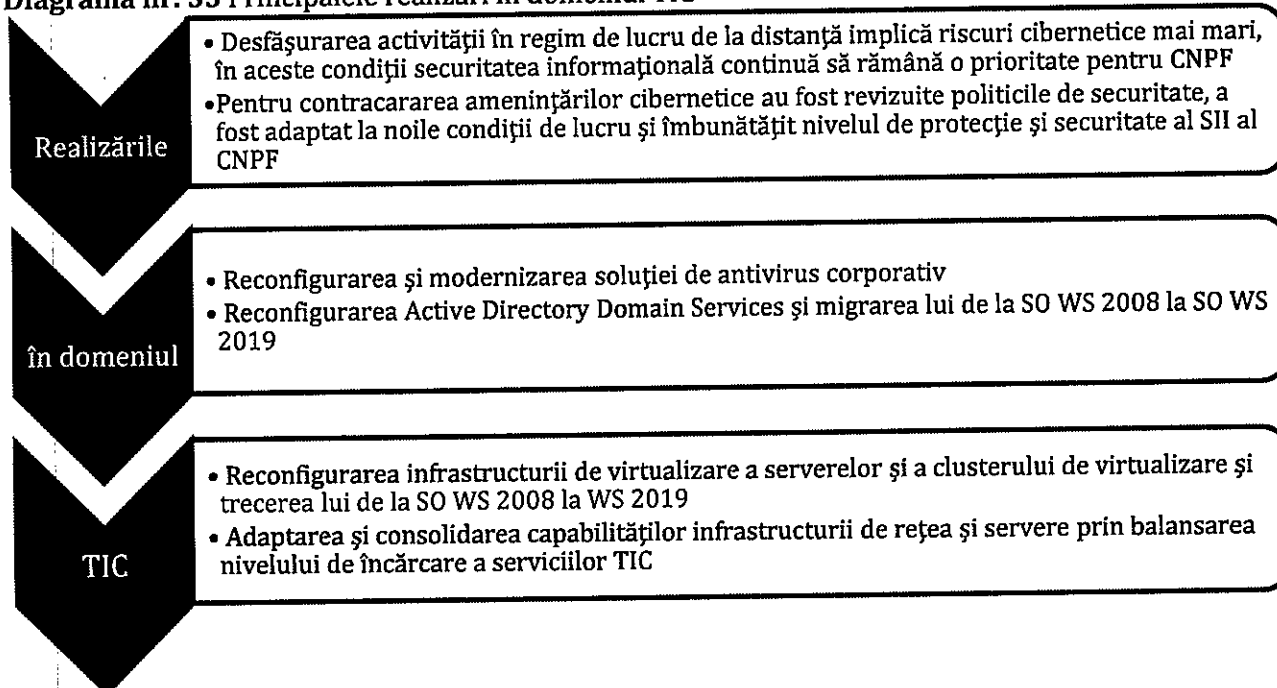
9.3. INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE

Anul 2021, de fapt ca și anul 2020, a fost marcat de impactul pandemiei provocate de COVID-19. Condițiile pandemiei globale au afectat modul în care CNPF și-a realizat unele activități, acest lucru este valabil și din punctul de vedere al gestiunii și dezvoltării Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (în continuare TIC) în cadrul CNPF.

Pentru a se conforma stării excepționale, CNPF a dispus activarea locurilor de muncă, în regim de lucru de la distanță, pentru un număr maxim posibil de angajați, ceea ce a determinat schimbarea procedurilor și dispunerea alternării procedurilor de comunicare.

Prin urmare, activitatea TIC a fost focalizată pe schimbarea modului de consum al serviciilor în domeniu, a revizuirii priorităților de dezvoltare și activităților planificate pe această dimensiune, continuând preocupările de mentenanță și modernizare a Spațiului Informatic Integrat (SII) al CNPF.

Diagrama nr. 35 Principalele realizări în domeniul TIC

În Sistemul Automatizat de Stat în domeniul asigurărilor obligatorii de răspundere civilă pentru pagubele produse de autovehicule (RCA Data) în afară de mentenanța preventivă/de corecție/de avertizare, precum și mentenanța adaptivă au fost puse în aplicare câteva noi funcționalități ce vizează modulul de liberalizare a prețurilor, modulul de calcul online a prețului poliței de asigurare de

răspundere civilă auto internă și externă, soluționarea dosarelor de daună de răspundere civilă auto internă prin constatul amiabil etc.;

CNPF a contractat în anul 2021 servicii de îmbunătățire și extindere a sistemului informațional E-Cancelarie prin dezvoltarea modulelor de gestiune a Ordinilor și a Deciziilor Consiliului de Administrație al CNPF.

9.4. EXECUȚIA BUGETARĂ

Potrivit art. 6 din Legea nr. 192/1998, Comisia Națională a Pieței Financiare se finanțează integral din venituri proprii colectate din taxele și plățile achitate de participanții pieței și din alte surse legale. Bugetul pentru 2021 a fost aprobat la partea de venituri în sumă de 45 000,0 mii lei, la partea de cheltuieli – 57500,0 mii lei și, respectiv, deficit – 12 500,0 mii lei.

În mod efectiv, veniturile realizate au însumat 55 064,7 mii lei, cheltuielile s-au cifrat la 51 866,4 mii lei. Sinteza de ansamblu privind realizarea indicatorilor bugetari 2019-2021, se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr. 59 Indicatorii bugetari, mii lei

Indicatori	Efectiv realizat		2021	
	2019	2020	Aprobat	Efectiv realizat
Venituri	85 657,9	48 019,3	45 000,0	55 064,7
Cheltuieli	55 395,5	52 905,5	57 500,0	51 866,4

Execuția veniturilor

Veniturile înregistrate în perioada de gestiune (55 064,7 mii lei) au marcat o majorare de 22,4 la sută, comparativ cu sumele estimative. În aspect sectorial, structura veniturilor se prezintă astfel:

Tabelul nr. 60 Raportul de venituri

Tipul veniturilor	2019		2020		2021	
	Suma, mii lei	Ponderea %	Suma, mii lei	Ponderea %	Suma, mii lei	Ponderea %
Venituri aferente:						
pieței de capital	46 029,3	53,7	9 774,2	20,4	12 365,4	22,5
pieței de asigurări	16 417,9	19,2	15 336,4	31,9	20 358,8	37,0
domeniului de creditare nebancaară	17 818,9	20,8	18 474,9	38,5	19 227,4	34,9
Alte surse legale de venit	5 391,8	6,3	4 433,8	9,2	3 113,1	5,6
TOTAL	85 657,9	x	48 019,3	x	55 064,7	X

▪ Partea preponderentă (37,0 la sută) în totalul veniturilor revine surselor aferente pieței de asigurări, cota de 34,9 la sută – plăților regulatorii achitate de entitățile din sectorul de creditare nebancaară (OCN și AEÎ);

▪ Comparativ cu 2020, veniturile provenite din operațiunile pe piața de capital atestă o creștere cu 26,5 la sută, acestea fiind determinate, preponderent, de taxele ce derivă din tranzacțiile cu valori mobiliare efectuate în afara pieței reglementate/MTF.

Componenta „Alte surse legale de venit” a înregistrat, în perioada raportată, per total 3 113,1 mii lei, acestea integrând încasări adiționale activităților CNPF de licențiere/autorizare, precum și plasării disponibilităților instituției în depozite și valori mobiliare de stat.

Execuția cheltuielilor

Cheltuielile per total realizate au însumat cifra de 51 866,4 mii lei, ceea ce constituie 90,2 la sută în raport cu suma bugetată. Cheltuielile (în evoluție, 2019-2021) sunt structurate, după cum urmează:

Tabelul nr. 61 Raportul de cheltuieli

Tipul cheltuielilor	2019		2020		2021	
	Suma, mii lei	%	Suma, mii lei	%	Suma, mii lei	%
Cheltuieli de personal	38 861,7	70,1	45 212,3	85,5	48 587,8	93,7
Plata serviciilor	3 165,5	5,7	2 719,1	5,1	2 747,8	5,3
Deplasări în interes de serviciu	436,5	0,8	4,4	0,0	0,0	0,0
Procurare bunuri	542,2	1,0	883,1	1,7	372,5	0,7
Cheltuieli capitale	12 389,6	22,4	4 086,6	7,7	158,3	0,3
TOTAL	55 395,5	x	52 905,5	x	51 866,4	X

Plata bunurilor și serviciilor (pentru anul 2021 – 3 120,3 mii lei) include:

- cheltuielile pentru utilități publice (450,7 mii lei);
- serviciile informaționale (1 231,0 mii lei);
- alte cheltuieli de întreținere (458,7 mii lei): servicii de reparație, de asigurare a bunurilor a încăperilor, servicii pază, servicii bancare, poștale);
- serviciile de asistență, consultanță și expertiză (527,0 mii lei);
- formarea profesională (80,4 mii lei);
- procurarea bunurilor 372,5 mii lei (combustibil, materiale de uz gospodăresc și rechizite de birou etc.).

De facto, cheltuielile de personal au constituit, de întotdeauna – de la momentul constituirii autorității de supraveghere nebancaare până la zi, categoria economică principală de cheltuieli recurente, cu impact major asupra structurii economice a bugetului.

Valoarea cheltuielilor de personal este într-o conexiune directă cu organigrama, statele de personal aprobate și efectivul angajat, ținând cont de eventualele modificări structurale, fiind concordate cu prevederile Regulamentului cu privire la sistemul de retribuire și stimulare a salariilor CNPF/Contractului colectiv de muncă.

Astfel, suma plătită pentru remunerarea personalului a fost executată în sumă de 36 696,0 mii lei, ceea ce reprezintă 94,6 la sută din alocațiile bugetate. Cheltuielile aferente fondului de remunerare (contribuțiile obligatorii ale instituției pentru asigurări sociale) s-au executat în sumă de 10 678,8 mii lei sau 20,6 la sută raportat la totalul cheltuielilor și, respectiv, 22,5 la sută din totalul cheltuielilor de personal.

9.5. AUDITUL INTERN

Scopul general al activității de audit intern (AI) constă în acordarea consultanței și furnizarea asigurării independente și obiective, menite să aducă valoare adăugată și să contribuie la îmbunătățirea activităților CNPF.

Organizarea și funcționarea AI în cadrul CNPF este în corespundere cu prevederile Legii nr. 229/2010 privind controlul financiar public intern și Standardele Naționale de Audit Intern. Cadrul normativ aplicabil prevede responsabilitatea AI de a evita conflictul de interese și a asigura obiectivitatea în îndeplinirea misiunilor de audit. În activitatea sa AI se ghidează de Carta de audit intern.

Reieșind din bunele practici din domeniu, independența AI este realizată prin subordonarea directă președintelui CNPF. Totodată, activitatea de AI nu a fost expusă imixtiunilor în ceea ce privește definirea ariei sale de aplicabilitate, realizarea activității și comunicarea rezultatelor.

În anul 2021, activitatea de AI în cadrul CNPF s-a desfășurat în conformitate cu Planul anual de activitate, care a fost elaborat aplicând abordarea bazată pe risc și potrivit preocupărilor conducerii. Astfel, pe parcursul anului de raportare au fost realizate trei misiuni de audit de asigurare, în cadrul cărora au fost evaluate procesele de achiziții publice și a utilizării mijloacelor în vederea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor pandemiei de coronavirus (COVID-19), delegare a angajaților CNPF în deplasări de serviciu și raportarea acestora vizavi de deplasările efectuate, elaborare și promovare a actelor normative primare și secundare din cadrul departamentelor de profil ale CNPF. De asemenea, a fost realizată o misiune de consiliere ce vizează revizuirea proceselor identificate în cadrul CNPF, documentarea procesului de achiziții publice, circulație a documentelor, precum și organizarea procesului de autoevaluare, raportare a sistemului de Control Intern Managerial în cadrul instituției.

Ca rezultat al misiunilor de audit efectuate, au fost formulate 14 constatări și au fost oferite 31 de recomandări (100% au fost acceptate de către managementul operațional), orientate spre îmbunătățirea situației existente a sistemului de control intern managerial în cadrul domeniilor auditate. Recomandările oferite sunt implementate în perioada 2021-2022, iar AI monitorizează îndeplinirea acestora de către persoanele responsabile și raportează rezultatele președintelui CNPF.

Conform Standardelor profesionale de Calificare, Programul de asigurare și îmbunătățire a calității activității de audit intern are rolul de a asigura o evaluare a conformității activității de audit intern cu Standardele profesionale, Normele metodologice, Carta de audit și Codul privind conduita etică al auditorului intern. În conformitate cu prevederile Programului de asigurare și îmbunătățire a calității, SAI a desfășurat autoevaluarea activității de audit pentru anul 2021. Rezultatul autoevaluării este menținut la nivelul anului precedent – *Deplin Conform*, ceea ce înseamnă că activitatea de audit intern îndeplinește cerințele prevăzute de cadrul de reglementare sub toate aspectele semnificative.

10. EXECUȚIA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE A PIETEI FINANCIARE NEBANCARE PE ANII 2018-2022 ȘI A PLANULUI DE ACȚIUNI PENTRU IMPLEMENTAREA ACESTEIA

Nr. crt.	Obiective generale/ specifice	Acțiuni	Costuri	Indicatori de performanță	Nivelul de realizare
	3.2. Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare cu publicul și cu alte părți interesate în vederea protecției investitorilor și a consumatorilor de produse și servicii financiare nebankare	3.2.1. Dezvoltarea mecanismelor de interacționare cu și protecție a consumatorului de produse și servicii financiare nebankare	În limita bugetului CNPF; asistență externă	Numărul de campanii de informare organizate; numărul de mesaje educaționale și de protecție a intereselor consumatorilor plasate pe pagina web oficială a CNPF	Realizat Elaborate și plasate pe pagina oficială web a CNPF: - Ghidul investitorului în obligațiuni municipale; - în cadrul Săptămânii Internaționale de Educație Financiară (Global Money Week 2021), CNPF a plasat pe pagina oficială web o serie de note informative și infografice care au reflectat produsele și serviciile oferite pe piața financiară nebankară; - elaborarea și plasarea pe pagina oficială web a CNPF a aplicațiilor pentru verificarea online a calculului primei de asigurare pentru asigurările de tip RCA și Carte Verde.

